

**DEWAN RAKYAT
PARLIMEN KESEBELAS
PENGKAL KEEMPAT
MESYUARAT KETIGA**

Bil. 82

Khamis

13 Disember 2007

K A N D U N G A N

JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN (Halaman 1)

USUL MENANGGUHKAN MESYUARAT DI BAWAH P.M 18(1):

■ **Kemalangan Di Plaza Tol Jelapang**

- *Y.B. Tuan Lim Kit Siang (Ipoh Timur)*

(Halaman 28)

RANG UNDANG-UNDANG DIBAWA KE DALAM MESYUARAT

(Halaman 29)

RANG UNDANG-UNDANG:

Rang Undang-undang Ahli Parlimen (Saraan)(Pindaan) 2007

(Halaman 30)

Rang Undang-undang Pembangunan Mineral (Pindaan) 2007

(Halaman 94)

Rang Undang-undang Kanun Tanah Negara (Pindaan) 2007

(Halaman 104)

MALAYSIA**DEWAN RAKYAT****Khamis, 13 Disember 2007****Mesyuarat dimulakan pada pukul 10.00 pagi****DOA**

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Lim Si Cheng) *mempengerusikan Mesyuarat*]

JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN

1. **Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]** minta Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri menyatakan berapa ramai warganegara Benua Afrika yang datang ke Malaysia mengikut pecahan negara dan jumlah hasil diperolehi atas kedatangan mereka dari tahun 2000 hingga Disember 2006.

Setiausaha Parlimen Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri [Dato' Paduka Haji Abdul Rahman bin Ibrahim]: Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Sri Gading. Untuk makluman Yang Berhormat, dalam tempoh tujuh tahun iaitu dari tahun 2000 hingga 2006, rekod Jabatan Imigresen Malaysia menunjukkan seramai 314,943 orang warganegara dari Benua Afrika telah memasuki negara ini secara sah. 314,943 orang warganegara tersebut datang dari 56 buah negara-negara Benua Afrika. 10 buah negara dari Benua Afrika tersebut yang mencatatkan jumlah tertinggi kemasukan warganegara mereka ke negara ini dalam tempoh tersebut adalah seperti berikut:

NEGARA	BILANGAN WARGANEGARA (ORANG)
South Africa	134,743
Mauritius	36,193
Egypt	31,821
Sudan	17,051
Nigeria	14,621
Morocco	9,037
Kenya	8,509
Tunisia	6,209
Libya	5,896
Algeria	5,089

Terdapat sebanyak 22 buah negara Benua Afrika yang dikenakan visa untuk memasuki Malaysia bagi sebarang tujuan lawatan. Warganegara dari negara-negara tersebut boleh membuat permohonan visa untuk memasuki Malaysia di pejabat perwakilan Malaysia yang berdekatan. Kesemua pejabat perwakilan Malaysia di Benua Afrika adalah di bawah bidang kuasa Kementerian Luar Negeri serta tidak menempatkan pegawai *attaché* imigresen.

Oleh yang demikian, Jabatan Imigresen tidak mempunyai rekod hasil kutipan bayaran visa yang diperolehi dari negara-negara Benua Afrika berkenaan, kerana urusan pengeluaran visa dilakukan oleh Kementerian Luar Negeri. Terima kasih.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]: Terima kasih Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua yang bijaksana, soalan tambahan. Kita sentiasa mengalu-alukan dan menghargai, malahan berterima kasih kepada warganegara-warganegara sahabat yang datang melancong ke negara kita terutama negara-negara OIC, negara-negara Komanwel. Pendek kata seluruh dunia, kita sentiasa mengalu-alukan.

Soalan saya, Tuan Yang di-Pertua, di Chow Kit, di Bukit Bintang, di Jalan Imbi, mengambil contoh di Kuala Lumpur, ia dipanggil “lembah hitam”.

Kita tidak tahu apakah ada di kalangan mereka – saya punya soalan ya, Tuan Yang di-Pertua, supaya jangan disalah ambikan – ada di kalangan mereka yang membuat kerja-kerja yang boleh meningkatkan jenayah di negara kita, *money laundering*, wang palsu, dadah, pelacuran kerana ada sesetengah negara di rantau kita ini yang pelancong-pelancong jenis ini datang diawasi dengan...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, kalau hendak berucap, nanti ada peluang.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]: Saya bertanya, Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Jadi kalau bijak tanya, tidak payah begitu panjang. *[Ketawa]*

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]: Saya bimbang Yang Berhormat Setiausaha Parlimen tidak dapat tangkap soalan saya, Tuan Yang di-Pertua. Jadi saya mohon sedikit keizinan dan kesabaran Tuan Yang di-Pertua membenarkan saya berhujah untuk menerangkan maksud pertanyaan saya.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat sendiri mengakulah berhujah. Jadi salahlah. Cukuplah, Yang Berhormat Setiausaha Parlimen jawab.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]: Soal jenayah ini, apakah mereka juga menyumbang kepada peningkatan jenayah seperti ini dan apakah jenis-jenis kesalahan yang direkodkan, dilakukan oleh mereka? Jadi oleh sebab Tuan Yang di-Pertua suruh saya pendekkan, saya ada lagi hendak bercakap soalan tambahan ini. Demi menghormati Tuan Yang di-Pertua yang bijaksana, saya tetap akur dan saya terima.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Baik, terima kasih.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Dato' Paduka Haji Abdul Rahman bin Ibrahim: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Sri Gading. Soalan Yang Berhormat Sri Gading jelas kebimbangan tentang kehadiran warga asing terutama golongan kulit hitam. Bagi Jabatan Imigresen, tugas jabatan berkenaan adalah untuk menentukan rakyat yang berada di negara ini mempunyai dokumen yang sah. Kesalahan yang sering dilakukan ialah sama ada salah guna pas ataupun tinggal melebihi masa. Memang terdapat kesalahan-kesalahan seperti jenayah, tetapi sebagaimana kita sedia maklum...

Datuk Dr. Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar [Santubong]: Tuan Yang di-Pertua, saya ingat menggunakan istilah "orang kulit hitam" ini tidak betul. Gunakan orang Afrikalah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Baik, betul.

ima

■1010

Dato' Paduka Haji Abdul Rahman bin Ibrahim: Tuan Yang di-Pertua, bukan orang Afrika sahaja berkulit hitam, ada yang datang daripada tempat yang lain. Saya *refer* kepada Yang Berhormat bagi Sri Gading tadi, sebab sebut Lembah Hitam jadi ada relevannya apa yang saya sebutkan di sini. Walau bagaimanapun apa sahaja istilah yang boleh menjelaskan bahawa orang-orang ini dicurigai.

Sebagaimana kita sedia maklum terdapat lain-lain agensi seperti Polis Diraja Malaysia. Dalam konteks ini peranan imigresen dan peranan kementerian ialah bekerjasama dengan agensi seperti Polis Diraja Malaysia dalam usaha membanteras mereka. Semalam pun, Yang Berhormat Menteri Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri telah melancarkan e-squad RELA untuk tujuan khusus menangani isu ini. Terima kasih.

2. Dr. Junaidy bin Abdul Wahab [Batu Pahat] minta Menteri Pertanian dan Industri Asas Tani menyatakan apakah usaha-usaha kerajaan untuk meramaikan lagi pengusaha tani sejajar dengan strategi kerajaan untuk menjadikan perhatian suatu perniagaan di bawah Rancangan Malaysia Kesembilan.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani [Datuk Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim]: Tuan Yang di-Pertua, antara langkah yang telah dan sedang diambil oleh Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani untuk menggalakkan rakyat di negara ini menceburi bidang pertanian dan meramaikan lagi usahawan tani adalah:

- (i) mengadakan kempen pengiklanan dan komunikasi untuk mempromosikan sektor pertanian dan industri asas tani untuk mendidik dan mewujudkan kesedaran bahawa pertanian adalah perniagaan.

Antara lain tujuan kempen ialah untuk:

- menaikkan imej sektor pertanian dari satu pekerjaan tradisional kepada aktiviti yang dinamik, satu usaha

- perniagaan dan perdagangan yang dipacu oleh teknologi untuk seterusnya muncul sebagai antara enjin penting pertumbuhan ekonomi negara;
- menjana minat golongan muda dan para siswazah untuk menceburi sektor pertanian dengan jayanya;
 - menjana dan meningkatkan pelaburan secara besar-besaran dalam sektor pertanian dan industri asas tani dan mendedahkan teknologi terkini yang menerajui pertumbuhan dinamik industri pertanian.
- (ii) menggalak pelaburan dalam bidang pertanian dengan menyediakan beberapa insentif dalam bentuk insentif fiskal dan insentif bukan fiskal bagi menarik lebih ramai pelabur;
- (iii) Program Masyarakat Perdagangan dan Perindustrian Bumiputera untuk menggalakkan masyarakat bumiputera yang berdaya tahan dan berdaya saing. Jadi, penekanan yang menyeluruh terhadap bidang pertanian dan makanan dalam bentuk program latihan, program bimbingan dan program penggalakan dan promosi perdagangan;
- (iv) Pusat Pembangunan Perniagaan Agri-makanan atau *agri- food* BDC secara ringkas, adalah satu pusat sumber dan maklumat yang telah ditubuhkan oleh kementerian untuk menyokong dan membangunkan komuniti perniagaan agri-makanan Malaysia. Ia ditubuhkan untuk memenuhi keperluan komuniti sedia ada dalam bidang pertanian dan industri asas tani dan juga pelabur-pelabur berpotensi di dalam sektor ini; dan
- (v) kementerian juga mengadakan promosi bagi bidang pertanian dan agri-makanan dengan menyertai dan menganjurkan pelbagai pameran di seluruh negara.

Terima kasih.

Dr. Junaidy bin Abdul Wahab [Batu Pahat]: Terima kasih, atas jawapan. Dalam strategi kita untuk mencergaskan semula dan juga memajukan pengeluaran makanan pertanian, usaha kita untuk mentransformasikan sektor pertanian, salah satu faktor yang dinyatakan tadi ialah dipacu oleh teknologi. Oleh yang demikian apakah perancangan jangka panjang bagi merealisasikan potensi pertanian. Adakah pihak kementerian bercadang untuk menubuhkan sebuah institut ataupun kolej latihan pertanian bertaraf antarabangsa yang mana ia menggabungkan institut-institut agensi-agensi kementerian yang lain seperti FAMA dan perikanan yang mana MARDI dilantik sebagai agensi induk.

Saya juga hendak tanya bagaimanakah kesan pameran MAHA yang dijalankan pada tahun lepas - tahun sebelum ini dan yang dijangka akan diadakan pada tahun depan kepada pengusaha-pengusaha tani dalam negara kita.

Datuk Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Terima kasih, Yang Berhormat. Segala yang dikatakan oleh Yang Berhormat tadi memang dalam perancangan setiap jabatan dan agensi termasuk transformasi. Perkataan transformasi yang digunakan oleh Yang Berhormat itu, memang telah dijuruskan kepada semua jabatan dan juga agensi. Jadi, sambil kita hendak menggalakkan penyertaan di dalam bidang pertanian secara komersial dan juga secara mengguna teknologi, kita juga tidak lupa akan *social obligation* kita.

Potensi pertanian ini memang begitu besar dan terima kasih Yang Berhormat telah mengatakan adakah kolej pertanian antarabangsa akan diwujudkan. Sebagai langkah pertama kita telah mewujudkan kolej pertanian dan kita juga banyak mengadakan pusat-pusat latihan. Untuk kita mewujudkan kolej antarabangsa, kita perlu menggembeleng kerjasama pihak lain seperti institusi pengajian tinggi dan sebagainya. Ingin saya memaklumkan di sini bahawa MARDI memang diarahkan untuk menjalankan satu program yang menyeluruh dari segi untuk kita memantapkan lagi supaya semua agensi meningkatkan penggunaan teknologi. Untuk makluman, MOSTI baharu sahaja mengagihkan RM300 juta ringgit untuk kita meningkatkan lagi dari segi kajian dan juga penyelidikan untuk kita mengadakan program yang menyeluruh kepada semua jabatan dan agensi dalam kementerian. Terima kasih kepada MOSTI.

Mengenai kesan MAHA, Yang Berhormat, syukur alhamdulillah MAHA ini telah mendapat sambutan yang begitu di luar jangkaan, sehingga kita sering menerima banyak maklum balas dari segi untuk kita memperbaiki lagi infrastruktur yang ada di tapak tetap MAHA, dan Insya-Allah bagi tahun 2008 kita dapat mengadakan infrastruktur yang lebih baik untuk kita melicinkan perjalanan dari segi *traffic flow*. Beribu-ribu manusia yang datang, bukan sahaja dari dalam negara tetapi luar negara dan satu pendekatan yang kami gunakan iaitu setiap kali diadakan MAHA, kita akan mengadakan negara *anchor* yang mana MAHA pada tahun lepas ialah negara China. Insya-Allah bagi tahun 2008 kita telah memilih Australia. Terima kasih, Yang Berhormat. Yang saya katakan tadi itu satu daripada antaranya. Seperti yang kita lihat semalam, itulah di antara ...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, panjang lagi?

Datuk Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Sikit lagi. Promosi iaitu mengadakan Malam Media supaya kita juga menganugerahkan wartawan-wartawan yang telah membuat *features* mengenai pertanian dengan begitu baik sekali. Terima kasih.

Dr. Mohd. Hayati bin Othman [Pendang]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Yang Berhormat Setiausaha Parlimen, selain daripada Rancangan Malaysia Kesembilan kerajaan juga telah melancarkan NCER khususnya untuk membantu menambah pendapatan kepada petani-petani. Antara aktiviti yang akan dijalankan adalah untuk meningkatkan hasil petani padi 10 tan

per hektar. Begitu juga bagi pekebun kelapa sawit, pekebun kecil getah dan satu lagi adalah industri herba yang akan dibangunkan. Saya nampak ini memang industri yang baru dan menyeluruh dan memerlukan pengkajian yang khusus terhadap tanaman-tanaman herba ini.

Saya nampak ada satu tanaman tradisional yang mungkin memberi nilai pulangan yang besar juga di dunia, iaitu yang kedua terbesar selepas petroleum iaitu kopi. Apakah kerajaan berhasrat untuk menyemarakkan lagi industri kopi ini terutama di kawasan tanaman tradisional seperti di kawasan Baling dan Sik yang merupakan kawasan tanaman kopi yang mudah tumbuh dan menghasilkan hasil yang banyak. Jadi, apakah kerajaan memikirkan industri kopi ini kerana sekarang ini bermacam-macam jenis kopi yang ada seperti kopi ubi jaga, kopi habtussauda, kopi tongkat ali dan sebagainya. Jadi, apa ingin mendapat penjelasan daripada pihak kementerian. Terima kasih.

Datuk Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Terima kasih, Yang Berhormat. Kopi ini adalah termasuk dalam komoditi. Jadi, ada juganya kita terpaksa berkongsi dengan kementerian lain untuk kita membangunkan dari segi industri kopi. Industri kopi ini Yang Berhormat, sekarang ini memang ia masuk dalam industri asas tani. Seperti Yang Berhormat katakan kita cantumkan, bukan kopi sahaja sebab *competition* ini memang kuat. Jadi, kita membuat dari segi hiliran. Untuk kita menambah nilai, memang kita masukkan juga bersama dengan herba.

Untuk makluman Yang Berhormat MARDI memang berusaha dengan begitu gigih dari segi membangunkan industri herba dan sebenarnya pasaran memang terbuka luas untuk kita memasarkan produk-produk herba kita ke seluruh negara.

■1020

Di mana Yang Berhormat, memandangkan soalan itu saya kaitkan untuk saya menggunakan peluang untuk memaklumkan bahawa memang kebanyakan produk-produk industri kita, yang telah kita dapat menembusi pasaran luar adalah sos dan jem.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Itu tambahankah Yang Berhormat? Jawapan tambahan?

Datuk Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim: Ya, sedikit. Snek, makanan sejuk beku, herba dan *cookies*. Jadi terima kasih Yang Berhormat, memang ada di dalam perancangan, tetapi bukan membangunkan kopi sahaja, malah kopi dan nilai-nilai sampingan yang memberi khasiat kesihatan. Terima kasih.

3. Datuk Razali bin Ismail [Kuala Terengganu] minta Menteri Kewangan menyatakan apakah dasar institusi kewangan tempatan tentang usahawan yang pernah gagal dan apakah mereka diberi peluang kedua untuk memulihkan perniagaan mereka.

Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan [Dato' Seri Dr. Hilmi bin Yahaya]: Terima kasih Yang Berhormat bagi Kuala Terengganu. Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, perusahaan kecil dan sederhana PKS yang menghadapi masalah pinjaman

tidak berbayar ataupun *non-performing loan* boleh memohon bantuan di bawah skim penyelesaian hutang kecil yang disediakan oleh Bank Negara. Objektif skim ini ialah untuk membantu perniagaan yang berdaya maju tetapi menghadapi masalah NPL. Bantuan diberikan melalui penyusunan semula pinjaman dan jika perlu menyediakan pinjaman baru. PKS boleh mengemukakan permohonan kepada institusi kewangan berkenaan iaitu ERF Sdn. Berhad ataupun kepada Bank Negara.

Selain daripada itu Tuan Yang di-Pertua, Bank Negara juga menyediakan khidmat nasihat, di mana PKS yang menghadapi masalah untuk mendapat pembiayaan baru atau penyelesaian semula hutang yang sedia ada boleh memohon bantuan daripada Bank Negara. Dalam hubungan ini Bank Negara akan bertindak sebagai fasilitator atau pemudah cara bagi perundingan antara peminjam dengan bank yang terlibat, untuk mencari penyelesaian yang memuaskan bagi kedua-dua pihak Tuan Yang di-Pertua.

Datuk Razali bin Ismail [Kuala Terengganu]: Terima kasih. Persoalan saya bukan hanya terbatas kepada yang kecil dan yang sederhana, malah syarikat-syarikat gergasi barangkali yang juga terlibat dalam isu kegagalan itu. Sebab dalam perniagaan ini, jatuh, bangun dan juga masuk lubang itu adalah merupakan perkara yang lumrah.

Saya hendak bertanya kepada Yang Berhormat Menteri, apakah impak pemulihan setelah diselia atau telah dibantu oleh pihak Kementerian Kewangan ini? Apakah impaknya? Apakah sudah berlaku lonjakan, pemulihan, pembangunan semula, dan apakah strategi-strategi untuk kita menyemai yang disebut sebagai konsep 'Kiasu' itu di kalangan usahawan-usahawan kita ini?

Dato' Seri Dr. Hilmi bin Yahaya: Tuan Yang di-Pertua, kalau hendak bercakap pasal impak pemulihan, kita tidak boleh hendak jawab secara *direct* Tuan Yang di-Pertua, oleh sebab perniagaan ini naik turun berterusan Tuan Yang di-Pertua. Tetapi kalau kita lihat dari segi NPL, pada keseluruhannya, hutang yang agak tertunggak ini, NPL setakat ini Tuan Yang di-Pertua, telah menurun sebenarnya daripada dahulu begitu banyak. Sekarang sudah tinggal ada lebih kurang 4.5% dalam masa tiga bulan dan untuk SME agak tinggi, 9.4% untuk tiga bulan Tuan Yang di-Pertua.

Kalau kita lihat dari segi pelaburan tambahan Tuan Yang di-Pertua, memang amat menggalakkan sama ada dari dalam negeri ataupun daripada NPL luar negara. Memang banyak sudah ada peningkatan Tuan Yang di-Pertua. Saya sudah jawab soalan ini sebelum ini di dalam Dewan, iaitu kalau kita lihat daripada segi pelaburan yang masuk 6 bulan pertama tahun lepas, dan 6 bulan pertama tahun ini, nampak memang berbeza banyak. Kalau 6 bulan tahun lepas lebih kurang RM13 bilion, tahun ini dalam 6 bulan yang pertama RM33 bilion. Yakni ada pertambahan dan ini satu angka yang amat menggalakkan Tuan Yang di-Pertua.

Datuk Ismail Sabri bin Yaakob [Bera]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Soalan tambahan. Saya difahamkan bahawa program pemulihan semula, *restructuring loan* dan

rehabilitation program ini biasanya diberi kepada pinjaman yang besar. Jumlahnya besar berjuta-juta dan sebagainya. Jadi yang pertamanya saya hendak tanya, berapakah jumlah pinjaman yang membolehkan mereka mendapat peluang untuk *restructuring loan*, kalau ada NPL dan juga termasuk di bawah program pemulihan itu tadi. Kalau program-program tadi hanya diberi kepada peminjam yang besar, kepada pinjaman-pinjaman kecil, RM10,000.00, RM20,000.00 dan sebagainya, kita dapati kalau pinjaman kecil, biasanya bank akan terus pergi kepada tindakan undang-undang. Akhirnya menggulungkan syarikat, ataupun membankrapkan pengarah-pengarah yang menjadi penjamin-penjamin.

Saya hendak tahu kepada peminjam-peminjam kecil, RM10,000.00, RM20,000.00, RM30,000.00 yang biasanya peniaga-peniaga kecil yang tidak termasuk dalam program pemulihan, apakah bantuan dan sokongan bank untuk membantu mereka selain daripada tindakan undang-undang itu tadi?

Dato' Seri Dr. Hilmi bin Yahaya: Tuan Yang di-Pertua, untuk pinjaman-pinjaman kecil Tuan Yang di-Pertua, bila berlaku masalah NPL ini, mereka boleh pergi balik kepada bank yang berkenaan, bank yang mereka pinjam itu. Biasanya bank, dia senang sahaja, mudah sahaja caranya. Dia minta bayar balik dan dia akan ambil tindakan kepada penjamin-penjaminlah. Tetapi sebenarnya ada alternatif, ada peluang sebenarnya oleh pihak peminjam ini untuk pergi ke Bank Negara. Ramai orang tidak tahu hal ini. Pergi ke Bank Negara dan minta bantuan daripada Bank Negara dan ada saya sebut tadi ialah bantuan skim, bantuan untuk peniaga-peniaga kecil ini.

Skim penyelesaian hutang kecil di mana Bank Negara akan jadi *intermediary* Tuan Yang di-Pertua, antara bank yang berkenaan dengan peminjam itu dan akan bagi nasihat. Kalau bank tidak boleh terima, Bank Negara akan rujuk kepada syarikat yang diwujudkan oleh kerajaan di bawah Bank Negara, iaitu disebut sebagai ERF Sdn. Bhd., dan syarikat ini akan membantu sama ada dibantu berbagai-bagai caralah, bagi nasihat dan sebagainya ataupun mengeluarkan pinjaman-pinjaman baru sehingga RM3 milion. Limitnya RM3 milion, jadi maknanya ada ruang untuk bantu mereka Tuan Yang di-Pertua.

Datuk Abdul Ghapur bin Salleh [Kalabakan]: Tuan Yang di-Pertua, sebelum soalan saya kemukakan, Dewan ingin mengalu-alukan rombongan Puteri UMNO Kuala Nerus seramai 80 orang.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Macam mana Yang Berhormat tahu bukan kawasan Kalabakan?

Datuk Abdul Ghapur bin Salleh [Kalabakan]: Saya bagi tahu, bagi M.P. Kuala Nerus.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Baik.

4. Datuk Abdul Ghapur bin Salleh [Kalabakan] minta Menteri Kesihatan menyatakan:-

- (a) adakah kementerian akan mewujudkan satu skim insurans kesihatan yang mampu disertai oleh semua lapisan masyarakat Malaysia; dan
- (b) mewajibkan semua rakyat dan pemastautin Malaysia memiliki skim insurans kesihatan selain daripada insurans kemalangan dan insurans hayat.

Setiausaha Parlimen Kementerian Kesihatan [Dato' Lee Kah Choon]: Tuan Yang di-Pertua, kerajaan menerusi Unit Perancang Ekonomi di Jabatan Perdana Menteri dan Kementerian Kesihatan memang prihatin tentang perlunya diwujudkan mekanisme pembiayaan kesihatan yang bersesuaian untuk negara seperti yang dinyatakan di dalam pelan Rancangan Malaysia Kesembilan. Ini termasuklah cadangan untuk mewujudkan insurans kesihatan nasional bagi membendung masalah kos perubatan yang tinggi yang ditanggung oleh kerajaan dan rakyat.

Kerajaan juga telah meneliti pelbagai model termasuk pengalaman dari luar negara dan perancangan sistem ini juga turut mengambil kira kajian yang telah dikomisyen oleh kerajaan sehingga kini, dan juga input atau maklum balas dari pelbagai pihak termasuk dari sektor awam, swasta dan badan bukan kerajaan. Kerajaan juga menyedari akan terdapatnya pelbagai implikasi atau halangan yang mungkin timbul akibat daripada pelaksanaan mekanisme pembiayaan kesihatan negara ini. Oleh yang demikian, pelaksanaan insurans kesihatan negara ini perlulah dilakukan dengan berhati-hati agar pelaksanaannya dapat dilakukan dengan teliti, kemas dan licin serta dapat diterima oleh semua golongan masyarakat.

Antara kebaikan insurans kesihatan nasional yang dicadangkan sebagaimana yang dinyatakan dalam pelan Rancangan Malaysia Kesembilan, antara lainnya menekankan bahawa mekanisme tersebut akan meningkatkan lagi akses dan kesaksamaan di samping akan dapat membendung kos kesihatan yang semakin meningkat.

Selain dari itu, mekanisme tersebut turut menggalakkan fleksibiliti dan kebebasan yang lebih dalam membuat pilihan untuk mendapatkan penjagaan kesihatan daripada kedua-dua sektor swasta dan awam. Kerajaan akan terus memastikan agar tiada siapa pun dinafikan akses kepada perkhidmatan penjagaan kesihatan yang berkualiti tinggi, cekap, bersepadu dan komprehensif kepada penduduk.

Adalah disarankan bahawa insurans kesihatan nasional ini diwajibkan kepada semua golongan rakyat dan pemastautin Malaysia. Walau bagaimanapun, semua golongan secara sukarela tidak dihalang dari memiliki insurans kesihatan swasta, insurans kemalangan, mahupun insurans hayat. Sekian.

■1030

Datuk Abdul Ghapur bin Salleh [Kalabakan]: Tuan Yang di-Pertua, saya kira saya tidak lagi mahu soal apa-apa kerana rancangan untuk insurans ini masih dalam perancangan.

Jadi saya mahu tahu bila perancangan ini, kerana kalau kita rancang setahun, dua tahun, tiga tahun, sepuluh tahun, kita mahu tahu bila perancangan ini...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, bukankah ini satu soalan?

Datuk Abdul Ghapur bin Salleh [Kalabakan]: Ya, satu soalan. Saya mula-mula ada soalan lain, tetapi nampaknya kementerian belum bersedia. Jadi saya mahu tahu bila perancangan ini dijalankan?

Dato' Lee Kah Choon: Terima kasih Yang Berhormat. Kita memang sudah ambil banyak masa untuk meneliti dan juga merancang. Ini adalah kerana skim kalau kita lakukan, kita laksanakan dia akan membawa implikasi yang sangat mendalam dan serius kepada rakyat di negara kita. Itu adalah mengapa kita akan meneruskan perancangan kita, dan juga mengambil maklum balas dari semua lapisan masyarakat sebelum skim ini dapat dilaksanakan. Sekian.

Datuk Dr. James Dawos Mamit [Mambong]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Setiausaha Parlimen atas jawapan yang begitu panjang tadi. Skim Insurans Kesihatan Nasional memang dialu-alukan oleh kita sebagai rakyat jelata. Namun Skim Insurans Swasta yang sudah wujud juga memang usaha yang baik, tapi amat susah untuk kita mendapat Skim Insurans Swasta. Saya sendiri pernah memohon untuk menyertai Skim Insurans Swasta tetapi dah berapa kali memohon baru saya dapat.

Persoalannya ialah kenapa amat susah untuk menyertai Skim Insurans Swasta dan kenapa mereka tidak melihat daripada kos implikasi, seperti bayaran kos kesihatan minima? Jika bayaran kos kesihatan minima itu diadakan, maka kita tahu tanggungjawab diri kita sendiri, bukan semata-mata...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, soalan...

Datuk Dr. James Dawos Mamit [Mambong]: ...untuk insurans ini. Sudah soalan tadi.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Kalau sudah duduklah.

Datuk Dr. James Dawos Mamit [Mambong]: Tapi saya mahu jelas lagi. Dia...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Tak perlu.

Datuk Dr. James Dawos Mamit [Mambong]: Mungkin dia tak faham. [Ketawa]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: [Ketawa] Faham. Dia faham.

Datuk Dr. James Dawos Mamit [Mambong]: [Ketawa] Terima kasih.

Dato' Lee Kah Choon: Terima kasih Yang Berhormat. Insurans swasta ini, dia adalah satu entiti perniagaan. Bermakna premium yang di caj oleh syarikat ini, ataupun mahu tidak mahu mereka kena ambil insurans ini adalah terpulang kepada *risk rated*. Bermakna dia akan lihat seseorang yang mengambil insurans ini, adakah dia memberi *risk* yang tinggi kepada syarikat insurans ini. Bagi kerajaan, jikalau kita menjalankan skim insurans ini, kita akan menggunakan komuniti *rated*. Bermakna *risk* yang kita hendak ambil itu adalah dipuratakan untuk semua rakyat di dalam Malaysia. So ini bermakna insurans jikalau kita jalankan untuk

negara kita oleh kerajaan, akan lebih murah dan coveragenya dengan izin, adalah lebih luas. Sekian, terima kasih.

5. Datuk Dr. Yee Moh Chai [Kota Kinabalu] minta Menteri Keselamatan Dalam Negeri menyatakan apakah langkah-langkah telah diambil untuk memastikan pengganas-pengganas antarabangsa tidak akan dapat menjalankan operasi mereka ini.

Timbalan Menteri Keselamatan Dalam Negeri [Dato' Mohd. Johari bin Baharum]:

Terima kasih Yang Berhormat. Tuan Yang di-Pertua, Polis Diraja Malaysia telah mengambil langkah-langkah pencegahan dalam memerangi dan membendung pengganas dan penjenayah antarabangsa. Antara langkah-langkah yang telah diambil ialah:

- (i) mengadakan hubungan rapat antara PDRM dengan masyarakat melibatkan badan-badan bukan kerajaan seperti Yayasan Pencegahan Jenayah Malaysia;
- (ii) memperkenalkan program seperti Rakan Cop yang mana bersama-sama berganding bahu dengan masyarakat dalam membanteras jenayah;
- (iii) mengadakan kerjasama erat dengan pihak berkuasa tempatan dalam mengurangkan risiko jenayah melalui pemasangan CCTV;
- (iv) memantapkan tahap keselamatan dan pemantauan di sempadan-sempadan negara;
- (v) meningkatkan kerjasama serantau dengan negara-negara jiran, negara-negara anggota ASEAN melalui ASEAN Nopol dan kerjasama antarabangsa melalui Interpol dan Europol;
- (vi) menguatkuasakan Akta Keselamatan Dalam Negeri; dan
- (vii) meningkatkan kerjasama ASEAN melalui ASEAN *Original Forum On Counter Terrorist and Chance National Crime*.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Soalan tambahan untuk soalan nombor lima. Baru-baru ini kita telah dikejutkan oleh usaha satu kumpulan haram iaitu kumpulan Hindraf yang telah menjalinkan kerjasama dengan rangkaian pengganas seperti LTTA di Sri Lanka dan lain-lain. Oleh kerana itu, selain daripada tindakan kerajaan mendakwa di mahkamah, apakah lagi langkah-langkah wajar seperti menggunakan ISA untuk memastikan bahawa kumpulan ini tidak merebak. Sebab pepatah Melayu ada mengatakan Tuan Yang di-Pertua. “Api itu kalau kecil jadi kawan, kalau sudah besar ianya boleh menghancurkan keharmonian sesebuah negara”. Minta penjelasan.

Dato' Mohd. Johari bin Baharum: Terima kasih Yang Berhormat. Seperti mana jawapan saya tadi, kita ada beberapa langkah. Langkah yang kita ambil adalah seperti ISA dan sebagainya. Sebenarnya kita dalam soal ini, pihak kita punya Risikan sedang memantau keadaan dan juga pergerakan bukan sahaja Hindraf sahaja, mana-mana juga pertubuhan di

negara kita ini termasuk JI, Darul Islam dan juga satu ketika dulu kita ada KMN dan sebagainya. Kita akan ambil tindakan-tindakan yang sewajarnya, mengikut keadaan dan maklumat yang kita dapat. Sekiranya ia dapat, ia ternyata mengancam keselamatan negara, memanglah ada peruntukan-peruntukan yang kita ambil seperti ISA dan sebagainya, yang telah kita lakukan kepada kumpulan KMN baru-baru ini dan juga Al-Maunnah dan sebagainya. Terima kasih.

Dato' Lim Bee Kau [Padang Serai]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya ingin mengemukakan soalan tambahan kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri berkenaan dengan pengganas-pengganas antarabangsa ini. Jawapan yang diberikan ialah berkenaan dengan langkah-langkah yang telah diambil, tetapi selama ini adakah pihak kementerian mempunyai bukti yang kukuh yang mengatakan, yang menunjukkan bahawa, memang wujudnya pengganas-pengganas antarabangsa di negara kita yang beroperasi ataupun tidak? Terima kasih.

Dato' Mohd. Johari bin Baharum: Terima kasih Yang Berhormat. Jadi setakat hari ini, kita hanya mempunyai beberapa rangkaian yang mempunyai hubungan dengan penjenayah antarabangsa iaitu JI dan juga KMN. Setakat ini kita berjaya membendung mereka, dan kebanyakan mereka ini tidak mengadakan aktiviti-aktiviti mereka di sini. Mereka menggunakan negara kita ini sebagai tempat untuk mendapat sumber kewangan dan sebagainya, tetapi mengadakan aktiviti-aktiviti mereka di luar negara kita. *Incident* terakhir yang pernah berlaku di negara kita ialah, mengenai satu *incident* di mana bangunan AIA yang telah ditawan oleh *GRA, Japanes Army* dulu satu ketika, *the last* itulah yang terakhir.

Mengenai yang lain-lain itu, mereka hanya menggunakan negara kita sebagai transit sahaja. Kita tidak ada terlibat dan hari ini rekod kita memang ternyata tidak ada melibatkan mereka-mereka ini.

6. Dato' Seri Tiong King Sing [Bintulu] minta Menteri Kewangan menyatakan:

- (a) adakah pihak kementerian membuat pemantauan berterusan terhadap beberapa syarikat haram yang masih beroperasi menjalankan urusan niaga FOREX dan menipu ramai rakyat Malaysia; dan
- (b) sehingga kini, sudah berapa banyak operasi yang dilakukan dan tindakan yang diambil terhadap syarikat yang menjalankan aktiviti penipuan seperti ini.

Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan [Dato' Seri Dr. Hilmi bin Yahaya]: Terima kasih Yang Berhormat Bintulu. Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Bank Negara Malaysia dan sebagai badan yang bertanggungjawab terhadap Akta Kawalan Pertukaran Wang 1953, sentiasa menjalankan pemantauan secara berterusan terhadap syarikat yang menjalankan urusan niaga mata wang asing FOREX secara haram.

Pemantauan dilakukan secara risikan ataupun penerimaan aduan daripada orang ramai. Selain daripada itu, Bank Negara juga sering mengadakan ceramah dan menjalankan Program

Kesedaran Pengguna berhubung dengan perkara ini. Tindakan untuk membanteras aktiviti ini adalah berterusan di mana Bank Negara telah mengadakan operasi penggeledahan dan serbuan dari semasa ke semasa, bagi mengumpulkan bukti yang diperlukan untuk mendakwa mereka yang terlibat di mahkamah.

Sehingga bulan Ogos 2007, Bank Negara telah menjalankan operasi penyiasatan terhadap 50 syarikat yang disyaki melakukan kesalahan di bawah Akta Kawalan Pertukaran Wang 1953.

■1040

Daripada jumlah tersebut sebanyak 18 syarikat dan pengarah syarikat yang didapati bersalah telah dijatuhkan hukuman. Sehubungan dengan itu Tuan Yang di-Pertua, orang ramai yang mempunyai sebarang pertanyaan atau ingin membuat aduan, bolehlah berhubung dengan *hotline* Bank Negara iaitu BNMTELELINK 1-300-88-5465. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Dato' Seri Tiong King Sing [Bintulu]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih Setiausaha Parlimen atas jawapan yang diberikan atas soalan. Yang Berhormat Setiausaha Parlimen, jawapan itu pun nampaknya jawapan yang standard, jawapan sahaja. Bank Negara ini selalu berkata dia jalankan tugas, kalau ada aduan minta telefon, *hotline* semua. Kalau boleh minta Setiausaha Parlimen hubung dahulu sama ada, ada jawapan atau tidak, satu. Dua, cuba dahulu telefon kalau panggilan itu dijawab, dia akan seolah-olah tendang kita macam main bola, *pass* satu dunia dalam Bank Negara itu.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, telefon macam mana boleh main bola?

Dato' Seri Tiong King Sing [Bintulu]: Ini peribahasa mahu bagi tahu sedikit. Kalau bahasa ikhlas punya tidak ketawa, tidak ketawa tidak seronok.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Peribahasa itu saya sendiri pun tidak faham. Sebab itu saya tanya. *[Ketawa]*

Dato' Seri Tiong King Sing [Bintulu]: Adakah kementerian sedar atau tidak, selalu kita kata ada buat pemantauan atas syarikat haram. Aktiviti haram ataupun peniaga FOREX tetapi setakat hari ini ada syarikat menjalankan aktiviti haram ini, *internet* macam-macam. Kadang-kadang saya difahamkan ada orang pergi *complain* atas *internet*, buat Skim Kaya juga atau FOREX. Bagi tahu Bank Negara, Bank Negara kata oh, ini atas *internet* kita tidak boleh buat apa-apa. Ini bukan satu kelemahan atas undang-undang kita. Jadi saya hendak tanya kenapa ini boleh berlaku dan syarikat haram ini langsung tidak takut dengan undang-undang kita yang ada, adakah ini undang-undang kita yang terlalu lemah minta jawapan dan penjelasan ikhlas daripada Yang Berhormat Setiausaha Parlimen.

Dato' Seri Dr. Hilmi bin Yahaya: Tuan Yang di-Pertua, saya mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat Bintulu atas teguran terhadap Bank Negara dan saya yakin perkara-

perkara ini telah dicatat oleh pegawai-pegawai yang hadir supaya mengambil tindakan yang segera untuk memperbaiki keadaan perkhidmatan mereka.

Tuan Yang di-Pertua, menunjukkan betapa seriusnya Bank Negara terhadap kes ini yang saya sebut 50 kes tadi Tuan Yang di-Pertua, yang telah disiasat dan telah diambil tindakan oleh mahkamah. Ini di bawah akta yang belum dipinda iaitu sebelum Januari 2007. Jadi dia punya denda ini sedikit sangat, maksimum RM10,000 dan jel setahun tetapi selepas Januari 2007, denda ialah RM 1 juta dan jel tiga tahun. Jadi denda dan jel telah pun ditingkatkan dan ini saya kira menakutkan pihak-pihak yang cuba hendak buat FOREX *business* ini. Setakat ini Tuan Yang di-Pertua, di bawah pindaan ini satu syarikat telah di bawah ke mahkamah di bawah pindaan ini. Maka saya ingat selepas ini akan berkurangan Tuan Yang di-Pertua.

7. Dato' Yap Pian Hon [Serdang] minta Menteri Luar Negeri menyatakan sama ada kerajaan bersetuju pihak NGO meminta pampasan dari Kerajaan Jepun bagi mangsa Perang Tanah Melayu ketika Perang Dunia Kedua. Jika ya, bagaimana Kerajaan Malaysia memainkan peranan. Jika tidak, apa sebabnya.

Timbalan Menteri Luar Negeri [Dato' Joseph Salang Gandum]: Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mengucapkan terima kasih kepada Ahli Yang Berhormat Serdang di atas soalan yang dikemukakan. Untuk makluman Ahli-ahli Dewan yang mulia ini, Kerajaan Malaysia tidak menyekat usaha mana-mana individu warganegara Malaysia mahupun badan-badan bukan kerajaan atau NGO yang ingin membuat tuntutan, pampasan terus dengan Kerajaan Jepun kerana ini adalah hak peribadi mereka. Walau bagaimanapun, Kerajaan Malaysia tidak akan terlibat dalam mana-mana proses tuntutan pampasan tersebut memandangkan Kerajaan Malaysia telah mengambil pendirian bahawa kes tuntutan ini telah diselesaikan di antara Kerajaan Jepun dan Kerajaan Malaysia melalui perjanjian dua hala yang ditandatangani pada 21 September 1967 terima kasih.

Dato' Yap Pian Hon [Serdang]: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Soalan tambahan. Masyarakat umum di Malaysia hendak dapat pendirian terhadap cadangan untuk mengemukakan pampasan kepada Kerajaan Jepun semasa pencerobohan begitu zalim terhadap Semenanjung Malaya pada Perang Dunia Kedua. Tetapi setelah perjanjian antara dua pihak antara Kerajaan Malaysia dengan Jepun apa sebenarnya perjanjian itu? Adakah pihak negara Jepun telah meminta maaf kepada Kerajaan Malaysia terhadap pencerobohan itu atau apa ganti rugi dan pampasan yang telah diberi daripada Jepun kepada Malaysia.

Dato' Joseph Salang Gandum: Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, terima kasih saya ucapkan sekali lagi kepada Yang Berhormat Serdang yang mengemukakan soalan tambahan. Seperti mana yang telah saya nyatakan semasa saya menggulung perbahasan di peringkat jawatankuasa mengenai Bajet Kementerian Luar Negeri pada bulan dahulu, saya telah mengatakan bahawa dalam penyelesaian tuntutan dari Malaysia pada masa zaman Perdana Menteri yang pertama YTM Tunku Abdul Rahman Putra Al-haj, kita telah menerima pampasan

secara kapal untuk kita memulakan MISC iaitu Malaysian International Shipping Cooperation Bhd. Tuan Yang di-Pertua, saya telah juga menekankan bahawa perkara ini telah beberapa kali dibangkitkan dan ada perutusan dari Yang Amat Berhormat Perdana Menteri bahawa perkara ini tidak payah lagi dibangkitkan oleh mana-mana Ahli Dewan Rakyat kerana perkara ini telah selesai, terima kasih.

Dato' Haji Ab. Halim bin Ab. Rahman [Pengkalan Chepa]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Soalan tambahan. Sekarang ini ada satu sindiket sama ada ditaja oleh NGO ataupun mana-mana persatuan yang sedang giat di kampung-kampung untuk memungut pelaburan 1,001 orang dikatakan untuk mendapatkan pampasan dari Kerajaan Jepun dan sekiranya kalau kita melabur RM1,000 mungkin RM100,000 akan dibayar. Ini telah di bawah 'Ketua Sepuluh' apakah kerajaan sedar perkara ini, dan kalau sedar bagaimana. Kalau tidak sedar apa tindakan untuk membanteras perkara ini?

Dato' Joseph Salang Gandum: Terima kasih Yang Berhormat Pengkalan Chepa. Sebenarnya perbuatan mereka yang dikatakan memungut dari orang-orang kampung, saya percaya kerajaan tidak tahu ianya ada dan sekiranya ada butir-butir biarlah Kementerian Dalam Negeri tahu dan laporkan kepada Kementerian Dalam Negeri supaya tindakan sewajarnya dapat diambil ke atas perbuatan yang haram ini. terima kasih.

■1050

8. **Dato' Markiman bin Kobiran [Hulu Langat]** minta Menteri Sumber Asli dan Alam Sekitar menyatakan tentang laporan terkini berhubung dengan program-program pembersihan sungai yang telah dijalankan pada tahun ini dan adakah pihak kementerian berhasrat untuk meneruskan Kementerian Penerangan kempen cintai alam sekitar di seluruh negara walaupun kita sedar masalah pencemaran sungai ini tidak pernah selesai.

Timbalan Menteri Sumber Asli dan Alam Sekitar [Dato' S. G. Sothinathan]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat pihak Kementerian Sumber Asli dan Alam Sekitar akan terus menjalankan Kempen Cintailah Alam Sekitar memandangkan proses untuk menyedar, mengajar dan mengubah sikap masyarakat bersama bertanggungjawab dan menjaga alam sekitar perlu sentiasa disemai agar menjadi amalan harian *way of life* mereka. Tambahan pula kempen ini bukan sahaja perlu dijalankan semasa keadaan pencemaran sungai menjadi teruk malah sewaktu keadaan sungai sudah pun bersih proses kempen ini perlu dijalankan. Yang bezanya pendekatan sahaja berlainan. Sikap masyarakat adalah merupakan faktor utama bagi menjayakan sesuatu kempen kesedaran termasuklah Kempen Cintai Sungai Kita. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Hulu Langat.

Dato' Markiman bin Kobiran [Hulu Langat]: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Soalan tambahan saya, setuju ataupun tidak Yang Berhormat Timbalan Menteri yang kempen ini sebenarnya prosesnya sangat perlahan tidak ada kesan dan akhirnya kerajaan juga terpaksa melantik kontraktor untuk pembersih sungai-sungai yang menjadi tercemar, sungai-sungai yang kemudiannya dapat dipertingkatkan kadar kebersihannya. Soalan saya yang kedua yang juga

agak pendek, berapa lama kah dan apakah *target objective* kementerian untuk memastikan bahawa kempen ini akhirnya boleh berhenti dan akibatnya kebersihan sungai itu boleh dijaga hasil daripada kesedaran penduduk itu sendiri. Terima kasih.

Dato' S. G. Sothinathan: Tuan Yang di-Pertua, memang berkaitan dengan soalan pertama tentang proses, kempen ataupun kewujudan kesedaran di kalangan masyarakat adalah terlalu perlahan memang saya setuju dengan apa yang dikatakan oleh Yang Berhormat, tetapi kita kena lihat matlamat kita ialah ataupun golongan sasaran kita adalah kanak-kanak sekolah khususnya di peringkat sekolah rendah dan sekolah menengah. Jadi ini adalah satu kempen yang digunakan beberapa tahun yang dahulu jadi kita lihat bila mereka menjadi dewasa dan menjadi pegawai-pegawai kerajaan ataupun jadi tenaga kerja maka masa itu mereka dah jadi dewasa mungkin pada masa itu kita boleh lihat komitmen yang lebih tinggi daripada golongan yang dewasa. Kita tidak banyak sasaran kepada masyarakat dewasa pada masa ini kecuali Kementerian Penerangan kempen melalui media sahaja. Di sekolah sahajalah kita mempunyai amalan praktikal bersama-sama dengan murid-murid sekolah. Berkaitan dengan *target* untuk kita ataupun sama ada kempen ini boleh berhenti atau tidak, saya rasa ini adalah satu kempen baik di negara maju atau membangun kita harus teruskan kempen ini walaupun kita sudah mencapai sasaran untuk memastikan semua sungai negara kita ini adalah bersih tetapi kempen ini haruslah diteruskan sepertimana yang dilakukan oleh negara-negara yang telah bangun di dunia ini. Jadi ini adalah satu kempen yang akan berterusan untuk selama-lamanya.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Rembau.

Dato' Firdaus bin Harun [Rembau]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Ada Sungai Rembau apa? Terima kasih Timbalan Menteri. Sebenarnya kempen cintai sungai ini telah berjalan lama dah. Tinggal lagi dulu fokusnya mungkin kepada mencantikkan sungai. Jadi masa itu ada diberikan peruntukan kepada JPS peringkat daerah dan sebagainya. Jadi soalan saya sepatutnya fokus ini ialah untuk membersihkan sungai itu sendiri supaya amalan-amalan yang tidak baik, yang tidak sihat seperti membuang sampah ke sungai dapat diberhentikan. Jadi soalan saya adakah kempen seperti dulu akan diteruskan tinggal lagi fokusnya diubah kepada kepentingan menjaga kebersihan sungai ini sebab saya difahamkan banyak sungai-sungai di negara kita tercemar. Selain daripada adakah tindakan penguatkuasaan juga akan dipertingkatkan lagi sebab saya difahamkan undang-undang ini sudah banyak dah tinggal lagi penguatkuasaan sahaja yang perlu dipertingkatkan. Terima kasih.

Dato' S. G. Sothinathan: Tuan Yang di-Pertua, memang JPS membuat kerja untuk pembersihan sahaja supaya tidak wujud masalah banjir tetapi kempen yang kita jalankan ianya sebenarnya untuk mengubah sikap masyarakat dan juga pengilang-pengilang supaya mereka tidak mencemarkan kualiti air sungai tersebut dan biodiversiti dalam sungai itu dapat dipelihara. Jadi kita lebih fokus kepada amalan-amalan yang baik yang harus digunakan oleh masyarakat itulah sebabnya setiap negeri kita sasarkan satu sungai di mana beban menjaga kebersihan

sungai itu dipindahkan kepada masyarakat setempat. JKK dan juga kawasan-kawasan penempatan sekitar sungai itu diberikan beban untuk atau diberi tanggungjawab untuk menjaga kebersihan sungai tersebut. Seperti mana Yang Berhormat beri saranan tadi memang pendekatan kita adalah kepada tabiat manusia baik kawasan perkampungan ataupun taman ataupun juga pengilang-pengilang. Selain daripada itu juga kita juga menentukan bahawa standard-standard yang ditentukan sebelum ini dikaji semula untuk memastikan bahawa ianya adalah lebih selaras dengan masa depan mengikut kebesaran sungai dan sebagainya.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Permatang Pauh.

9. Datin Seri Dr. Wan Azizah Binti Wan Ismail [Permatang Pauh] minta Menteri Sains, Teknologi dan Inovasi menyatakan:

- (a) apakah tahap keselamatan dan kesan penduduk Bangi dan kawasan sekitarnya, jika berlaku kebocoran radioaktif di Agensi Nuklear di Bukit UKM Bangi; dan
- (b) apakah langkah keselamatan yang diambil oleh kerajaan jika berlaku kebocoran radioaktif dan apakah rancangan untuk memindahkan pusat nuklear berkenaan jauh dari kawasan berpenduduk ramai.

Setiausaha Kementerian Sains, Teknologi dan Inovasi [Profesor Datuk Dr. Mohd. Ruddin bin Ab. Ghani]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat daripada Permatang Pauh. Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat, sebelum sesuatu Pusat Penyelidikan Nuklear itu dibina sebagai contohnya di Bangi Selangor Darul Ehsan yang mana dikendalikan oleh Agensi Nuklear Malaysia pada awal tahun 1980. Segala aspek keselamatan pusat penyelidikan tersebut serta aktiviti-aktivitinya dan juga kesannya terhadap masyarakat umum dan alam sekitar terutamanya kepada penduduk tempatan atau berhampiran sangat diambil dan dititik beratkan.

Analisa keselamatan ataupun dengan izin *safety analysis* terperinci berdasarkan kepada Garis Panduan Keselamatan Nuklear Antarabangsa yang telah dikeluarkan oleh Agensi Tenaga Atom Antarabangsa (IAEA) telah dilaksanakan sebelum pusat penyelidikan ini dibina. Jadi berdasarkan pada kriteria itu rektor penyelidikan Agensi Penyelidikan Agensi Nuklear Malaysia yang mempunyai kuasa 1 mega watt di mana reka bentuknya seperti yang dinyatakan tadi memenuhi syarat adalah mengikuti standard IAEA. Berdasarkan standard tersebut mana-mana rektor di bawah kuasa 2 mega watt reka bentuknya sendiri adalah menjamin tidak ada kebocoran bahan radioaktif ke alam sekitar yang boleh memberikan kesan kepada penduduk sekitar. Untuk jawapan kedua, langkah-langkah keselamatan yang telah diambil oleh kerajaan ialah dengan meletakkan rektor penyelidikan ini di bawah kawal selia Lembaga Perlesenan Tenaga Atom ataupun LAEB bagi memastikan segala prosedur keselamatan dipenuhi dan dipenuhi (*comply*). Pada setiap tahun inspektor daripada IAEA akan datang ke Malaysia dan melakukan

pemeriksaan ke atas rektor berkenaan dengan kerjasama Lembaga Perlesenan Atom bagi memastikan operasi rektor tersebut adalah selamat. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Pematang Pauh.

Datin Seri Dr. Wan Azizah binti Wan Ismail [Permatang Pauh]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Memandangkan terdapat banyak bangunan kerajaan yang bocor, walaupun bocor bumbung seperti yang terkini pejabat Lembaga Perlesenan Tenaga Atom di Dengkil yang telah menelan belanja RM30 juta dan bukan kebocoran nuklear tapi tidak samalah. Oleh kerana bocoran nuklear ini mempunyai risiko tinggi kepada rakyat, adakah pihak yang berwajib telah membuat kajian tentang penyakit barah di kalangan penduduk sekeliling tempat radioaktif itu kerana kadang kala berlakunya kebocoran yang tidak disedari dan tidak juga kebocoran 'sub-limo' atau di bawah paras yang didapati tidak dapat dikesan tetapi membawa kesan buruk kepada rakyat. Soalan satu lagi ialah bagaimana berkenaan dengan proses dengan sisa bahan nuklear proses keselamatan atas sisa bahan nuklear. Terima kasih.

Profesor Datuk Dr. Mohd. Ruddin bin Ab. Ghani: Terima kasih Yang Berhormat. Seperti yang saya nyatakan tadi bahawa semasa kita membina rektor nuklear ini, kita perlu memenuhi ataupun *comply* dengan syarat daripada IAEA sebelum kita dibenarkan untuk membina. Jadi setakat ini makmal ataupun rektor ini telah berusia beroperasi selama 25 tahun belum pernah ada lagi sebarang kebocoran berlaku dan tidak ada lagi mana-mana staf di situ yang menghadapi penyakit kanser ataupun barah dan sebagainya.

■ 1100

Tidak ada bukti lagi bahawa berlaku sebarang sakit kanser di atas kebocoran yang berlaku. Kemudian yang kedua, berkaitan dengan sisa-sisa radioaktif. Jadi berdasarkan pada kriteria ini, semua kemudahan radioaktif dalam pusat ini dilengkapi dengan berbagai-bagai peralatan, penapisan udara dan sebagainya untuk mengelakkan sebarang bahan radioaktif ke udara ataupun sisa-sisanya ke luar sungai. Di Bangi, kita mempunyai takungan kita sendiri. Sisa-sisa buangan daripada air beradioaktif dibuangkan di dalam takungan kita sendiri dan tidak dialirkan ke mana-mana sungai yang mana kita telah menguji bahawa kadar bahan radioaktif di dalam air takungan itu adalah jauh lebih rendah daripada kadar radioaktif yang ada di dalam sungai-sungai yang berhampiran.

Dato' Dr. Wan Hashim bin Wan Teh [Gerik]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Soalan asalnya adalah Agensi Nuklear di Bukit UKM, Bangi. Namun begitu, saya tinggal satu kilometer saja daripada MINR yang dekat sangat dengan Kampung Bahagia, Bangi dan Bangi Lama. Jadi, ada kerisauanlah di kalangan para penduduk di sana kemungkinannya walaupun tak pernah berlaku kebocoran tapi kemungkinannya akan berlaku kebocoran di masa akan datang dan bagi saya sendiri, saya takut kebocoran ini akan membawa kepada kemandulan tenaga seks. Kalau seks itu kena cepatkan sebutannya itu. Jadi, nanti Tongkat Ali pun tak boleh mengatasi masalah ini. Jadi adakah dalam jangka panjang kerajaan akan memindahkan MINR

ini (*Malaysia Institute of Nuclear Research*) saya kira ke tempat yang lain atau kekal di situ? Terima kasih.

Profesor Datuk Dr. Mohd. Ruddin bin Ab. Ghani: Terima kasih Yang Berhormat daripada Gerik. Setahu saya, kita belum ada lagi perancangan untuk memindahkan Agensi Nuklear Malaysia ini ke tempat yang lain oleh kerana *life span* daripadanya masih lagi dalam 40 tahun, jadi kita baru 25 tahun. Jadi, kalau pun mungkin ada aktiviti ataupun perancangan untuk memindahkan, mungkin apabila *life-span* nya tamat apabila sampai 40 tahun tapi belum ada dalam perancangan lagi untuk memindahkan. Terima kasih.

10. Datuk Abdul Rahim bin Bakri [Kudat] minta Perdana Menteri menyatakan terhadap usaha-usaha yang dibuat oleh kerajaan untuk memastikan penyertaan signifikan masyarakat bumiputera dalam Dasar Ekonomi Baru dan memastikan pencapaian matlamat 30% dapat dicapai dalam jangka masa terdekat.

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Dato' Haji Abdul Raman bin Suliman]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kerajaan adalah komited untuk memastikan pencapaian matlamat bagi meningkatkan pemilikan ekuiti oleh bumiputera sekurang-kurangnya 30% menjelang tahun 2020. Usaha meningkatkan pemilikan ekuiti bumiputera dalam sektor korporat akan terus diberi penekanan oleh kerajaan dengan memperkenalkan dan melaksanakan langkah-langkah yang lebih berkesan. Di samping itu, dalam Rancangan Malaysia Kesembilan juga akan memberi penekanan kepada aspek-aspek pengagihan lain yang tidak kurang pentingnya seperti pemilikan hartanah bumiputera di kawasan bandar, perwujudan masyarakat sains dan teknologi di kalangan bumiputera serta penglibatan mereka dalam sektor pertumbuhan baru. Kerajaan melalui Rancangan Malaysia Kesembilan akan mempergiatkan lagi usaha-usahanya untuk mencapai matlamat dasar pengagihan bagi memperkemas sistem pemantauan program dan projek dalam Rancangan Malaysia Kesembilan.

Badan Bertindak Pelaksana Negara telah ditubuhkan untuk memastikan program dan projek dalam Rancangan Malaysia Kesembilan dilaksanakan mengikut perancangan yang telah ditentukan termasuk agenda pengagihan untuk meningkatkan keupayaan ekonomi bumiputera. Pemantauan akan dijalankan secara intensif bagi memastikan setiap perancangan yang dibuat memberi manfaat kepada semua lapisan masyarakat tanpa mengikut kaum dan kedudukan. Selain daripada itu, satu unit khas yang dikenali sebagai Seksyen BCIC Kedua telah ditubuhkan di Unit Perancangan Ekonomi Jabatan Perdana Menteri bagi membuat perancangan terperinci serta memantau pelaksanaan pembangunan usahawan bumiputera bukan sahaja untuk tempoh Rancangan Malaysia Kesembilan malahan sehingga tahun 2020. Kerajaan adalah komited dalam memastikan pembangunan usahawan bumiputera berjaya menaikkan taraf hidup kaum bumiputera dan seterusnya meningkatkan ekuiti bumiputera kepada sekurang-kurangnya 30% menjelang tahun 2020.

Datuk Abdul Rahim bin Bakri [Kudat]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Timbalan Menteri. Soalan tambahan saya, seperti mana kita tahu bahawa Dasar Ekonomi Baru ialah sebuah dasar *social engineering* yang dilaksanakan di negara ini untuk memenuhi tuntutan masalah di dalam negara kita sendiri. Persoalannya di sini, adakah Yang Berhormat bersetuju kepada saya bahawa sebenarnya Dasar Ekonomi Baru ini tidak hanya memberikan keuntungan kepada masyarakat bumiputera tetapi juga memberikan keuntungan kepada keseluruhan rakyat Malaysia di dalam pelaksanaan dasar-dasar tersebut. Oleh sebab itu, saya minta penjelasan apakah bukti-buktinya bahawa sebenarnya dasar-dasar ini juga memberikan faedah kepada masyarakat lain selain daripada bumiputera. Terima kasih.

Dato' Haji Abdul Raman bin Suliman: Tuan Yang di-Pertua, dari segi pelaksanaan dasar ini, seperti mana yang kita semua maklum bahawa apa yang kita hasratkan di peringkat awal ini iaitu untuk memastikan bahawa ekuiti 30% kepada bumiputera tetapi sewaktu pelaksanaannya, dari segi pelaksanaan projek khususnya sudah pasti semua masyarakat, semua kaum akan mendapat faedah daripada gerakan Dasar Ekonomi Baru ini dan ini adalah seperti kita kata 'serampang dua mata'. Selain kita menyusun semula masyarakat kita yang kita tidak mahu dilihat sebagai pengenalan berdasarkan ekonomi, latar belakang, pendapatan dan sebagainya tetapi kita menyusun juga dalam waktu yang sama untuk mengelakkan tidak adanya satu-satu kaum mengumpul satu perkara dalam kehidupan mereka dan kaum lain akan tertindas dan sebab itu dalam Dasar Ekonomi Baru ini, kita pastikan bahawa sewaktu pelaksanaannya, semua masyarakat mendapat faedah, semua kaum mendapat faedah daripada pelaksanaannya.

Dato' Chor Chee Heung [Alor Star]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Kalau usaha kerajaan dalam memastikan bahawa masyarakat bumiputera mendapat pencapaian matlamat 30% melalui Dasar Ekonomi Baru ini, pada pendapat saya, bukan susah sangat jika kerajaan melalui agensi-agensi kerajaan betul-betul mengawal dari segi peringkat implementasi supaya syarikat-syarikat ataupun masyarakat Melayu mendapat nikmat itu tapi yang penting sekali saya masih ingat, salah satu masalah di mana 30% ini, matlamat tidak tercapai adalah oleh kerana terlalu banyak *leakages* dengan izin. Oleh yang demikian, saya ingin bertanya pada Yang Berhormat Timbalan Menteri, macam mana kerajaan dapat mengatasi masalah *leakages* ataupun *channel-channel* yang tidak rasmi di mana apa-apa yang baik itu mengalir melalui *channel* ini kepada orang-orang yang tidak patut diberikan nikmat.

Tuan Yang di-Pertua, bila kita sebut ekuiti 30% ini, adakah kita ini memberi tumpuan kepada keseluruhannya masyarakat bumiputera dapat 30% ataupun kalau dipegang oleh beberapa individu, satu kelompok orang sahaja pun boleh dan saya percaya kalau kita nak supaya memastikan melalui Dasar Ekonomi Baru ini berjaya, kita kena memastikan bahawa bukan sahaja bumiputera yang mempunyai kabel-kabel besar mendapat nikmat dan juga peluang-peluang. Kita kena buka, memperluaskan lagi kepada bumiputera yang lain. Macam

orang Kedah kata 'Jangan selalu pi mai, pi mai tang tu juga'. Ya kah? Minta penjelasan. Terima kasih.

■1110

Dato' Haji Abdul Raman bin Suliman: Tuan Yang di-Pertua. Memang daripada pengalaman yang lepas, kita maklum bahawa terdapat ataupun berlakunya bukan sahaja ketirisan bahkan setengah perkara aktiviti sampai bocor, maknanya lebih berat lagi daripada 'tirislah'.

Seperti mana yang kita maklum bahawa jika kita tidak ada ataupun kita tidak mengambil langkah-langkah untuk memperbetulkan perkara ini ianya semakin lama akan merosakkan lagi dasar kita.

Jadi sebab itulah dalam Rancangan Malaysia Kesembilan setelah kita mengenal pastikan masalah-masalah yang lalu melalui pengalaman kita, Yang Amat Berhormat Perdana Menteri menekankan tentang *delivery system*, tentang sistem penyampaian, memastikan bahawa pelaksanaan itu sampai kepada matlamatnya.

Saya rasa rata-rata kita semua pun maklum bahawa ketirisan ini berlaku kerana pemegang-pemegang amanah, mereka yang bertanggungjawab tidak melaksanakan tugas 100% seperti yang kita kehendaki. Sebab itulah kerajaan dalam Rancangan Malaysia Kesembilan ini, ingin memperbetulkan perkara ini.

Dalam waktu yang sama juga kita lihat bahawa kerajaan menubuhkan badan bertindak yang saya sebutkan tadi dan juga badan-badan pemantau yang lain di agensi-agensi pelaksanaan kerajaan untuk memastikan bahawa setiap perancangan yang kita buat mencapai matlamat seperti mana yang kita kehendaki.

Kita nak pastikan bahawa pada tahun 2020 ikuti yang selama ini sepatutnya sudah kita capai mencapai matlamatnya dalam tahun 2020. Jadi itulah hasrat kerajaan sebenarnya dan kita minta supaya semua pihak memberi kerjasama kepada langkah-langkah yang diambil oleh kerajaan ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Pontian.

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir [Sungai Petani]: Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukup.

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir [Sungai Petani]: Boleh tambah soalan? Ini soal serius.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak perlu.

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir [Sungai Petani]: Ini berkenaan dasar...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Semua pun serius Yang Berhormat.

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir [Sungai Petani]: Ya?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Semua soalan pun serius.

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir [Sungai Petani]: Boleh tak kalau kita tambah satu soalan?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Esoklah atau akan datang. Cukup Yang Berhormat.

11. Datuk Ir. Hasni bin Haji Mohammad [Pontian] minta Menteri Keselamatan Dalam Negeri menyatakan jenis-jenis kesalahan yang paling kerap dilakukan oleh pendatang asing tanpa izin (PATI) dan berapa ramaikah setakat ini yang telah dan sedang menjalani hukuman.

Timbalan Menteri Keselamatan Dalam Negeri [Dato' Mohd. Johari bin Baharum]: Terima kasih Yang Berhormat, Tuan Yang di-Pertua. Statistik indeks jenayah bagi tahun 2006 dan 2007 sehingga bulan Oktober yang melibatkan pendatang asing seperti berikut:

Tahun 2006:

JUMLAH INDEKS	MELIBATKAN WARGANEGARA ASING	PERATUS (%)
Jenayah 198,622 kes	3,857 kes	1.94
Jenayah kekerasan 42,343 kes	2,161 kes	5.1
Jenayah harta benda 156,279 kes	1,696	1.09

Tahun 2007 (Januari – Oktober 2007)

JUMLAH INDEKS	MELIBATKAN WARGANEGARA ASING	PERATUS (%)
Jenayah 183,328 kes	3,242 kes	1.77
Jenayah kekerasan 40,821 kes	1,618 kes	3.96
Jenayah harta benda 142,507 kes	1,624 kes	1.41

Tuan Yang di-Pertua, kes-kes jenayah yang banyak melibatkan pendatang asing ialah kes samun berkawan bersenjata, samun bersenjata api dan bunuh.

Untuk pengetahuan Yang Berhormat juga, di penjara negara kita, jumlah penghuni penjara ialah 43,421 orang. Daripada itu, 18,000 orang adalah warganegara asing iaitu lebih kurang 38%. Terima kasih.

Datuk Ir. Hasni bin Haji Mohammad [Pontian]: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Saya hendak beri tumpuan kepada pekerja asing, pendatang

asing tanpa izin dari Indonesia. Oleh kerana akhir-akhir ini hubungan kita dengan Indonesia seolah-olah agak terjejas sebab Indonesia tidak suka dipanggil “indon”. Kes-kes yang sedang di bicara yang melibatkan warga Indonesia yang mengambil masa yang panjang, banyak lagi Yang Berhormat. Saya kira Yang Berhormat boleh maklumkan kepada kita suasana dan keadaan yang ada pada hari ini.

Saya difahamkan 320,000 orang daripada pekerja Indonesia adalah pembantu rumah. Yang Berhormat adakah kita walaupun Tuan Yang di-Pertua, ekonomi kita ini sihat, maju dan sebagainya, mungkin agaknya keluarga-keluarga mengambil pekerja untuk pembantu rumah ini, mereka secara mental belum bersedia nak jadi majikan, mereka tidak tahu macam mana nak jadi majikan, tidak ada ilmu nak jadi majikan. Maka berlaku penindasan, penganiayaan.

Oleh kerana Yang Berhormat sebut tadi walaupun dari segi peratusnya begitu kecil tetapi bilangan kesnya beribu-ribu setiap bulan. Mungkin kah agaknya ada ...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Soalan Yang Berhormat.

Datuk Ir. Hasni bin Haji Mohammad [Pontian]: Tuan Yang di-Pertua, perlukah agaknya kerajaan mempertimbangkan mahkamah khas untuk pekerja ataupun pendatang asing di negara kita oleh kerana kes yang semakin hari semakin banyak yang tidak dapat atau belum lagi diselesaikan oleh kerajaan. Apa pandangan Yang Berhormat?

Dato' Mohd. Johari bin Baharum: Terima kasih Yang Berhormat, ini berkenaan dengan pendatang asing ini di bawah Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri sebenarnya. Kementerian Dalam Negeri, kita hanya ambil daripada kesan sesuatu perkaralah. Maknanya dia punya kesan tidak baik, bunuh dan sebagainya, itu barulah datangnya kementerian saya ini.

Dari segi soal pengawalan, soal lain-lain itu adalah kementerian-kementerian lain. Misalannya ada sesetengah-sesetengah negeri di semenanjung ini membenarkan orang masuk ke negara kita melalui sistem *free flow*. Maknanya boleh masuk ke negara kita dua hari dalam seminggu, boleh masuk bila tidak ada dokumen dan sebagainya. Akhirnya benda-benda ini kesan kepada keselamatan negara yang mana akhirnya pihak Keselamatan Dalam Negeri terlibat.

Kalau tidak silap sayalah di pusat-pusat depot imigresen, kita ada sebelum PATI itu dihantar balik atau di tentukan kesalahan mereka, mereka ditempatkan di depot tahanan imigresen yang ada di negara kita ini. Saya difahamkan di depot itu sudah ada mahkamahannya sendiri untuk menentukan dan mengurus mereka-mereka yang terlibat pelanggaran dokumen keluar masuk negara kita ini. Itu yang saya difahamkan.

Datuk Dr. Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar [Santubong]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya tidak mempertikaikan perkara-perkara lain, hanya cara persembahan ataupun penunjukkan fakta daripada kementerian yang saya tidak boleh terima.

Umpamanya Malaysia mempunyai 26 juta penduduk dan melakukan kesalahan sebanyak ini dan 60% yang duduk dalam penjara orang Malaysia tetapi pendatang asing hanya

2 juta tetapi melakukan kesalahan sebanyak ini dan orang yang duduk di penjara hampir 50% daripada orang pendatang asing 18,000.

Jadi kita kena tunjuk fakta ini bukan nisbah di antara 198,000 jenayah dan di antara itu hanya berapa puluh ribu sahaja pendatang asing. Jadi persepsi kita buat ini menunjukkan pendatang asing tidak membuat jenayah. *Malaysian* yang buat jenayah yang banyak.

■1120

Ini salah daripada fakta penduduk dengan jumlah pendatang asing ini. Kita kena tunjukkan itu, supaya menunjukkan bahawa pendatang asing ini memang membawa satu kesan negatif kepada negara kita.

Dato' Mohd Johari bin Baharum: Terima kasih. Saya amat bersetuju dengan Yang Berhormat itu tapi apa boleh ini fakta, kebenaran. Apa *figure* yang sebetul-betulnya yang ada dalam rekod kita. Saya tak boleh *manipulate* berkenaan *figure* ini walaupun peratusnya begitu tetapi itu adalah kajian. Dalam penjara banyak ini.

Jadi kita tak boleh hendak berdasarkan kepada kita mesti peratusan. Itu berdasarkan kepada banduan atau mereka yang melakukan jenayah. Kita tak boleh bandingkan kita dengan penduduk. Ini adalah mereka yang terlibat dengan jenayah. Jadi apa yang saya bagi itu adalah benda yang betul. Saya tak boleh hendak mereka-reka benda yang tidak ada. Terima kasih Yang Berhormat.

Datuk Dr. Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar [Santubong]: Saya tidak kata mereka-reka. Saya katakan tunjukkan fakta-fakta yang menunjukkan dan antara 26 juta, berapa jenayah yang kita lakukan. Di antara 2 juta berapa? Ini nisbah digandingkan dengan *presence of* PATI dengan nisbah orang yang melakukan kesalahan. Ini yang kita tunjukkan. Maknanya kalau PATI ini tunjuk 2 juta dia lakukan antara mereka berapa ribu jenayah dia buat.

Dato' Mohd Johari bin Baharum: Yang Berhormat kena tengok soalan itu. Dia bukan soal nisbah yang ditanya. Soalan yang ditanya itu ialah berkenaan dengan jenayah yang terlibat dengan warganegara asing. Jadi saya menceritakan berkenaan dengan jenayah dan rekod yang kita ada. Jadi kalau soalan itu lain, boleh kita cerita pasal lain. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

12. Tuan Teng Boon Soon [Tebrau] minta Menteri Sumber Asli dan Alam Sekitar menyatakan mengapakah masalah banjir kilat yang mengancam Kawasan Perindustrian II dan IV di kawasan Parlimen Tebrau semenjak tahun 2001 hingga kini masih belum selesai bahkan menjadi semakin serius. Berapa buah kilang telah meninggalkan kawasan perindustrian ini bagi tahun 2006 dan tahun 2007.

Timbalan Menteri Sumber Asli dan Alam Sekitar [Dato' S. G. Sothinathan]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat masalah banjir kilat yang mengancam kawasan perindustrian II dan IV di kawasan Parlimen Tebrau adalah disebabkan oleh:

- (i) kebanyakan sungai-sungai yang ada dalam kawasan Wilayah Pembangunan Iskandar termasuk Sungai Tebrau sudah tidak berupaya

lagi menerima limpahan air hujan dari kawasan air tadahan yang sedang rancak dibangunkan;

- (ii) saluran yang sedia ada tidak berupaya untuk menampung kadar alir banjir apabila berlakunya hujan lebat dan ditambah pula sampah-sarap yang dibawa masuk ke dalam sistem saliran dan perparitan ketika hujan, menyebabkan sistem saliran tersumbat;
- (iii) kawasan perindustrian terletak di ak yang rendah dan landai yang lebih cenderung mengalami banjir kilat; dan
- (iv) di samping itu kewujudan kawasan-kawasan penempatan setinggian terutama sekali di kawasan Sungai Tebrau dan Sungai Skudai juga menyumbang kepada masalah banjir kerana ianya menyukarkan rutin kerja penyelenggaraan yang perlu dilakukan oleh Jabatan Pengairan dan Saliran.

Pada masa ini Kementerian Sumber Asli dan Alam Sekitar melalui Jabatan Pengairan dan Saliran telah melantik juru perunding bagi Projek Rancangan Tebatan Banjir Sungai Tebrau, Sungai Plentong, dan Sungai Pandan daerah Johor Bahru pada 8 Ogos 2007 untuk menyediakan reka bentuk terperinci dan akan mengambil masa lapan bulan serta dijangka siap sebelum akhir tahun 2008.

Jumlah kilang yang telah meninggalkan kawasan perindustrian ini bagi tahun 2006 dan 2007 tidak direkodkan oleh JPS ataupun kementerian saya. Terima kasih.

Tuan Teng Boon Soon [Tebrau]: Terima kasih kepada Timbalan Menteri atas jawapan. Tuan Yang di-Pertua, pada 11 Disember dua hari dahulu banjir kilat berlaku lagi di kawasan Tebrau. Seramai 3,000 mangsa banjir telah ditempatkan di pusat penempatan mangsa banjir.

Jadi saya rasa JPS di Johor tidak menjalankan tugas mereka dengan secara berkesan. Saya berkata begitu kerana pada bulan Ogos saya telah diberi jaminan oleh JPS bahawa tindakan untuk membersihkan Sungai Tebrau dan Sungai Tiram akan diselesaikan sebelum tamatnya tahun 2007, tapi penduduk-penduduk sana tidak nampak apa tindakan yang jelas dilakukan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, air sampai sebelum 31 Disember 2007. Bererti ada masa lagi.

Tuan Teng Boon Soon [Tebrau]: Ya ada masa lagi. Jadi saya rasa dua puncanya. Satu oleh kerana 11 Disember itu punca banjir kilat itu adalah kerana air pasang laut dan juga kerana mencetekkan Sungai Tebrau dan Sungai Tiram di kawasan Tebrau dan juga sungai-sungai yang lain. Soalan saya, apakah tindakan yang telah diambil oleh kementerian untuk memastikan bahawa JPS Johor mempercepatkan pelaksanaan rancangan-rancangan penebatan banjir di Parlimen Tebrau.

Kedua, adakah JPS Johor Bahru mempunyai kemampuan. Tolong beritahu kepada rakyat di kawasan Parlimen Tebrau, adakah JPS Johor Bahru mempunyai kemampuan yang mencukupi untuk melaksanakan program-program penempatan banjir setakat ini. Kalau tiada kemampuan yang mencukupi apakah langkah-langkah yang akan diambil untuk mengatasi kelemahan itu.

Dato' S. G. Sothinathan: Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya banjir kilat pada dua hari lalu di kawasan Johor ini memang satu perkara yang kita rasa bersimpati dengan rakyat di Johor. Satu langkah jangka panjang yang boleh diambil adalah melalui satu kajian terperinci dengan mengambil kira pembangunan tersebut. Itu sahaja yang boleh diselesaikan. Apa yang dilakukan oleh JPS setakat ini adalah program-program litigasi sementara sahaja.

Jadi ada kemungkinan akan berjaya atau tidak, tetapi yang kita harus bergantung ialah pada program jangka panjang. Seperti mana yang saya katakan tadi kita telah pun melantik konsultan untuk buat satu kajian terperinci dan buat satu perancangan yang teratur dan bagaimana juga kita menghadapi pelbagai masalah di kawasan Tebrau seperti mana yang saya katakan kawasan itu adalah kawasan rendah dan sebagainya.

Kedua itu berkaitan dengan sama ada JPS mempunyai kemampuan atau tidak saya boleh beri secara terus terang kepada Yang Berhormat bahawa kita mempunyai kemampuan untuk melaksanakan projek-projek tebatan banjir. Ini kerana JPS adalah di antara dua agensi dalam kerajaan yang mempunyai agensi teknikal yang mempunyai kemampuan untuk melaksanakan program-program infrastruktur di negara kita ini. Terima kasih.

13. Datuk Rosli bin Mat Hassan [Dungun] minta Menteri Kesihatan menyatakan berapa jenis atau jenama produk pelangsing badan yang didaftarkan dengan Kementerian Kesihatan Malaysia dan dipasarkan di Malaysia. Apakah tindakan dan hukuman yang dikenakan oleh kerajaan dalam usaha membendung pil pelangsing yang dipasarkan secara haram tidak didaftarkan dengan kementerian yang mengandungi bahan beracun bagi memastikan keselamatan pengguna di negara ini.

Setiausaha Parlimen Kementerian Kesihatan [Dato' Lee Kah Choon]: Terima kasih Yang Berhormat. Sehingga kini pihak berkuasa kawalan dadah (PBKD) telah mendaftarkan sejumlah 184 buah produk pelangsing badan tempatan dan 23 buah produk pelangsing badan yang diimport dari luar negara. Semua produk tersebut adalah merupakan produk tradisional. Daripada jumlah tersebut hanya sembilan produk pelangsing badan dari kategori farmaseutikal telah didaftarkan. Sejak tahun 1997 sehingga kini pihak berkuasa kawalan dadah telah membatalkan sejumlah 13 pendaftaran produk pelangsing badan. Ini kerana sekiranya sesuatu produk didapati di campur palsu dengan racun berjadual dan dipasarkan secara haram pihak berkuasa kawalan dadah akan membatalkan produk tersebut.

Syarikat pengeluar produk berkenaan akan diarahkan untuk memberhentikan dengan serta-merta segala bentuk pengimportan, pengilangan ataupun pembekalan produk tersebut. Pihak syarikat pengeluar juga dikehendaki segera menarik balik semua stok produk yang masih

ada di pasaran. Sekiranya terdapat bukti kukuh yang menunjukkan syarikat tersebut sebagai pengilang produk-produk yang di campur palsu dengan bahan beracun pihak berkuasa kawalan dadah boleh mengambil keputusan membatalkan lesen pengilang syarikat tersebut.

Mana-mana syarikat yang mengingkari arahan pihak berkuasa kawalan dadah boleh didakwa melakukan kesalahan di bawah Peraturan 29 (2) peraturan-peraturan kawalan dadah dan kosmetik 1984 di bawah Akta Jualan Dadah 1952. Sekiranya disabitkan kesalahan syarikat boleh dikenakan denda tidak melebihi RM50,000 bagi kesalahan pertama dan tidak melebihi RM100,000 bagi kesalahan berikutnya di bawah seksyen 12 - Akta Jualan Dadah 2000. sekian terima kasih.

■1130

Datuk Rosli bin Mat Hassan [Dungun]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih kepada jawapan. Isu kepada masalah produk pelangsing badan ini, ada tiga pendekatan iaitu pengeluar mungkin dalam negara atau mungkin luar negara. Yang keduanya ialah pengedar dan juga syarikat pelaksana kepada produk-produk ini yang juga ada kacukan dengan perkara-perkara yang tidak berkait dengan ubat ataupun pil ataupun produk yang berkenaan. Yang ketiganya kaedah pengguna sendiri yang boleh mengikuti aturan yang telah ditetapkan.

Jadi masalah soalan tambahan saya ialah, bagaimana sekiranya syarikat produk itu ialah produk luar negara yang telah didaftarkan di peringkat antarabangsa yang tidak didaftarkan di Malaysia, tetapi diuruskan oleh syarikat pelaksana dan pengedar dalam negara? Sekiranya berlaku apa-apa kesan buruk, apakah tindakan kerajaan sebenarnya, sama ada boleh mengambil tindakan kepada pengeluar produk luar negara ataupun syarikat yang menjadi pengedar dalam negara? Terima kasih.

Dato' Lee Kah Choon: Terima kasih Yang Berhormat. Semua ubat-ubatan yang dijual di negara kita mesti didaftarkan dengan Kementerian Kesihatan Malaysia, jikalau tidak berdaftar bermakna ia adalah ubat-ubatan haram dan kita boleh merampas ubat-ubatan ini. Sesiapa yang mengimportnya akan dihadapkan ke mahkamah. Ini adalah mekanisme yang kita ada di negara kita. Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ahli-ahli Yang Berhormat, masa cukup untuk soal jawab.

[Masa untuk Pertanyaan-pertanyaan bagi Jawab Lisan telah tamat]

**USUL MENANGGUHKAN MESYUARAT DI BAWAH
PERATURAN MESYUARAT 18(1)**

KEMALANGAN DI PLAZA TOL JELAPANG

11.34 pg.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya berdiri untuk kemukakan usul di bawah Peraturan Mesyuarat 18(1) yang berbunyi:

“Bahawa Dewan ini bawah Peraturan Mesyuarat 18(1) membuka laluan kepada Ketua Pembangkang Yang Amat Berhormat Lim Kit Siang untuk membawa satu usul berkenaan perkara tertentu, kepentingan orang ramai dan berkehendak di segerakan. Kemalangan serius di Plaza Tol Jelapang mengakibatkan tujuh penumpang bas meninggal dunia memerlukan perbincangan segera”.

Pada hari Selasa sebuah bas yang dalam perjalanan ke Cameron Highlands hilang kawalan di tempat kejadian dan melanggar sebuah lori yang mengangkut *latex*. Mereka yang meninggal dunia dalam kemalangan yang berlaku pada pukul empat pagi 11 Disember 2007 ialah pemandu bas Lim Teh Lee, 49; penolong pemandu, Saad Salleh, 45; dan penumpang, Siti Rosedah Ibrahim, 46; Puteh Mat Isa; Mohamad Hussin, 50; Dahara Mohamad serta Nur Shuhadah Muhamad, 15. Empat mangsa yang mengalami kecederaan ialah Che Som Yusoff, 51; Halijah Hanafiah, 52; Sipah Sulaiman; dan Che Yong Shahbuddin.

Negara ini terkejut dengan satu lagi kemalangan maut yang begini serius selepas kemalangan pada 13 Ogos 2007, di mana sebuah bas ekspres dari Melaka jatuh menjunam ke dalam satu lembah selepas melanggar penghalang jalan 9 kilometer daripada Plaza Tol Changkat Jering, mengakibatkan 20 orang penumpang mati dan sembilan tercedera.

Menurut statistik Jabatan Polis Trafik, bilangan kemalangan jalan raya di Malaysia telah meningkat sebanyak 22% daripada 279,711 kes pada 2002 kepada 341,252 kes pada 2006, sementara bilangan maut jalan raya pula bertambah 6.7% daripada 5,891 orang pada 2002 ke 6,287 orang pada 2006. Kemalangan jalan raya telah menyebabkan kerugian antara RM5.6 bilion ke RM5.9 bilion setahun.

Satu perbincangan segera adalah amat diperlukan dalam perkara ini untuk meneliti punca kadar kemalangan yang tinggi di Malaysia, begitu juga untuk mengetahui mengapakah kempen-kempen keselamatan jalan raya yang dijalankan masih tidak dapat merendahkan kadar kemalangan di Malaysia. Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ahli-ahli Yang Berhormat, satu Pemberitahu Usul di bawah Peraturan Mesyuarat 18(1) daripada Ahli Yang Berhormat bagi Kawasan Ipoh Timur telah saya terima pada hari Rabu 12 Disember 2007. Teks usul itu adalah seperti yang dibacakan oleh Ahli Yang Berhormat itu sebentar tadi.

Bagi membolehkan perkara ini ditimbangkan oleh Majlis Mesyuarat pada hari ini, saya sebagai Tuan Yang di-Pertua hendaklah berpuas hati bahawa perkara yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat sebentar itu tadi memenuhi tiga syarat:

- (i) bahawa perkara itu tertentu;
- (ii) bagi kepentingan orang ramai; dan
- (iii) ia berkehendak disegerakan.

Saya telah meneliti perkara ini dan saya dapati bahawa tertentu - perkara ini adalah perkara yang tertentu.

Kepentingan orang ramai - ia adalah bagi kepentingan orang ramai.

Berkehendak disegerakan - perbincangan mengenai perkara ini tidak perlu disegerakan.

Pihak Kementerian Pengangkutan Malaysia telah dan akan terus mengambil langkah-langkah untuk mengurangkan kadar kemalangan jalan raya di negara ini. Oleh yang demikian, saya menolak usul ini di bawah Peraturan Mesyuarat 18(2).

RANG UNDANG-UNDANG DIBAWA KE DALAM MESYUARAT

RANG UNDANG-UNDANG MAJLIS PEMBANGUNAN WILAYAH EKONOMI PANTAI TIMUR 2007

Bacaan Kali Yang Pertama

Rang Undang-undang bernama suatu Akta untuk memperbadankan Majlis Pembangunan Wilayah Ekonomi Pantai Timur untuk mengadakan peruntukan mengenai arah, dasar dan strategi yang wajar berhubung dengan pembangunan dalam Wilayah Ekonomi Pantai Timur untuk mengadakan peruntukan bagi penyelarasan antara agensi kerajaan untuk menggalakkan aktiviti perdagangan, pelaburan dan pembangunan dalam Wilayah Ekonomi Pantai Timur dan untuk mengadakan peruntukan bagi perkara-perkara yang berkaitan atau bersampingan dengannya, dibawa ke dalam Mesyuarat oleh Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Dato' Haji Abdul Raman bin Suliman]; dibaca kali yang pertama; akan dibacakan kali yang kedua pada Mesyuarat kali ini.

RANG UNDANG-UNDANG TAFSIRAN (PINDAAN) 2007**Bacaan Kali Yang Pertama**

Rang Undang-undang bernama suatu Akta untuk meminda Akta Tafsiran 1948 dan 1967, dibawa ke dalam Mesyuarat oleh Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz]; dibaca kali pertama; akan dibacakan kali yang kedua pada Mesyuarat kali ini.

RANG UNDANG-UNDANG SURUHANJAYA ADUAN KHAS 2007**Bacaan Kali Yang Pertama**

Rang Undang-undang bernama suatu Akta untuk mengadakan peruntukan mengenai penubuhan Suruhanjaya Aduan Khas untuk menyatakan kuasa dan fungsi suruhanjaya itu dan untuk mengadakan peruntukan bagi perkara-perkara yang berkaitan atau bersampingan dengannya; dibawa ke dalam Mesyuarat oleh Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz]; dibaca kali pertama; akan dibaca kali yang kedua pada Mesyuarat kali ini.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Penjelasan adakah ini IPCMC bil yang dijanjikan dan kalau begitu kenapa sudah menjadikan Suruhanjaya Aduan Khas? Mana itu IPCMC?

RANG UNDANG-UNDANG**RANG UNDANG-UNDANG AHLI PARLIMEN (SARAAN) (PINDAAN) 2007****Bacaan Kali Yang Kedua dan Ketiga**

Aturan Urusan Mesyuarat dibacakan bagi menyambung semula perbahasan yang ditangguhkan atas masalah, "Bahawa Rang Undang-undang ini dibacakan kali yang kedua sekarang." **[12 Disember 2007]**

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Saya minta Yang Berhormat Ipoh Timur.

11.39 pg.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Tuan Yang di-Pertua, pagi ini kita baca surat khabar semua mengenai Parlimen, dan tentulah memberi satu gambaran yang buruk mengenai Parlimen kita. Di sini kita ada rang undang-undang untuk menambah baik emolumen-emolumen Tuan Yang di-Pertua dan Timbalan Yang di-Pertua.

Tengok apa ada di *The Nation*, *Speaker Defend Arrest*. Speaker patut *defend* Parlimen bukan *defend arrest*. Di sini, *The Sun* - *Speaker Defend Police Action*, *Utusan Malaysia* - Polis Berhak Tahan Individu di Parlimen, mana boleh.

■1140

Berita Harian - "Polis berhak tahan pihak ganggu persidangan – Speaker". Adakah memberi gambaran bahawa sekarang Parlimen di bawah polis? Yang sebenarnya, polis di bawah Parlimen. Siapa di bawah siapa? Adakah Parlimen sudah di bawah polis?

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: Dunia sudah terbalik.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Dunia sudah terbalik. Parlimen di bawah polis. Di sini, mengikut laporan *Berita Harian* - "Polis Diraja Malaysia (PDRM) berhak untuk memasuki kawasan Parlimen dan menahan seseorang jika individu terbabit mengancam atau mengganggu persidangan." Yang di-Pertua Dewan Rakyat, Tan Sri Ramli Ngah Talib berkata "jika individu itu turut mengeluarkan kenyataan berbau hasutan di kawasan Parlimen, pihak berkuasa juga boleh menahannya mengikut Akta Hasutan 1948." Beliau berkata, "Anggota atau pegawai polis juga berhak memeriksa seseorang sebelum memasuki Parlimen dan kawasan sekitarnya. Peraturan ini termaktub mengikut Akta Kawasan Larangan yang mana bangunan Parlimen diwartakan sebagai kawasan larangan", katanya selepas Sesi Soal Jawab apabila Ketua Pembangkang, Lim Kit Siang, mempersoalkan tindakan polis menahan beberapa pemimpin pembangkang dan pertubuhan bukan kerajaan (NGO) di kawasan Parlimen.

Tuan Yang di-Pertua, pagi ini saya ada berjumpa dengan Tuan Yang di-Pertua, dia ada memanggil saya. Ini perjumpaan kita yang kedua kali mengenai hal yang berlaku dua hari dahulu, di mana ada berlaku pencabulan keistimewaan Parlimen oleh pihak polis. Saya dapati apa yang Tuan Yang di-Pertua berhasrat buat semalam ialah bukan *let down the law* mengenai *parliamentary privilege* di *parliamentary precincts*, tetapi untuk menggariskan dengan umumnya kedudukan undang-undang dalam kawasan larangan. Tentulah oleh kerana kalau bukan diaplikasikan kepada keadaan yang spesifik dua hari dahulu, oleh kerana tentulah kalau begitu isu sangat boleh disoalkan, dikaitkan, khasnya semacam bahawa pihak polis ada berhak untuk memasuki kawasan Parlimen dan menahan seseorang jika individu terbabit mengancam atau mengganggu persidangan.

Hari itu adakah berlaku gangguan persidangan? Tiada. Tidak ada apa-apa gangguan persidangan. Sebab itu ini tidak *apply*. Ini pada *general*, mungkin. Ia tidak *apply* dan mengikut kenyataan bahawa jika individu itu turut mengeluarkan kenyataan berbau hasutan di kawasan Parlimen, pihak berkuasa juga boleh menahan mengikut Akta Hasutan 1948. Ini tidak *apply* pun. Tidak ada seorang pun yang keluarkan apa-apa kenyataan menghasut. Sebab ini *general statement* dan bukan *let down the law* dan ini mustahak, supaya kita jangan memberi satu gambaran kepada rakyat, kepada negara, kepada dunia bahawa dalam Malaysia, Parlimen di bawah polis dan bukan polis di bawah Parlimen.

Kalau begitu, delegasi-delegasi atau rombongan-rombongan kita untuk semua *conference* antarabangsa sama ada CPA atau IPU, tentu saya rasa wakil Ahli Parlimen Malaysia sangat malu. Tahun depan, kita akan menjadi tuan rumah untuk Commonwealth Parliamentary Association Conference Sedunia. Adakah kita mahu beri gambaran kepada Ahli-ahli Parlimen yang lain bahawa kita *special*, khas. Kita satu jenis Ahli Parlimen khas di mana pihak polis atas Parlimen. Tentu tidak. Perkara itu mustahak bahawa kita faham kedudukan Parlimen.

Bukan Ahli-ahli Parlimen sebagai individu tetapi Parlimen sebagai satu institusi, peranan Parlimen dalam tanah air, Sistem Demokrasi kita. Sebenarnya saya percaya kalau apa yang berlaku dua hari dahulu, di mana pihak polis sewenang-wenangnya yang memasuki perkarangan Parlimen untuk mengambil tindakan menahan orang dan mengganggu, bukan orang ditangkap yang mengganggu perjalanan Parlimen tetapi pihak polis yang mengganggu perjalanan Parlimen, oleh kerana Ahli-ahli Parlimen tidak diberi kebebasan untuk bincang dengan NGO-NGO yang ada pandangan mengenai pindaan kepada Perlembagaan.

Kita dihalang oleh pihak polis daripada mendapat input dan pandangan, supaya ada satu proses *consultation* supaya perundangan lebih sempurna. Sebab itu saya percaya di Parlimen-Parlimen yang lain di mana Ahli-ahli Parlimen merasa bangga dan menghargai kedudukan mereka, saya percaya sudah ada *outcry* semua Ahli-ahli Parlimen, tidak kira apa parti. Itu bukan perkara parti. Ini bukan satu perkara parti apa-apa, parti memerintah atau parti dalam pembangkang. Ini mengenai status, hak, kedudukan Ahli-ahli Parlimen sebagai Ahli Parlimen, di mana kita perlu ada satu *consensus* bahawa *parliamentary privilege* perlulah dibela dan bukan seperti tidak ada seorang Ahli Parlimen, menteri yang melahirkan rasa kesal atas tindakan pihak polis. Kenapa? Adakah mereka tidak faham?

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: Sokong lagi.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Sokong lagi, kata boleh. Perdana Menteri pun kata boleh. A *parliamentary precinct* ialah Dewan yang mulia ini sahaja, a *narrow*, bukan. Ini sangat sempitkan. Kita perlu faham apa sebenarnya kedudukan dan konvensyen yang ada, yang *diestablished*, yang diterima sebagai umumnya di semua Parlimen. Saya rujuk, dengan izin, sebagai contoh, kepada satu laporan *House of Representative Parliament New Zealand* dalam perkara ini mengenai *role and powers of the police within parliamentary precincts*. Sangat jelas di sini.

Dengan izin, "*Parliament building are the place in which the House of Representatives and its Committee transact parliamentary business. The Speaker on behalf of the House exercise control of those buildings. This control is a Constitutional role exercise in furtherance of the House, constitutional of functions as well as being an occupation role as a controller of the building and grounds. The Speaker is responsible for the control and administration of the Parliamentary precincts and the precincts of Parliament are those areas under the control and*

administration of the Speaker on behalf of the House and occupied by the House and its Committee."

Dalam Malaysia ialah *Parliament House*, *tower block*, *walkways*, *car park*, semua dimasukkan dalam *fencing*. Bukan sahaja dalam Dewan yang mulia ini, *the whole Parliamentary grounds*. "As a lawful occupier in respect of every part of the Parliamentary precincts, the Speaker may give directions to any persons to leave the precincts. Otherwise, they commit the offence of trespassing. In specific instances, the Speaker delegates the authority to order person to leave the precincts to police officers and an officer with such an authority may invoke the license of any person to remain. On those occasions, on which Parliamentary business is in the course of transaction within Parliament building, and the seating of the House or a meeting or a Select Committee, a separate regime of law, known as Parliamentary privilege applies to the transaction of the business." *Parliamentary privilege!* "It is contrary to the rights and provocative of the House, for any person to obstruct or impede the transaction or such business."

Itu apa yang berlaku. *Police obstruct and impede the transaction of our business or policing functions carried out within the Parliamentary precincts must be carried out with full regard to Parliamentary privileges*. Ini tidak berlaku. After this regards, apa yang berlaku dua hari lalu ialah *is after disregard of parliamentary privileges*.

■1150

Parliament buildings are not a sanctuary. Itu benar. Yang Berhormat Timbalan Menteri ada kata, *are not a sanctuary and subject to the law of Parliamentary privilege the ordinary provisions of the law do apply within them*. Nevertheless the police should exercise their powers having regard to the authority of the Speaker dan di sini just dua hari yang lalu pihak polis ada *contempt for the Speaker*. Speaker tidak tahu apa yang berlaku. Ada *contempt for the Speaker*, ada *contempt for the Parliament*, ada *contempt for all Members of Parliament*.

Nevertheless the police should exercise their powers having regard to the authority of the Speaker and privileges of the House. There must be no question of Parliamentary business and Members of Parliament in their official capacity being subject to any improper interference or pressure. Itu apa yang berlaku. Ahli-ahli Parlimen *subject to improper interference and pressure* apabila tetamu-tetamu kita datang untuk memberi pandangan mengenai satu rang undang-undang dihalang dan ditangkap.

Parliament's ground are freely opened and used for the public. Parliament is not supposed to be a secret enclave, it's open freely used to the public. Demonstration maybe held - itu New Zealand, okey. Itu untuk pelajar Malaysia kita. *Demonstrations maybe held within Parliament's ground on their rules and regulation*. I'll refer out, nanti. The police and the Parliamentary service officials exercise powers to manage and control any demonstration acting under a delegated authority from the Speaker.

Delegated authority from the Speaker - authority of the Speaker kekal. At all times the exercise of these powers is subject to the authority of the Speaker tetapi dua hari yang lalu the Speaker's authority completely sidelined and subjugated by the police. It was a trespassed; it was an overriding authority to Speaker dan Deputy Speaker yang ada.

Beberapa Ahli: *[Ketawa]*

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Dr. Yusof bin Yacob) *mempengerusikan Mesyuarat*]

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Ini *no laughing matter*. Sebab itulah kita mahu bincang. Parlimen ialah Parlimen; Parlimen bukan Selipok. Parlimen bukan Selipok *reservation*. *[Ketawa]*

Timbalan Tuan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat bukan Selipok, Sepilok.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Ha, Tepilok bukan Telipok. Tepilok, okey Tepilok.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Telipok pun ada di Sabah, Yang Berhormat.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Telipok.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Telipok itu di Kota Kinabalu, Sepilok itu Taman Orang Hutan, Yang Berhormat.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Oh ya! Selipok. Saya rujuk Selipok, *reservation* Orang Utan. Ya, Selipok. Saya betul, *I was correct?*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Sepilok, Yang Berhormat.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Selipok?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Sepilok.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Sepilok. Okey, Sepilok. Itu *reservation* untuk Orang Utan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Jadi, saya berharap Yang Berhormat tidak berniat jahat, ya? *[Ketawa]*

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Tidak jahat. Kita mahu cakap dalam Taman Sepilok tidak ada *Parliamentary privilege* yang mahu jaga. Pihak polis *can come in and go out as whenever they like*. Tidak ada *Speaker authority* untuk *control administration*. Orang Utan, Orang Utan sahaja. Kita tidak mahu makhluk-makhluk dari Sepilok datang ke sini dan ingat Parlimen pun macam Sepilok. Parlimen bukan Sepilok; Parlimen ialah Parlimen!

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Tidak mengapalah, Yang Berhormat. Yang Berhormat tolong *promote* pelancongan di Sabahlah.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Ya, ya. Kita tidak mahu pelancong-pelancong datang ke Parlimen fikir ada Orang Utan di Parlimen. Itu salah. Kita tidak mahu. Parlimen ialah

tempat suci murni. *[Ketawa]* Ini isu yang penting. Saya sangat kesal ada Ahli-ahli Parlimen sungguhpun sudah bincang mereka masih anggap ringan dengan perkara ini.

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: Mereka tidak membela keadaan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang lain, sila diam.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Ini serius. Dengan, izin, *let me finish first. When the Parliamentary business is transacted the Parliament building takes on the unique Constitutional status and the Parliamentary privilege of wise transaction of the business. When the police and the Parliamentary service officers exercise powers to manage and control demonstration in Parliament ground...* belum ada di sinilah. *They are acting under a delegated authority from the Speaker and the exercise of these powers is subject to the authority of the Speaker. It's only in the situation of fresh pursued that the police may enter Parliament buildings to arrest an offender and then inform the Speaker after the event.*

Fresh pursued. Adakah ini berlaku dua hari dulu, orang yang jenayah you *pursuing hot pursued, fresh pursued.* Tidak ada. Sebenarnya tujuh orang yang ditangkap Mustaffa Ali - PAS, Wong Chin Huat, Gayathri, Yap Swee Sing from Suaram; Khalid Ibrahim...

Timbalan Tuan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat, yang itu sudah dijawab. Apa kena mengena dengan...

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Mereka ditangkap, dibawa ke balai polis dua tiga jam, selepas itu dibebaskan tanpa kenyataan diambil. Tanpa *police bill* yang menunjukkan mereka tidak buat salah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Tidak ada kena mengena dengan akta ini, Yang Berhormat.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Ini akta. Apa guna *Speaker and the Deputy Speaker by right direct connection* kalau boleh jaga pentadbiran dan *Parliamentary precinct*, apa guna? Jangan orang kata kita mahu naik gaji sahaja, tidak mahu bincang masalah rakyat ini pun tidak baiklah. Jangan, Oh, mahu naik gaji sahaja. Bincang masalah tidak mahu, mana boleh.

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: Jaga nama baik Speaker.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: *MP's are not immuned for the service good preceding* tetapi adalah satu proses bahawa pada keseluruhannya, pada amnya dapat persetujuan daripada Speaker selain daripada ada *hot pursue* keadaan lain yang berlaku. Saya tidak mahu sebut. Sebenarnya ini keadaan di lain-lain negara. *First world* - kita kata kita mahu jadi *first world Parliament*. Apabila kita datang ke Parlimen ini selepas pilihan raya besar 2004 ialah mahu jadi *first world Parliament* oleh kerana kita mahu negara bukan sahaja *first world* infrastruktur tetapi *first world mentality*.

Bagaimana? Apa yang berlaku dua hari dulu yang menunjukkannya. Mana ada *first world mentality, first world concept, first world commitment?* Apa yang saya baca, apa yang menjadi amalan New Zealand, Australia, saya pun ada kertas-kertas di sini. Kalau dicabar, tidak

percaya, saya boleh baca. *Australia Parliament, House of Common* dan di mana-mana tempat adalah Parlimen unggul, unik. Parlimen adalah kedudukan di mana bukan kata Ahli Parlimen ada kekebalan tetapi polis di bawah Parlimen. Bukan seperti apa yang berlaku dua hari dahulu Parlimen di bawah polis.

Saya harap perkara ini *Inspector General of Police*, Ketua Polis Negara Tan Sri Musa Hassan dia ada kelulusan undang-undang. Kalau saya tidak silap dia ada kelulusan undang-undang. Tidakkah dia baca mengenai *Constitutional Law* dalam kelulusan undang-undang beliau? Tidakkah dia tahu ada konsep *Parliamentary Privilege* ada konsep *police under Parliament not Parliament under police*? Bagaimana beliau boleh membenarkan apa yang berlaku a *sacrilege* kepada kedudukan *sanctity* Parlimen berlaku.

Saya sangat terperanjat bahawa Yang Berhormat Menteri boleh mempertahankan, Yang Berhormat Menteri Jabatan Perdana Menteri sendiri boleh mempertahankan apa yang berlaku dua hari dahulu. Berkata bahawa *Parliamentary privilege* ialah terhad kepada Dewan di sini sahaja. *What happened to a Parliamentary precinct?* Adakah *Speaker authority inside this chamber only?* Apabila dia berjalan keluar dia tidak ada *authority* lagi? Mana boleh! *Parliamentary precinct. This is so basic, so rudimentary, so fundamental* sebenarnya tidak perlu bangkit tetapi kita ada menteri-menteri kita ada Perdana Menteri tidak faham. *The most basic rudimentary think about Parliamentary democracy* tidak faham langsung.

Saya harap dalam perkara ini apa yang berlaku dua hari dahulu ialah satu *contempt*. Satu *contempt* dan ini pun ada dijelaskan di sini. Apabila ada mesyuarat dan ada gangguan yang berlaku inilah dianggap sebagai *improper interference and contempt* dan apa yang berlaku dua hari dulu adalah satu *contempt* oleh pihak polis dan IGP sebagai ketua perlu memikul tanggungjawab dan sepatutnya dia mengeluarkan, meminta maaf kepada Parlimen. Kepada institusi Parlimen.

■1200

IGP patutlah meminta maaf kepada institusi Parlimen, membuat satu jaminan bahawa tidak akan berlaku lagi. Kenapa? Kita di sini untuk membela maruah Parlimen. Mana itu 91% Ahli Parlimen Barisan Nasional? Semua *enemy of Parliamentary privilege and Parliamentary honour*. Itulah, kenapa? *Where are your tongues, where are your voices and where are your consciences?*

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: Mereka tersalah laku...

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Apa lagi? Saya macam ada Selipuk. Sepilok, Sepilok! Nama itu suara..

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat, janganlah berniat jahat. Yang Berhormat, kena gulunglah...

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Ya, sebaran mulut sahaja. Ini mahu bersubahat. Janganlah, kita mahu naik gaji, tak mahu bincang. Mengapa? Mana boleh? Saya pun malu, mahu naik gaji tak boleh bincang!!! Apa? Mana boleh? Mana ada maruah kita?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Memang boleh bincang tetapi...

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Ya, kita mahu bincang. Kita bebas untuk bincang, jangan sekat. Khasnya, *we have self interest*.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat, Yang Berhormat...

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Yang Berhormat ada *self interest*. Boleh, akan naik gaji. Ada *self interest* sebab itu mahu sabar, mahu sabar.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Boleh bincang, tetapi semua itu ada had masa dia.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Ya, ada *self interest* khasnya apabila ada kepentingan sendiri. Tuan Yang di-Pertua, kita perlulah mengakui apa berlaku dua hari dahulu ialah *black mark*. Orang tutup satu mata, orang daripada Sepilok, tak faham itulah. Tak faham langsung, apa guna? Di sini saya mahu, saya rasa kita perlulah, saya mahu *share* dengan Ahli-ahli Parlimen bagaimana kita perlulah faham apa yang berlaku dalam apa yang disifatkan sebagai *first world Parliament* yang kita mahu menjadi *first world Parliament*. Di mana New Zealand, Australia, tempat-tempat mereka membenarkan demonstrasi sebagai hak rakyat, tetapi ada membezakan antara demonstrasi secara aman dan demonstrasi yang tidak aman. Mereka membenarkan sebagai *guiding principle*. Membenarkan demonstrasi dalam *Parliamentary precinct*.

Di sini kita anggap demonstrasi itu satu kekerasan. Kenapa mahu kekerasan? Apabila sepuluh orang datang ke Parlimen mahu jumpa Ahli-ahli Parlimen atau Menteri-menteri menyampaikan pandangan mereka mengenai apa-apa perundangan yang di hadapan Dewan yang mulia ini, kenapa mereka dihalang? Kenapa dihalang dan apa yang berlaku di New Zealand?

Inilah satu pengisytiharan oleh Speaker New Zealand mengenai masalah ini untuk *reiterate* dengan izin. Untuk *reiterate* kedudukan dengan izin *to restate the procedure that will be followed in respect of demonstration in Parliament grounds*. *In Parliament grounds. Given that they were set-out by the previous Speaker in 1977 then restate*, apa dia kata? "*It is an important aspect of a democratic society. The people should be able to assemble feasibly in order to express the opinion on a subject. In another words, that they should be able to demonstrate*. Ini Speaker New Zealand Parliament. *That they have the rights to demonstrate. Perhaps the most favourite venue for demonstration of the political nature is Parliament ground.*" *This is the highest political chamber.*

Di sinilah satu tempat untuk *demonstration*, untuk kemukakan pandangan tetapi *peaceful demonstration*. *The Speaker will exercise the powers of an occupier of Parliament grounds in the way that are not merely does not obstruct such demonstration but positively facilitate their conduct.* Kita perlu memudahkan demonstrasi. Adakah *real first world* ataulah kita mahu terus menjadi *tenth's world*? *In a way that the Speaker who exercise the powers of an occupier of Parliament grounds in a way that are not merely does not obstruct such demonstration but positively facilitate their conduct thus providing,* itu mustahak *that the manner of demonstrating is consistent with the Speakers other duties to Members and others lawfully using Parliament House and ground. I do not believe that given goodwill and co-operation there are often be a conflict between these objectives. All person wishing to use Parliament grounds for a demonstration should contact my office first, so that the appropriate arrangement can be made.*

Bilakah Tuan Yang di-Pertua akan buat tindakan semacam ini? Sama ada Tuan Yang di-Pertua atau Timbalan Yang di-Pertua akan buat satu pengumuman siapa mahu adakan demonstrasi, *contact* supaya itu boleh dijalankan dengan teratur dan secara aman. Ha, itu *first world Parliament!!* Naik gaji sekarang, adakah kita rela untuk tukar *mindset*? *However, access to Parliament grounds would not be barred in normal circumstances. It just recognized that from time to time, persons in group that had not made prior contact with my office will enter the grounds to conduct demonstration. Itu pun ada peruntukan untuk mereka yang tidak dapat arahan dahulu. Such demonstration should consult with the Parliamentary security staff who will liaise with them about the conduct of the demonstration provided the persons in group conduct themselves peacefully Parliamentary staff will endeavor to co-operate with them so that demonstration can be held effectively and without disruption to other users of the ground. This may involves giving direction as to the part of the ground to assemble in and use for the purpose of any demonstrations. All demonstration on Parliament grounds must comply with the following conditions:*

- (i) *participants must assemble within and disperse from the ground in an orderly manner;*
- (ii) *using the pedestrians way so as to avoid damage to the lawn and flower beds and so as not to interfere with the flow of the circular traffic;*
- (iii) *participants must mount the main step nor interfere with the use of Parliament building by those entering or leaving it in the normal course of their business;*
- (iv) *sound amplification equipment may be used. Boleh use PA. But never from the main step of Parliament buildings without express permission. It must always be directed away from the building and it must not be operated in the manner disruptive to occupants of the building;*

- (v) *the size of any deputation from the group waiting upon the Ministers or Members is limited to six people.* Okey, hadkan enam orang.
- (vi) *participants are to conduct themselves in such a way as to avoid any breach of the peace. No food may be prepared or sold within Parliament grounds but there is no restriction on people consuming food that they may have bought with them and all that.* Lagi satu perenggan;
- (vii) *In addition without express authority to the contrary, no demonstration should last for no longer than a normal working day, eight hours. Can have eight hours pun. No vehicles may be brought on to the ground as part of the demonstration, and no structure such as a tent may be erected. This is a first world, first world.*

Saya haraplah kita lebih dekat dengan *first world* dan kenapa kita takut demonstrasi kita? Itulah satu cara menyampaikan pandangan apabila Yang Amat Berhormat Perdana Menteri menjadi Perdana Menteri, beliau buat satu janji. Dia rela dengar kebenaran. *Prepared to hear the truth* dan demonstrasi ialah secara aman. Satu cara, satu kaedah di mana rakyat boleh menyampaikan pandangan mereka. Saya rasa dalam perkara ini, apa yang berlaku sangat malulah. Sebab itu, itu bukan satu isu parti.

Saya tidak mahu ini menjadi satu *partisans issue*, ini satu *Parliamentary issue*. Supaya *can hold our head high* apabila menjadi tuan rumah *Commonwealth Parliamentary Association* pada September tahun akan datang. Bukan, Oh! Mereka datang dari *backward Parliament*. Sebab itu saya mahu buat satu cadangan. Saya mahu khasnya di bawah 26(1)(p) telah mengemukakan satu usul bahawa Dewan ini mengarah Jawatankuasa Hak dan Kebebasan Dewan Rakyat untuk mengkaji dan membuat satu laporan tentang kuasa dan fungsi pasukan Polis Diraja Malaysia di kawasan perkarangan atau presint Parlimen dan laporan kajian itu mesti dibentangkan di Dewan Rakyat pada hari pertama sesi persidangan Dewan Rakyat yang akan datang.

Saya kemukakan usul itu di bawah 26(1)(p) dan tidak perlu notis. Saya tahu bahawa perkara ini begitu *immediate* tetapi saya bersetuju bahawa ini boleh dikaji dan dipertimbangkan.

■ 1210

Inilah untuk *Parliamentary interest* bukan untuk apa-apa parti. Itu supaya kita boleh mengembalikan maruah dan tidak mungkinlah boleh ditimbang kemudian. Apa yang mustahak di sini ialah IGP *must apologise*. Saya harap semua Ahli Parlimen boleh bersatu padu dalam perkara ini. IGP perlu *apologise*. [*Tepuk*]. Ini bukan polis *state* dan mereka telah melanggar, *trespass* dalam Parlimen.

Tuan Yang di-Pertua, apabila Yang Amat Berhormat Perdana Menteri memegang jawatan, dia ada buat satu jaminan. Kembalikan institusi Parlimen ke tempat yang tertinggi. Kalau kita mahu Parlimen menduduki tempat yang tertinggi sangat mustahak bahawa peranan

Parlimen bolehlah, Ahli-ahli Parlimen bolehlah memainkan peranan mereka dan apa peranan Ahli-ahli Parlimen ialah menjadi suara kepada rakyat, supaya suara rakyat boleh didengar, boleh ditangani. Kenapa dalam tahun ini, 50 tahun kemerdekaan begitu banyak masalah. 2,000 peguam *march for justice* kepada Putrajaya. Kenapa? 40,000 orang berkumpul apabila Bersih mahu menyampaikan satu *petition* kepada Yang di-Pertuan Agong untuk mengadakan *free, fair election*. *Lawyers march* oleh kerana mahu satu kehakiman yang adil dan bebas. Pada 25 November 30,000 orang India berkumpul, seluruh rakyat datang, yang dianjurkan oleh Hindraf oleh kerana, bukan oleh kerana mereka penyangak, Yang Berhormat Menteri kata mereka penyangak, *crooks*. *I think it is a disgrace to himself*. Buat pertuduhan melulu semacam ini. *I think it is not a disgrace to the 30,000 people. They are proud, kalau mereka penyangak, they are proud because they stand for justice, they are not trying to merompak, they not trying to jenayah, but it to service* Yang Berhormat Menteri yang ada fikiran yang begitu cetek. Harap dia boleh tarik balik memohon maaf dalam perkara ini. [Ketawa].

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat itu sudah tak masuk dalam...

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Itu ialah.. *what is the purpose of the Parliament? What is the purpose of having Speaker and Deputy Speaker* naik gaji?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat...

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Untuk apa? Supaya kita boleh lebih berkesan memainkan peranan. Itulah tujuan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Gulung, minta gulung Yang Berhormat.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Ya. Itu mustahak supaya apa masalah yang timbul seperti semalam kita ada satu forum. Lebih dari 1,000 orang India berkumpul oleh kerana mereka.. bukan mereka menjadi pengganas. Siapa yang mahu menjadi pengganas? Kerana hak-hak mereka dipinggirkan, mahu diakui dan ditangani. Kenapa Ahli-ahli Parlimen di sini.. *President MIC* boleh kata bahawa tuduhan Hindraf mengenai *ethnic cleansing*, mengenai *genocide* tidak berasas tetapi tak berani kata bahawa sungutan mereka mengenai *marginalization*, hak-hak mereka, politik, ekonomi, sosial, pendidikan, agama dan kebudayaan ada berasas. *There is basis. That they are marginalised as a new underclass*. Kenapa tak ada suara? Kenapa tak ada suara? Naik gaji sahaja mahu. Suara masalah rakyat tak mahu. Apa guna kalau begitu Dewan Rakyat. Kenapa, bagaimana 2 juta orang India boleh rasa diwakili dalam Dewan yang mulia ini. *Where are the voice of two million Indians? Marginalise Indians*. Sebab itu adalah kita tengok, adalah itu 2,000 orang peguam *of the justice*, ada 40,000 orang BERSIH, *protest*, ada 30,000 orang Hindraf *rally* menunjukkan Dewan Rakyat sudah gagal. Tidak berkesan. Ya, tidak berkesan. Itulah harap bahawa kita apabila fikir mengenai naik gaji, kita semua mahu naik gaji tapi fikir bagaimana lebih berkesan. Ada Ahli-ahli Parlimen yang kata

bahawa mahu musnahkan itu *Christian cross* di *mission school*. Mahu musnahkan itu, kenapa ada kolaborasi agama lebih serius di negara kita? Itu pun masalah kita dan ini masalah yang besar. Kenapa boleh berlaku. Berlaku sehingga perpaduan negara yang terjejas. Apabila yang berlaku di sini, mengenai satu fatwa bahawa pembinaan patung Buddha, *Goddess of the Sea in Kudat*, ... ialah bertentangan dengan agama Islam, bahawa ada mufti yang tulis surat kepada Ketua Menteri bahawa ada buat satu keputusan di maklumkan bahawa Ahli Majlis Fatwa Negeri Sabah telah bersidang pada 27 dan 28 Jun 2006 dan telah berbincang serta membahaskan mengenai perkara di atas ialah itu ..., maka dengan ini Muzakarah Masjid Fatwa Negeri Sabah telah bersetuju untuk memutuskan bahawa membina patung atau replika yang menyerupai makhluk bernyawa seperti manusia atau haiwan di sekitar jalan raya atau seumpamanya adalah haram di sisi syarak untuk mencegah daripada melakukan sebarang perbuatan khurafat dan perbuatan syirik kepada Allah serta menutup rapat ruang penyembahan berhala. Sehubungan dengan itu, pembinaan patung Buddha berhampiran tapak Masjid Al-Syakirah, Kudat hendaklah diberhentikan demi menjaga dan memelihara sensitiviti umat Islam dan syiar Islam di negeri Sabah, khusus di Malaysia ini. Sebab itu Chong Kah Kiat masuk satu kes untuk ke mahkamah..

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat, tak ada kena mengena dengan kenaikan akta ini Yang Berhormat. Ini jauh.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Ya. Ini ada ruang perkara semacam ini di mana perlu dibahas serta merta dalam Dewan yang mulia ini. Oleh kerana demi kepentingan, demi perpaduan masa depan negara. Itulah peranan Parlimen.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat saya beritahu, Yang Berhormat saya beritahu Yang Berhormat gulung.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Sebab itu Chong Kah Kiat, apa yang dia buat itu kita sokong. Saya sokong, kita sokong 100% oleh kerana kalau pendirian sama ini berlaku *they will be no peace. They will no multi religious understanding*. Bagaimana sekarang ... atau patung Buddha, sama tak boleh? Adakah ini negara berbagai agama. Adakah ini negara masbuk. Kita bangkit di sini ada Ahli Parlimen berdiri kata itu tak suka, keluar dari negara. *Islamic state* dan baru-baru ini apabila Yang Berhormat Batu Gajah mengenai masalah keselamatan tak suka keluar. Apa keluar? Kita rakyat Malaysia, *we are here for good, we are not going to keluar. You want to keluar, you keluar. Who ever say that, keluar, you keluar*.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat...

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Akhirnya...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat, ya saya dah tegur. Kalau Yang Berhormat hendak Parlimen *first class* kena dengar ucapan Speaker Yang Berhormat.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Okey. Akhirnya saya haraplah bahawa apabila berbincang dan berbahas mengenai *terms of service* Ahli-ahli Parlimen, inilah kita ambil

peringatan. Saya banyak perkara yang saya ada di sini untuk masa lain kali tetapi saya haraplah janganlah anggap Parlimen sebagai *Sepilok Reservation*. Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Kinabatangan.

12.18 tgh.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya ingin berbahas meminda Akta Parlimen Saraan 1980 dan bersesuaian dengan tugas dan tanggungjawab speaker dan timbalan-timbalan speaker maka bersesuaianlah kenaikan ini agar dapat dilaksanakan.

Sebentar tadi, saya mendengar ucapan daripada badut-badut politik pembangkang. [Ketawa]. Raja badut dan reaksi dia seolah-olah binatang di padang pasir yang lapar hendak mencengkam mangsa dia. Inilah dia...

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Kita dah jadi *Sepilok Reservation* dan Tuan Yang di-Pertua pun jadi...

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Dia cakap...

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: ...dalam *reservation Sepilok*.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat ...

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: ..saya tak kacau, saya cakap dia kacau...

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Kalau ucapan semacam ini boleh dibenarkan,...

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Dengar...

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Kalau...

Tuan Chow Kon Yeow [Tanjong]: Bahasa-bahasa ini boleh dibenarkan...

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: [Sampuk]

Datuk Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: [Bangun]. [Sampuk].

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Pengerusi pun jadi pengerusi orang hutan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat jangan...

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: [Sampuk].

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Ini lagi binatang pergi ke hutan. Anak binatang ikut. [Ketawa].

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat...

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Ini anak binatang ikut.

[Beberapa ahli bangun].

Datuk Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: [Sampuk].

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Raja binatang...

Tuan Chow Kon Yeow [Tanjong]: Babi yang bodoh.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat saya hendak beri amaran. Jangan menghina Pengerusi. Jangan menghina Tuan Yang di-Pertua Yang Berhormat. Saya hendak beri amaran.

Cik Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Tuan Yang di-Pertua, mana boleh dia bangkitkan ahli yang ucap sebagai binatang...

Datuk Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Tuan Yang di-Pertua...

Cik Fong Po Kuan [Batu Gajah]: ...sebagai badut.

Datuk Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Tuan Yang di-Pertua, gunakan peranan ambil tindakan.

Tuan Chow Kon Yeow [Tanjong]: Bahasa-bahasa yang paling kesat sekali.

Datuk Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: *[Sampuk]*.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Saya hendak semua sila duduk. Saya hendak beritahu Yang Berhormat Kinabatangan sila gunakan istilah yang sesuai. Terima kasih

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Saya tidak tahu istilah apa yang sesuai bagi mereka yang tidak berbahasa.

Cik Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Tengok dia berdegil-degil lagi.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Dia guna pakai Sepilok. *You* cakap. Apa Sepilok?

Cik Fong Po Kuan [Batu Gajah]: *[Tidak menggunakan pembesar suara]*.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: *You* cakap apa maksud. *You* cakap maksud apa?

Cik Fong Po Kuan [Batu Gajah]: *[Tidak menggunakan pembesar suara]*.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Kalau saya dari Sepilok, *you* dari binatang daripada padang pasir yang lapar.

Cik Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Apa saya binatang? Saya pohon dia tarik balik. Saya pohon dia tarik balik. Saya tidak panggil dia binatang.

■1220

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Saya sudah tegur. Yang Berhormat, sila duduk.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Tuan Yang di-Pertua, negara kita ini...

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Kinabatangan...

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: ... hidup aman makmur. Kita tidak mahu seperti kata pepatah Melayu...

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: ... malulah.

Tuan Chow Kon Yeow [Tanjong]: Kalau Tuan Yang di-Pertua tidak dapat kawal...

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: *[Sampuk]*

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: *[Sampuk]*

Cik Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Ini selalu membela...

Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]: *[Bangun]*

Tuan Chow Kon Yeow [Tanjong]: *[Bangun]*

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: *[Bangun]*

Tuan Fong Kui Lun [Bukit Bintang]: *[Bangun]*

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: ... di sini... berapa kali....

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: ... perbuatan-perbuatan... tidak guna negara kita.

Datuk Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: *[Sampuk]*

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: ... badut-badut politik.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya, cukuplah Yang Berhormat.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: ... DAP yang tidak bermaruah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Cukuplah.

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Ini pengikut-pengikut dia. Kalau bapa dia kencing berdiri, anak-anak dia kencing berlari. Inilah tidak pakai peraturan.

Beberapa Ahli Pembangkang DAP: *[Bangun] [Bercakap tanpa pembesar suara]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang lain sila duduk.

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: Ini orang seperti....

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Tidak pakai peraturan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Cukup, cukuplah.

Beberapa Ahli Pembangkang DAP: *[Bangun] [Bercakap tanpa pembesar suara]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Kinabatangan teruskanlah. Cukuplah.

Seorang Ahli: Diam, diam, diam.

Cik Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Lepas dia lagi, lepaskan dia lagi. Ini betul-betul binatang liar.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: *You* binatang jahanam.

Cik Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Binatang liar.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Binatang jahanam.

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: *[Bangun] [Bercakap tanpa pembesar suara]*

Tuan Chow Kon Yeow [Tanjong]: *[Bangun] [Bercakap tanpa pembesar suara]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Bukit Mertajam, Tanjong, Batu Gajah sila duduk.

Cik Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Mana boleh menuduh Ketua Pembangkang...

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Tuan Yang di-Pertua...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat...

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: kita tidak boleh izinkan perbuatan-perbuatan ganas...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Saya ingat, saya ingat Yang Berhormat

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: ... ganas, hasutan daripada pihak pembangkang bertujuan untuk menghancurkan negara kita. Kita tidak mahu negara ini bertukar menjadi padang jarak padang tekukur!

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Sudah Yang Berhormat.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Akibat hasutan hasad dengki pihak pembangkang, DAP yang tidak bermaruah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Kinabatangan, balik kepada akta, itu sudah terkeluar.

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Akta ini menunjukkan...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang lain sila duduk.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: ... komitmen kerajaan ke arah bagaimana kita menangani keamanan. Saya bersetuju dengan tindakan polis kerana saya datang sini untuk menyuarakan masalah rakyat!

Negara ini bukan negara berdemonstrasi, kalau mahu berdemonstrasi pergi New Zealand, pergi Amerika, pergi Britain, pergi Philipine, pergi Indonesia. Sana boleh bebas berdemonstrasi! Kita ada wakil rakyat, kita ada Dewan Rakyat. Gunakan Dewan Rakyat ini menyuarakan masalah rakyat! Jangan jadi liar seperti binatang di jalan raya! *[Tepuk]*

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: *[Bangun][Bercakap tanpa pembesar suara]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat, kalau tidak bagi ... Yang Berhormat tahukah peraturan? *[Sambil menunjukkan buku Peraturan Mesyuarat kepada Yang Berhormat Bukit Mertajam].*

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Dia tidak tahu peraturan, dia bodoh.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Kalau tidak dibenarkan bercakap, tidak boleh bercakap.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Dia bodoh seperti binatang.

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: *[Bangun] [Bercakap tanpa pembesar suara]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Saya menegur Yang Berhormat, ini tugas saya. Ya, Kinabatangan. Saya sudah tegur, cukuplah.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Saya memandangkan Yang Berhormat, memandangkan penerbangan saya balik ke Kota Kinabalu jam 2.30 petang, maka saya sokong akta ini supaya gaji Tuan Yang di-Pertua, Timbalan Yang di-Pertua, dinaikkan lebih banyak lagi sebab menjalankan tugas dan peranan yang besar untuk memakmurkan Dewan Rakyat ini. Terima kasih.

Beberapa Ahli: *[Bangun]*

Cik Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Yang Berhormat bagi Bukit Gelugor.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Tidak payahlah Yang Berhormat, biar saya yang pilih. Tidak payah arah saya. Sila duduk, yang lain sila duduk. Yang lain tidak payah cakap, saya yang panggil. Sila duduk yang lain. Ya Bukit Gelugor.

Cik Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Saya bangun untuk maklumkan...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat bagi Batu Gajah sila ikut peraturan.

Cik Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Saya bangun sebab Bukit Gelugor...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya lah buat apa? Ini tugas saya. Yang Berhormat tidak payah cakap. Bukit Gelugor, sila.

Cik Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Saya bangun hendak bagi tahu sahaja.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Saya tahu.

Cik Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Apa, apa, apa?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Bukit Gelugor, sila ya. Saya bagi peluang kepada Yang Berhormat. Saya tahu tugas saya, tidak payah ajar saya. Saya menghormati Yang Berhormat bagi Bukit Gelugor.

Cik Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Saya tidak ajar, saya bangun, saya ingatkan Bukit Gelugor...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Saya masih belum nyanyuk Yang Berhormat, saya masih muda.

Cik Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Tidak payah terasa tercabar. Mana berani ajar?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya, sila Yang Berhormat bagi Bukit Gelugor.

12.24 tgh.

Tuan R. Karpal Singh [Bukit Gelugor]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana memberikan saya peluang bercakap sedikit sebanyak pasal rang undang-undang di hadapan kita sekarang.

Tuan Yang di-Pertua, apa yang perlu adalah untuk mengadakan Speaker-speaker dan timbalan-timbalannya yang ada integriti, yang ada apa yang boleh dikatakan tulang belakang.

Siapa Speaker atau Timbalan Speaker? Ada dikatakan *Speaker is no men men, he's the men of the house*.

Ini bermakna Tuan Yang di-Pertua, seorang speaker tidak boleh berat sebelah, satu pihak. Tadi Tuan Yang di-Pertua, apa yang dikatakan oleh Yang Berhormat bagi Kinabatangan, luar batasan. Perkataan-perkataan yang digunakan oleh dia tidak boleh diterima dalam mana-mana Parlimen, tetapi apa tindakan yang diberikan oleh Tuan Yang di-Pertua tadi? Kenapa tidak ambil tindakan? Boleh saya dapat tahu?

Ini adalah satu perkara yang serius. Tuan Yang di-Pertua, tidak boleh menepikan, abaikan apa yang harus diambil tindakan. Yang Berhormat bagi Kinabatangan adalah seorang yang tidak waras, seorang yang tidak boleh diterima dalam Dewan yang mulia ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat tidak payahlah. Yang Berhormat pun lebih kurang sama juga kalau begitu.*[Ketawa]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Saya sudah tegur tadi...

Cik Fong Po Kuan [Batu Gajah]: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat, saya sudah tegur tadi, saya sudah bagi amaran...

Tuan R. Karpal Singh [Bukit Gelugor]: Adakah amaran mencukupi Tuan Yang di-Pertua?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Kita bagi teguran, Yang Berhormat bagi Ipoh Timur pun tadi apabila menyebut Sepilok itu niat dia tidak bagus. Sepilok itu Taman Orang Hutan. Jadi ini kita tidak mahu...

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: So, kepada siapa-siapa?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Jadi kita tidak mahu ada yang ditunjukkan kepada siapa-siapa?

Cik Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Sana pun tidak bantah.

Datuk Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Tuan Yang di-Pertua, adakah Tuan Yang di-Pertua akan mengenakan peraturan kepada Yang Berhormat bagi Bukit Gelugor kerana menyatakan Yang Berhormat bagi Kinabatangan tidak waras.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Sebab itu saya menegur. Saya minta Yang Berhormat mematuhi peraturan dan menghormati Ahli Yang Berhormat yang lain.

Tuan R. Karpal Singh [Bukit Gelugor]: Apa yang dikatakan oleh dia, kelakuan dia menunjukkan dia tidak waras! Ini boleh menjustifikasikan dalam Dewan ini. Kerap kali apabila dia bangun, kelakuan dia adalah seperti seorang yang tidak waras.

Tuan Yang di-Pertua, apa yang saya katakan tadi tidak boleh menepikan apa yang berlaku dalam Dewan ini yang tidak boleh diterima. Baru-baru ini Tuan Yang di-Pertua, Syed Robin Hood dari Parit Sulong...*[Ketawa]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat, janganlah menggelar orang lain macam itu. Yang Berhormat pun sama jugalah macam itu. Kita sebutlah nama kawasan Malaysia betul-betul secara terhormat.

Tuan R. Karpal Singh [Bukit Gelugor]: Ya, Parit Sulung...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Tetapi nama dia bukan Robin Hood Yang Berhormat, nama dia...

Tuan R. Karpal Singh [Bukit Gelugor]: Syed Hood. Saya minta maaf. Apa yang dinyatakan oleh dia, hapuskan *cross* di sekolah-sekolah Kristian, sekolah-sekolah *missionary* dalam negara ini. Tidakkah itu Tuan Yang di-Pertua satu perkataan yang ada *sedition tenancy*? Oleh itu dilarang oleh Peraturan 36(10).

Tuan Yang di-Pertua yang mempengerusikan masa itu. Adakah apa-apa tindakan diambil ke atas dia? Jikalau apa yang dilakukan oleh dia adalah satu kesalahan hasutan, dia harus dikemukakan hadapan satu Jawatankuasa Hak dan Kebebasan dalam Dewan ini. Perkara itu juga Tuan Pengerusi, Yang Berhormat dari jerai ada menyatakan bukan sekali tetapi kerap kali. Jika DAP atau jika sesiapa tidak diterima sebagai negara Islam, dia boleh keluar dari negara ini.

Bukankah itu hasutan? Apa tindakan yang diambil oleh Tuan Yang di-Pertua? Kelmarin Tuan Yang di-Pertua ada menyatakan Parlimen adalah satu tempat larangan dan oleh itu polis ada hak untuk memasuki *the precinct of Parliament* dan boleh menangkap seorang yang melakukan kesalahan. Tuan Yang di-Pertua, jika boleh ditunjukkan enam *social activist* yang ditangkap dan Datuk Mustafa Ali tidak bersalah.

■1230

Ini adalah menunjukkan oleh polis sendiri Tuan Yang di-Pertua. Ketujuh-tujuh orang ini ada dilepaskan dengan tanpa syarat. Itu menunjukkan apa yang dilakukan oleh polis dalam *precinct of Parliament* adalah satu *contempt* untuk Parlimen. Yang Berhormat dari Ipoh Barat ada menyatakan Ketua Polis Negara harus meminta maaf daripada Dewan ini. Dalam ingatan saya itu tidak mencukupi, apa yang harus dibuat adalah untuk membawa pegawai-pegawai polis yang melakukan penangkapan itu termasuk Ketua Polis Negara ke Dewan ini untuk minta maaf. Jika beliau enggan tidak meminta maaf, boleh di salah sebagai satu kesalahan *contempt of Parliament*.

Tuan Yang di-Pertua dalam tahun 1984 saya dipecat daripada Parlimen ini Dewan Rakyat oleh kerana saya ada menggunakan apa yang dikatakan masa itu *reason* ke atas Yang di-Pertuan Agong yang saya ada menyatakan Yang di-Pertuan Agong, Sultan Johor adalah seorang pembunuh ada melakukan pembunuhan. Apa yang jadi adalah didapati bersalah sebagai kesalahan *contempt of Parliament* dan pecat daripada Parlimen ini.

Tuan Yang di-Pertua, ada peruntukan dalam peraturan mesyuarat apabila satu Parlimen bermula satu mesyuarat selepas satu pilihan raya umum, ada pilihan *Speaker* dan Timbalan-timbalan *Speaker*. Tuan Yang di-Pertua dan timbalan-timbalannya dalam Dewan yang mulia ini adalah ahli daripada Barisan Nasional. Ada dipilih dalam kawasan-kawasan tertentu, apa kerja ketiga-tiga *Speaker* dan dua timbalannya. Bukan kerja dia untuk menentukan, menentukan membawa ke dalam Dewan ini apa yang dihadapi oleh pemilih-pemilih dia. Bukan duduk dalam kerusi itu Tuan Yang di-Pertua dan buat keputusan yang tidak adil. Lebih baik Tuan Yang di-Pertua untuk mengadakan dan ada peruntukan dalam Peraturan Mesyuarat seorang yang tidak ahli dalam Dewan rakyat ini boleh dipilih sebagai *Speaker*.

Kami ada contoh Tuan Yang di-Pertua Tun Zahir, Tun Syed Nasir itu lebih baik untuk menentukan Tuan Yang di-Pertua tidak berat sebelah. Oleh itu saya cadang Tuan Yang di-Pertua, Tuan Yang di-Pertua dan Timbalan-timbalannya kedua-duanya letak jawatan untuk menentukan seorang *Speaker* dipilih yang tidak menjadi ahli dalam Dewan Rakyat. Sama dengan timbalan-timbalannya termasuk Tuan Yang di-Pertua sendiri. Untuk menentukan ada keadilan dalam Dewan yang mulia ini.

Ini adalah satu cadangan yang baik, satu cadangan yang harus diikuti. Saya balik kepada Yang Berhormat dari Parit Sulong yang menyatakan lebih untuk menghapuskan *the cross* dalam sekolah-sekolah *missionary*. Tuan Yang di-Pertua Indonesia, Indonesia adalah satu negara yang terbesar sebagai negara Islam dalam dunia ini. Dalam *New Straits Times* bertarikh hari ini di Indonesia *The tallest Jesus statue graces Indonesian City*. Di sana, jika ini boleh diterima kenapa, kenapa tidak boleh ada *cross* dalam sekolah-sekolah *missionary*, boleh ada patung-patung Buddha dan lain dalam negara ini?

Tuan Yang di-Pertua, *presint of Parliament* ada dikatakan satu tempat yang *sacred*, satu tempat yang ada dengan izin *sanctity*. Namun, Tuan Yang di-Pertua dalam Parlimen ini ada darah seekor atau dua ekor lembu ada dalam tanah Dewan Rakyat ini. Bolehkah, bolehkah dalam Dewan Rakyat satu tempat *yang sacred, a sacred cow is sacrifices* untuk mengadakan satu jamuan. Tidakkah ini satu perkara yang boleh mengkhianati perasaan orang Hindu.

Baru-baru ini Tuan Yang di-Pertua, Mustafa Ali dan ini ada dalam video ada keterangan ada bukti yang kukuh. Di mana Datuk Mustafa Ali ada di '*rough tough*' oleh pegawai-pegawai polis. Ada binatang *as in spilt* dengan izin dalam *presint of Parliament*. Jangan ada darah seorang manusia *is spilt in sacred ground of Parliament*. Tuan Yang di-Pertua, dengan itu apa yang saya cadang tadi, lebih elok untuk ketiga-tiga Tuan Yang di-Pertua meletakkan jawatan untuk mengadakan *Speaker-speaker* yang tidak berat sebelah. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya, Kubang Kerian.

Tuan Salahuddin bin Ayub [Kubang Kerian]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, kerana mengizinkan saya untuk bersama-sama membahaskan Rang Undang-undang Ahli

Parlimen (Saraan) (Pindaan) 2007 yang memperuntukkan sejumlah wang untuk menaikkan elaun Tuan Yang di-Pertua Dewan Rakyat dan Timbalan-timbalannya.

Saya merasakan bahawa roh ataupun *spirit of this amendment* adalah bukan sekadar untuk menaikkan sejumlah wang untuk dinikmati oleh Tuan Yang di-Pertua Dewan Rakyat dan timbalan-timbalannya, tetapi saya merasakan apa yang lebih penting daripada itu ialah kita bersama-sama ingin melihat betapa Parlimen integritinya, kredibilitinya akan menjadi kebanggaan rakyat dalam negara kita. Ia yang merupakan satu institusi yang paling penting, yang paling tinggi. Di sinilah lahirnya undang-undang, peraturan-peraturan yang menjadi panduan oleh rakyat dalam negara kita ini semenjak kita di anugerahkan dengan kemerdekaan.

Tuan Yang di-Pertua, apabila kita membahaskan tentang rang undang-undang ini saya ingin mengambil beberapa kesempatan untuk saya memberikan beberapa pandangan-pandangan demi kebaikan kita bersama, supaya Dewan yang Mulia ini integritinya terus menjadi kebanggaan kita semua.

■1240

Di mana di saat kita membahaskan rang undang-undang ini, rakyat di luar sana sedang melihat dan menyaksikan bagaimana runtuhnya dan terhakisnya badan-badan penting yang lain dalam negara kita, yang tidak sepatutnya kita mengecapinya setelah 50 tahun kita dianugerahkan dengan kemerdekaan. Di luar sana, Kabinet telah memutuskan yang akhirnya akur kepada satu suruhanjaya iaitu Suruhanjaya Diraja untuk menyiasat isu-isu dalam badan kehakiman, yang dikatakan pelantikannya adalah dilakukan oleh seorang manusia yang bernama VK Lingam. Dengan penuh hormat saya ingin menyatakan dalam Dewan yang mulia ini, saya menyebut nama VK Lingam ini bukan kerana kaumnya ataupun bangsanya, tetapi hanya semata-mata namanya VK Lingam.

Kita juga menyaksikan betapa Pasukan Polis Diraja Malaysia yang menjadi janji utama Yang Amat Berhormat Perdana Menteri di hari pertama beliau mengangkat sumpah sebagai Perdana Menteri Malaysia, beliau berjanji supaya pasukan ini dibaikpulihkan imejnya. Ini adalah merupakan suatu hakikat di mana pasukan ini kredibiliti dan imejnya menjadi suatu yang dipertikaikan oleh rakyat dalam negara kita, apatah lagi baru-baru ini dengan isu yang dikatakan penglibatannya dengan tokoh-tokoh ataupun ketua-ketua gengster terutama negara yang bernama terkukuh, yang melibatkan beberapa individu dan pasukan dan pegawai-pegawai Pasukan Polis Diraja Malaysia runtuh ataupun terhakis imej dan kredibilitinya.

Begitu juga dengan BPR Tuan Yang di-Pertua, satu badan yang paling penting, ia untuk menjaga penguatkuasaan, pelaksanaan dan tingkah laku penjawat-penjawat awam dalam negara kita ini. Pernah Ketua Pengarahnya dilibatkan ataupun dikaitkan dengan isu rasuah yang sangat memalukan negara kita. Maka pada hari ini juga kita melihat Parlimen mesti terus dipelihara walaupun saya bercakap dalam *portion* pembangkang pada hari ini, sebagai ahli pembangkang, saya ingin juga melihat betapa Parlimen ini satu hari esok akan benar-benar

menjadi Parlimen sebagaimana negara-negara yang rakyatnya sangat berbangga dengan Parlimen mereka.

Izinkan saya mengambil beberapa contoh Tuan Yang di-Pertua, bagaimana negara-negara yang lain telah menjadikan Parlimen ini bukan sekadar tempat untuk mereka menyuarakan suara rakyat, bukan sekadar Parlimen ini ialah tempat di mana kita menghantar wakil-wakil untuk menyuarakan, untuk memperjuangkan hak rakyat sebagaimana Parlimen dalam negara-negara yang lain, tetapi apabila kita ingin mengambil contoh betapa integriti Parlimen-parlimen dalam negara-negara maju sebagai contoh ramai Presiden, Menteri-menteri Kabinet yang bangun, jatuh dan ada jatuh tersungkur di dalam Parlimen, kerana Parlimen itu telah menjadi satu tempat di mana semua yang diberikan amanah mesti memberikan keterangan. Mereka berdiri untuk melahirkan pandangan-pandangan mereka terhadap negara dan rakyat, dan mereka dipertanggungjawabkan tentang apa juga skandal ataupun isu-isu yang pada pandangan rakyat boleh merosakkan masa depan negara mereka.

House of Commons sebagai contoh, telah melahirkan beberapa peristiwa yang sangat berprestij, jurnalnya menjadi bacaan dan rujukan bukan sekadar oleh para intelektual yang mengkaji tentang integriti Parlimen ini, tetapi juga rakyat di sana dapat menyaksikan bagaimana jatuh bangun seorang pemimpin ditentukan oleh integriti *House of Commons*. Pada tahun 1994, di mana kita melihat seorang orang penting negara di Britain, Ketua Staf Angkatan Bersenjata Diraja British, Jeneral Sir Peter Harding. Apabila namanya disebut, isunya diperbahaskan oleh Ahli Parlimen-ahli parlimen dalam *House of Commons*, maka dia terpaksa meletakkan jawatan dengan penuh penghormatan. Di sini kita melihat orang-orang yang bermaruah ini tidak perlu menunggu keputusan mahkamah, Parlimen sangat besar peranannya, moralnya dan integritinya di dalam manusia itu menentukan hidup dan mati karier politik dan karier mereka dalam jawatan ataupun amanah yang mereka diamanahkan.

Begitu juga kita melihat skandal yang pernah berlaku dalam zaman Harold Macmillan yang menjadi Menteri Pertahanan British iaitu seorang ahli politik British, John Profumo apabila beliau dikatakan terlibat dalam skandal-skandal yang memalukan yang menjatuhkan moral beliau, bila isu beliau ini disebut di dalam perbahasan Ahli-ahli Parlimen di *House of Commons*, di mana kita melihat Profumo telah meletakkan jawatan kerana bila dia dipanggil di dalam Parlimen, dia didapati berbohong di dalam Parlimen dan kemudian beliau meletakkan jawatan. Tidak menunggu mana-mana mahkamah untuk menyabitkan kesalahan yang telah beliau lakukan. Demikian juga Tuan Yang di-Pertua, dalam Parlimen Jepun kita melihat pernah berlaku apa yang saya katakan tadi itu, ialah di antara yang saya petik dari beberapa jurnal yang saya baca di antaranya ialah yang bertajuk '*The Making of Modern a Mistress*' yang semua kes yang saya rujuk ini berlaku di dalam *House of Commons*. Begitu juga Tuan Yang di-Pertua, yang pernah berlaku dalam Parlimen Jepun, seorang pengerusi syarikat terbesar yang pemegang-pemegang sahamnya yang bernilai hampir RM100 ribu iaitulah Yamaichi, Pengerusi Yamaichi

yang mempunyai 70 ribu kakitangan yang memegang amanah besar rakyat Jepun iaitu pengerusinya yang bernama 'Sowe Ozawa' yang apabila isu beliau, pecah amanah beliau ini disebut oleh Ahli-ahli Parlimen di dalam Parlimen Jepun, akhirnya beliau telah memilih untuk melakukan harakiri, iaitu cara orang Jepun menebus maruah di atas kesalahan yang mereka buat, yang telah memburaikan tali perut mereka dengan sebilah pedang ala tradisi samurai.

Saya tidak bercadang supaya dalam Dewan yang mulia ini Tuan Yang di-Pertua, sama ada kita Ahli-ahli Parlimen, Menteri-menteri Kabinet ataupun Speaker sendiri, kita meniru cara yang seperti ini untuk membunuh diri apabila kita dikatakan terlibat dalam apa-apa jua skandal, tetapi apa yang saya ingin bahaskan dalam Dewan yang mulia ini ialah tentang bagaimana perlu kita mencontohi di mana Parlimen ini ialah merupakan tempat di mana kita boleh menyuarakan, kita boleh mempersoalkan, kita boleh menentukan mati hidupnya seorang pemimpin yang pada pandangan rakyat dan pada pandangan kita semua telah melakukan kesalahan yang boleh memalukan negara, menjatuhkan martabat dan integriti negara kita sendiri. Oleh itu Tuan Yang di-Pertua...

Dr. Mohd. Hayati bin Othman [Pendang]: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Pendang bangun Yang Berhormat, nak bagi jalan?

Tuan Salahuddin bin Ayub [Kubang Kerian]: Ya.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ringkas Yang Berhormat ya.

Dr. Mohd. Hayati bin Othman [Pendang]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Kubang Kerian. Disebut tentang pertanggungjawaban terhadap apa-apa yang diperkatakan tadi, kita dapati ramai di antara pentadbir-pentadbir ataupun menteri-menteri yang telah memberikan kesanggupan di dalam Parlimen ini untuk memberi jawapan secara bertulis, tetapi masih ramai lagi yang tidak memberi janji-janji mereka terhadap janji jawapan bertulis yang telah mereka sebut semasa menjawab contohnya di dalam persoalan di waktu pagi. Jadi apakah syor daripada Yang Berhormat agar mereka ataupun Ahli-ahli Parlimen yang menjadi di pihak pentadbiran ini berpegang teguh kepada janji-janji mereka agar kita tidak menjadi Ahli Parlimen kelas ketiga. Terima kasih.

Tuan Salahuddin bin Ayub [Kubang Kerian]: Terima kasih sahabat saya daripada Pendang dan ini adalah merupakan amalan-amalan yang tidak baik dan saya sangat junior di dalam Dewan yang mulia ini. Sudah tentu rakan-rakan yang lain boleh berkongsi pandangan dengan saya supaya Tuan Yang di-Pertua sendiri sebagai Speaker boleh memastikan supaya menteri-menteri sama ada timbalan-timbalan menteri ataupun setiausaha-setiausaha Parlimen yang menjanjikan jawapan-jawapan bertulis ini dapat menunaikan janji mereka kepada mana-mana Ahli Parlimen yang merasakan pertanyaan mereka itu penting, yang mungkin tidak sempat dijawab dalam mana-mana peringkat perbahasan.

■1250

Terima kasih sahabat saya daripada Pendang. Tuan Yang di-Pertua, kejadian semalam dan beberapa hari yang lalu pada saya, secara jujurnyanya mestilah kita mengakui bahawa integriti Parlimen ini telah dicemari dengan pelbagai insiden yang sepatutnya tidak berlaku dalam sebuah negara yang mengatakan kita akan rizab demokrasi, kita akan *promote* demokrasi dalam negara kita.

Saya memetik pandangan terbaru ataupun laporan yang terbaru yang disiarkan dalam satu *press release* oleh pengerusi SUHAKAM, suatu badan yang terbina dan dilahirkan oleh Parlimen yang mulia ini. SUHAKAM pengerusinya Yang Berbahagia Tan Sri Abu Talib Osman seorang yang bekas peguam negara *learned* AG, yang diberikan amanah untuk menjadi Pengerusi SUHAKAM pada hari ini. Di atas isu-isu yang sedang berlaku dalam negara pada hari ini beliau tetap dengan tegas, pada hari semalam telah mempertegaskan bahawa hak untuk rakyat mengadakan 'perhimpunan aman' ini mestilah menjadi suatu perkara yang paling fundamental dalam negara yang mengakui ianya adalah sebuah negara yang mengamalkan demokrasi dan apatah lagi dalam kita memperbahaskan isu dalam Parlimen yang mulia ini.

Saya merasakan Tuan Yang di-Pertua, bahawa Tuan Yang di-Pertua mestilah dihormati, mestilah diberikan penghormatan, dirunding dan mestilah dirujuk sebagai orang yang paling penting, orang yang paling berkuasa dan orang yang paling dihormati dalam Dewan yang mulia ini. Pasukan polis...

Dato' Haji Ab. Halim bin Ab. Rahman [Pengkalan Chepa]: Boleh minta jalan sikit?

Tuan Salahuddin bin Ayub [Kubang Kerian]: Sila.

Dato' Haji Ab. Halim bin Ab. Rahman [Pengkalan Chepa]: Apa yang berlaku dua hari lepas ini, apakah pandangan Yang Berhormat, adakah pihak polis sendiri menghormati 'tuan Parlimen' ini sendiri iaitu Tuan Yang di-Pertua dan Timbalan-Timbalan? Apakah pihak polis telah memberitahu bahawa mereka akan buat operasi dalam kawasan Parlimen? Atau Tuan Yang di-Pertua, Parlimen sendiri dan Timbalan tidak tahu apa-apa. Jika tidak tahu apa-apa, mana integriti dan maruah Tuan Yang di-Pertua itu sendiri? Jadi apa pandangan Yang Berhormat?

Tuan Salahuddin bin Ayub [Kubang Kerian]: Oleh sebab itulah sahabat saya daripada Pengkalan Chepa, saya mengemukakan perkara ini supaya kita mestilah menjadi suatu badan yang saling menghormati. Jikalau pasukan Polis Diraja Malaysia mahu kita menghormati badan yang penting ini, mereka juga mestilah menghormati Parlimen yang sangat mulia ini.

Oleh isu insiden semalam Tuan Yang di-Pertua, atau beberapa hari yang lalu kita melihat kalau Tuan Yang di-Pertua sendiri melihat video itu, ia sangat memalukan sayalah. Bukan kerana yang kena ini Datuk Mustafa Ali daripada PAS, siapa juga yang melihat video itu, saya merasakan telah berlaku satu perkara yang tidak sepatutnya berlaku di dalam Dewan yang mulia ini. *Just* di kaki lima Parlimen, ditangkap dengan suatu aksi yang begitu kasar dan sangat memalukan kita.

Saya menyatakan di sini Tuan Yang di-Pertua, kenapa kita perlu terlalu takut dengan rakyat yang ingin mengadakan demonstrasi, dan janganlah demonstrasi ini menjadi satu perkataan atau satu istilah yang kita merasakan sebagai mana Lenin, bagaimana Stalin, bagaimana pemimpin-pemimpin komunis, negara-negara komunis melihat rakyatnya begitu.

Jikalau kita mengaku bahawa kita ialah rakyat yang bertamadun, kita adalah *civilizes society*, apa perlu? Kalau Pengerusi SUHAKAM mengatakan perkara itu adalah *the fundamental right*! Oleh itu saya nak merujuk daripada mana lagi tentang *fundamental right* ini? 'Ilan Henceryan' dengan izin dalam Artikel 10 Perlembagaan Negara.

Sekiranya pasukan polis bertindak sedemikian buruk dan ganas, saya ingin mempersoalkan, tidak cukupkah risikan mereka? Tidak cukupkah para *intelligent* mereka untuk mengenal pasti siapa dia Datuk Mustafa Ali? Adakah dia seorang *terrorist*? Adakah dia pernah terlibat dalam mana-mana kumpulan *terrorist*? Yang datang ke Parlimen ini, yang dilayan sedemikian rupa!.

Saya boleh terima kalau ada bukti dan fakta yang mengatakan yang hadir semalam itu adalah merupakan anggota IRA sebagai contoh, mereka ini adalah merupakan pengebom-pengebom berani mati sebagai contoh. Ini saya boleh terima kalau ada bukti yang mengatakan begitu, tetapi *just* untuk mereka mengadakan *peace full assembly*.

Sekiranya saya merujuk kembali kepada apa yang menjadi falsafah terdirinya Parlimen ini, John Lord sebagai contoh di Britain yang mengemukakan teori atau falsafah *desperation of power*. 'Martin' menulisnya dengan lebih *detail* dalam zaman *enlightenment*. Kenapa perlu adanya *desperation of power*, kita melihat sejarah mengapa berlakunya ini di England, di Perancis pada waktu itu. Ini kerana kalau diberikan kuasa itu kepada Raja Louis di Perancis pada waktu itu, raja bertindak zalim, raja menggunakan kuasanya untuk memerintah rakyat dengan kejam. Maka lahirlah golongan-golongan yang mahukan demokrasi, mahukan apa yang dikatakan mengukuh falsafah *desperation of power*. Maka di sini lahirnya demokrasi istilah Parlimen. Parlimen bukan sekadar menghantar rakyat ke dalam Parlimen, itu satu definisi yang sangat sempit, *very narrow definition*.

Bila terdirinya Parlimen bermakna tertegaknya satu institusi, bila terdirinya Parlimen bermakna tertegaknya satu bentuk kebebasan, berdirinya Parlimen dalam negara kita ini, kita mengakui inilah dia Parlimen yang dikatakan Raja Berparlimen. Di mana Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong sebahagian daripada Parlimen, Dewan Rakyat dan Dewan Negara. Berdirinya Parlimen ini bermakna itu hak rakyat untuk menyuarakan kebebasan dalam negara kita secara aman! Kenapa dipersempit secara aman? Kenapa terlalu takut dengan demonstrasi?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Gulung Yang Berhormat.

Tuan Salahuddin bin Ayub [Kubang Kerian]: Oleh itu saya merasakan peranan Tuan Yang di-Pertua, bukan sekadar duduk di kerusi itu. Saya boleh menyokong kenaikan beberapa gaji, naiklah kita tidak mengira, apa jumlah mahu dinaikkan, tetapi saya mahu melihat bahawa

Speaker dan Timbalan-timbalan Speaker yang boleh di samping mengurus mesyuarat dengan baik, arahannya didengari, arahannya dipatuhi, kita tunduk dan hormat, itu merupakan sebahagian daripada penghormatan. Namun jauh lebih daripada itu kita mahu melihat berdirinya demokrasi itu, berdirinya yang kita perjuangkan. Bukan kita melihat demokrasi itu dalam perspektif sebahagian ataupun segolongan yang mahu hanya kekal dengan kuasa mereka tanpa menghiraukan suara rakyat.

Jadi, oleh itu akhir sekali Tuan Yang di-Pertua, saya ingin mencadangkan di sini supaya di atas nama Parlimen yang mulia ini, untuk memelihara maruah, integriti Speaker kita dan Timbalan-timbalannya, maka sudah sampai masanya saya merasakan *Parliamentary Services Act* ini mesti dikembalikan. Ini mesti dikembalikan! Kenapa terlalu takut untuk mengembalikan ini? Kenapa tidak kita berikan ruang kebebasan kepada mereka? Biar Parlimen ini adalah Parlimen yang benar-benar sebuah Parlimen Malaysia, yang satu hari esok, anak-anak, cucu kita esok, pelajar-pelajar universiti yang belajar Sains Politik, anak-anak kita hari ini belajar di tahun pertama Jurusan Undang-undang, satu hari esok mereka akan menulis dalam tesis mereka supaya Parlimen ini esok akan berdiri sama tinggi dan duduk sama rendah dengan Parlimen-Parlimen yang telah mencipta nama mereka.

Bukan satu Parlimen yang hanya kita bersorak-sorai di sini mengatakan bahawa buatlah apa yang kamu nak buat, kami masih dipilih oleh rakyat, itu bukan hujah dalam sebuah negara yang kita katakan kita adalah *civilize society*. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

12.59 tgh.

Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Tuan Yang di-Pertua terima kasih, kerana diberi peluang untuk mengambil bahagian dalam perbahasaan untuk pindaan Akta Ahli Parlimen Saraan 1980.

Saya berdiri di sini untuk menyokong akta ini, memandangkan ada keperluan untuk kita mempertingkatkan lagi martabat Tuan Yang di-Pertua dan Timbalan Yang di-Pertua Dewan Rakyat dan Dewan Negara. Saya rasa ini adalah satu perkara yang tepat pada waktunya dan ia sepatutnya menggambarkan reputasi Dewan Rakyat atau Dewan Negara itu sendiri.

Apabila saya mendengar Yang Berhormat Bukit Gelugor, mencadangkan supaya Speaker, Timbalan Speaker letak jawatan, saya tengok balik Perlembagaan Persekutuan, sebenarnya sebagai seorang peguam yang berpengalaman ia merupakan sesuatu perkara yang saya rasa aneh sekali. Ini kerana di bawah Perkara 57(1)(p) "Dewan Rakyat hendaklah dari semasa ke semasa memilih dua orang Timbalan Yang di-Pertua di kalangan anggota Dewan". Saya rasa ini adalah sesuatu yang telah diputuskan dan ini menunjukkan Sistem Demokrasi Berparlimen di Malaysia dan ianya tidak wajar. Saya menganggap ianya sebagai gimik politik. Kita tidak sepatutnya cetek pengetahuan dari segi undang-undang.

Apabila meneliti Akta Ahli Parlimen 1980 tadi, saya rasa ini adalah kali kedua atau ketiga kita membuat pindaan begini dan dahulunya melibatkan kenaikan elaun Ahli Parlimen. Saya berasa kluatir juga setiap kali kita membuat pindaan, ada sesuatu yang selepas pindaan ianya lebih mengehadkan lagi kuasa ataupun keistimewaan Ahli Parlimen. Saya mengambil satu contoh, Ahli Parlimen sekarang yang menetap di Sabah, Sarawak, daripada jauh datang ke Malaysia. Pada 1 Januari 2008, saya rasa Semenanjung Malaysia ataupun dari Sabah Sarawak mereka duduk di hotel Kuala Lumpur, kalau tiga tahun yang lalu RM200 lebih, sekarang dah hampir RM400, tahun depan oleh kerana pelancong begitu ramai datang ke Malaysia, saya difahamkan...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya, Yang Berhormat boleh sambung petang.

Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Boleh.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ahli-ahli Yang Berhormat Dewan yang mulia ini di tangguh sehingga pukul 2.30 petang.

Mesyuarat dtempohkan pada pukul 1.02 petang.

Mesyuarat disambung semula pada pukul 2.30 petang.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Lim Si Cheng) *mempengerusikan Mesyuarat*]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ahli-ahli Yang Berhormat, Dewan sambung semula. Yang Berhormat Ayer Hitam sila menyambung semula ucapan.

2.32 ptg.

Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Sebelum berhenti rehat saya...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, saya hendak maklumkan kerana ramai sudah diberi peluang berucap dan ini satu pindaan saya minta Yang Berhormat tolonglah jimat masa.

Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Ringkas sahaja. Sebelum berhenti rehat saya Cuma sempat memberi mukadimah di mana saya menyuarakan...

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Peraturan Mesyuarat 26(1)(p). Terima kasih. Mengenai *privileges* Ahli-ahli Parlimen kerana rang undang-undang ini adalah mengenai gaji Tuan Yang di-Pertua dan Timbalan Yang di-Pertua. Oleh itu saya ingin cadangkan supaya Tuan Yang di-Pertua mengecualikan diri daripada mempengerusikan Dewan ini kerana atas prinsip *conflict of interest* dan...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Baik, baik. Yang Berhormat, Yang Berhormat mana 36?

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: 26(1)(p) kerana ini adalah mengenai *privileges* kita untuk Dewan ini dijalankan...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat.

Datuk Wilfred Madius Tangau [Tuaran]: Penjelasan.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: dipengerusikan oleh seorang yang adil tak ada *pecuniary interest*.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Baik cukup.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Saya, saya...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukup, cukup, cukup. Saya menerima. Saya faham apa yang dikatakan oleh Yang Berhormat. Saya boleh minta Yang Berhormat duduk. Saya faham, saya faham. Yang Berhormat sila duduk, sila duduk.

Kalau ini adalah akta untuk Ahli Parlimen adakah Yang Berhormat katakan semua Ahli Parlimen keluar tak boleh bahas?*[Dewan gamat seketika]* Yang kedua...

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Tuan Yang di-Pertua, Tuan Yang di-Pertua...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang kedua Yang Berhormat, yang kedua perkara ini kalau Yang Berhormat hendak buat cadangan sepatutnya sebelum perbahasan bermula. Teruskan Yang Berhormat Ayer Hitam.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Tuan Yang di-Pertua, Tuan Yang di-Pertua...

Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Tuan Yang di-Pertua, saya teruskan dengan....

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Dalam peraturan *standing order* ada memperuntukkan supaya kalau itu adalah mengenai gaji Parlimen, Ahli Parlimen boleh membahaskan tetapi sekarang bukan Ahli Parlimen yang bahas. Sekarang adalah orang yang mempengerusikan dan dalam Peraturan Mesyuarat juga ada memperuntukkan bahawa *temporarily*...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Baik Yang Berhormat. Yang Berhormat...

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: ...*Chairperson can be appointed* di bawah Peraturan Mesyuarat 7, Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, Yang Berhormat. Saya dibenarkan mempengerusikan mesyuarat ini telah disokong dan dibenarkan sejak Yang Berhormat-Yang Berhormat memulakan perbahasan. Jadi sekarang keputusan saya sudah buat...

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Kerana tak ada...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: ...ini keputusan saya. Kalau Yang Berhormat...

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Ini untuk kebaikan, ini untuk kebaikan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat kalau tak bersetuju...

Tuan Lau Yeng Peng [Puchong]: Dia tak bahaslah, dia tak membangkang. Dia *chair* sahaja.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, Yang Berhormat.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: *No, chair must be fair! Chair must be fair!*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, Yang Berhormat. Keputusan sebenarnya akan dibuat oleh Majlis. Ahli-ahli Yang Berhormat sama ada Ahli Yang Berhormat bersetuju rang undang-undang ini diterima atau tidak terpulang kepada Ahli Yang Berhormat. Ayer Hitam. Yang Berhormat ini keputusan.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Tuan Yang di-Pertua, saya teruskan perbahasan saya. Jangan buang masa saya, tolong kerana ini menjadi bahan politik sebagai gimik politik sahaja. Tapi bagi saya apa yang penting rang undang-undang ini sebenarnya...

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Ini ada *sense of offenders!*

Dato' Raja Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar [Larut]: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Larut, Peraturan Mesyuarat?

Dato' Raja Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar [Larut]: Minta penjelasan sedikit. Ini Bandar Kuching, Bandar Kuching baru masuk Parlimen kali pertama. Kita sudah bincang soal Tuan Yang di-Pertua ini sudah berkali-kali Tuan Yang di-Pertua mempengerusikan mesyuarat. Bayangkan kalau hendak Tuan Yang di-Pertua mempengerusikan mesyuarat, berapa jam kita hendak bincang hendak Tuan Yang di-Pertua duduk di situ.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Ini *two wrong does not...*

Dato' Raja Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar [Larut]: Bandar Kuching seorang peguam tahu tak Peraturan Mesyuarat? Duduklah saya sedang bercakap.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Oleh kerana saya seorang peguam saya hormati...

Dato' Raja Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar [Larut]: Hebat sangatkah Yang Berhormat Bandar Kuching. Janganlah, jangan merosakkan imej Dewan ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat....

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Ini bukan apa-apa.

Dato' Raja Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar [Larut]: Hari kelmarin waktu kita bincangkan *Constitution* keluar Dewan.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: *Against the...*

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Tuan Yang di-Pertua, Tuan Yang di-Pertua...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat cukup.

Dato' Raja Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar [Larut]: Jadi penjelasan kepada Ayer Hitam...

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Saya sokong pandangan Yang Berhormat.

Dato' Raja Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar [Larut]: saya minta penjelasan daripada Ayer Hitam inilah caranya sikap pembangkang.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, saya sudah...

Dato' Raja Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar [Larut]: Ini apa ini? Ipoh Barat!

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Apa? Apa?

Dato' Raja Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar [Larut]: Ipoh Barat sudah buat kacau kat luar janganlah buat kacau dalam Dewan ini.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *Point of order* 37.

Dato' Raja Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar [Larut]: 37 apa?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat saya sudah buat keputusan. Kalau tak puas hati ada...

Dato' Raja Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar [Larut]: Buatlah masa undi.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: ...tindakan boleh diambil oleh Yang Berhormat.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Itu kita setuju.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Tadi saya sudah buat keputusan. Saya sudah buat, tambahan saya menggunakan alasan semalam apabila mesyuarat perbahasan bermula, Yang Berhormat Ipoh Barat juga seorang peguam Yang Berhormat juga...

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Tuan Yang di-Pertua, dengar dengan segala hormatnya. Saya ingat mungkin salah tafsir. Dari segi undang-undang tak perlu kita mengambil bantahan pada awalnya atau selepas juga.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukup, cukup.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Hari ini sebenarnya saya berbincang dengan Yang Berhormat Bandar Kuching kita berpendapat bahawa oleh kerana ada perkara-perkara. Semalam bila saya membawa satu dua perkara Tuan Yang di-Pertua pun sensitif.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, Yang Berhormat...

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Tuan Yang di-Pertua...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, banyak telah dikeluarkan oleh ahli Yang Berhormat sama ada terhadap Tuan Yang di-Pertua ataupun Timbalan Yang di-Pertua kami menerima apa yang disuarakan dan pada akhirnya akan diputuskan oleh Majlis, Ahli-ahli Yang Berhormat sendiri yang akan membuat keputusan. Jadi cukup, cukup. Cukup, cukup.

Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Terima kasih. Tuan Yang di-Pertua, benarkan saya teruskan perbahasan saya.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Sila.

Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Saya rasa ini sengaja hendak mencari pasal kerana kita dalam membincangkan isu ini dan sebagai...

Beberapa Ahli: Duduklah ini *floor* dia!

Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: ...Ahli Parlimen kita hanya membahaskan sokongan kita terhadap rang undang-undang ini. Yang membuat keputusan adalah semua Ahli Parlimen di sini.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: ...menyakitkan hati.

Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Saya tidak faham kenapa ada pihak sengaja hendak mengapi-apikan mencari bahan politik kerana ini adalah satu rang undang-undang yang di bincang dan setiap kali kita membincangkan tentang Akta Saraan Ahli Parlimen kita juga tidak menghalau pembangkang memberikan pandangan. Saya rasa ini adalah soal satu akta yang dibahaskan di Parlimen. Itu sahaja. Saya rasa bukan sesuatu perkara yang luar biasa yang dilakukan di sini. Sebelum ini sudah kita buat.

Saya ingin teruskan Tuan Yang di-Pertua. Saya menyuarakan sokongan saya terhadap pindaan ini kerana dalam usaha kita...

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: *[Menyampuk dan bercakap tanpa pembesar suara]*

■1440

Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: ...memartabatkan kedudukan Tuan Yang di-Pertua. Saya minta, Tuan Yang di-Pertua buat satu *ruling* supaya jangan diganggu oleh Ahli Parlimen yang lain semasa saya berucap.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Jangan cari alasan. Kalau tidak faham undang-undang tanya, kita boleh tunjuk ajar.*[Dewan gamat]*

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: *This is not fair as the microphone also not working.*

Ir Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Atas bantahan Timbalan Yang di-Pertua mempengerusikan Dewan ini.

Ir Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Berdiri sahaja ke? Saya rasa berdiri atas Peraturan Mesyuarat. Saya nampak Yang Berhormat berdiri sahaja. Saya minta Tuan Yang di-Pertua buat satu *ruling* supaya benarkan saya teruskan ucapan.

Datuk Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Peraturan Mesyuarat, Tangga Batu.

Beberapa Ahli-ahli Pembangkang: *[Bangun]*

Datuk Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Peraturan. Minta duduk. Ini berdiri, lawyer tidak faham. Yang Berhormat Ipoh Barat...

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Bukan, kita berdiri atas peraturan.

Datuk Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Peraturan apa?

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Belum selesai lagi, ambil giliran.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, duduk, duduk.

Datuk Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Duduk, duduk.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: 37(1).

Datuk Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Tidak payah layan Tuan Yang di-Pertua.

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: Janganlah ini...

Datuk Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Dia ini pandang Tuan Yang di-Pertua as a *person*, pandang dia sebagai institusilah.

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: Ini Speaker punya Speaker ke?

Datuk Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Kena pandang Speaker sebagai institusi.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ya, Yang Berhormat. Ya Ipoh Barat apa dia?

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Sebelum ini Tuan Yang di-Pertua kata bahawa oleh kerana saya telah bahas petang semalam dan bermakna *I have submitted jurisdiction to your lordship*. Itu tidak ada kena-mengena dengan izin, bermakna oleh kerana saya telah membahaskan bukan menandakan bahawa saya menerima semua apa yang dibuat semalam.

Semalam, selepas Tuan Yang di-Pertua membuat teguran kepada perkara-perkara yang saya bangkitkan, saya rasa semalam bila saya balik ke hotel berbincang dengan Yang Berhormat bagi Bandar Kuching, kami berpendapat bahawa sebagai seorang Speaker mungkin ada prejudis yang akan berlaku kerana kami menghulurkan beberapa perkara yang Tuan Yang di-Pertua tidak suka atau sensitif atau kena kepada Yang Berhormat sendiri.

Satu di antara perkara 37(2), 35(2) saya membuat teguran di mana Yang Berhormat, kerap kali kita bangun, tidak nampak kita, *very specifically* Peraturan Mesyuarat mengatakan bahawa *the Speaker must look at the first person who catches the eyes of the Speaker*, tetapi bukan *eyes of the Speaker*, *eyes of Speaker is blind*.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat...

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Jadi Tuan Yang di-Pertua, ini satu perkara...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat itu satu pertuduhan...

Datuk Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Ini satu sangkaan yang tidak baik.

Tuan Lau Yeng Peng [Puchong]: Buang masa Dewan saja. [*Dewan gamat*]

Datuk Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Jangan layan dia ni.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, saya sebut, bolehkah Yang Berhormat duduk supaya saya boleh buat satu keputusan?

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Saya belum habis lagi.

Datuk Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Keputusan Tuan Yang di-Pertua adalah muktamad bukan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukup Yang Berhormat.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, cukup.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Semalam, semalam pun pukul 7.30 Tuan Yang di-Pertua kata saya patut habis lima minit

Ir Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Saya tengah bahas.

Dato' Raja Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar [Larut]: Peraturan Mesyuarat. Ipoh Barat...

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Dato' Raja Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar [Larut]: Yang Berhormat bagi Bandar Kuching sekali, jangan asyik tunjuk. Tunjuk tangan fasal apa? Cakap la baik-baik, tunjuk tangan fasal apa? Apa Yang Berhormat bagi Bandar Kuching ingat hebatkah? Itu hebatkah? Janganlah...

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: *[Bercakap tanpa pembesar suara][Dewan riuh]*

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Semalam, semalam maksud saya...

Dato' Raja Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar [Larut]: *You* duduklah. Apa ni? Kacau saja Yang Berhormat bagi Bandar Kuching.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Yang Berhormat, Dewan Rakyat patut ada...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat semua duduk. Mana satu yang patut dengar?

Dato' Raja Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar [Larut]: Ha, duduk.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: ... Patut ada peguamnya sendiri untuk mendapatkan pandangan. Kita yang sedia ada ialah peguam-peguam negara. Itu jadi di antara, dengan ikhlas...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat...

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Saya selalu cakap Tuan Yang di-Pertua, *I do it here without fear of favor*. Saya tidak kisah Yang Berhormat keluar bersama-sama saya dari Parlimen ini, saya tidak kisah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, saya menjalankan tugas mengikut Peraturan Mesyuarat...

Dato' Raja Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar [Larut]: Yang Berhormat bagi Ipoh Barat janganlah ganggu.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Saya pun tidak kira sama ada dari Pembangkang atau Barisan Nasional.*[Dewan riuh]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Tugas saya mengikut...

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Timbalan Menteri Sumber Asli dan Alam Sekitar [Dato' S. G. Sothinathan]: Kasi keluar dia, kasi keluar dia.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Menteri.

Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz]: Penjelasan kepada Yang Berhormat Ipoh Barat, disebabkan Tuan Yang di-Pertua kena keluar, kita bincang kepada...

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Yang Berhormat Ipoh Barat dan Yang Berhormat Bandar Kuching sekali gus.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Tidak apa, saya suka Yang Berhormat Ipoh Barat, saya nampak Yang Berhormat Ipoh Barat. *The person that caught my eyes is* Yang Berhormat Ipoh Barat. Okey Yang Berhormat, Yang Berhormat punya *argument* memang betul. Iaitu bahawa kita membincang saraan Speaker dan dia terpaksa membuat keputusan, okey saya faham.

Saya hendak tanya pula, bagaimana pula di bawah saraan ini juga kita bincang tentang kenaikan Ahli Parlimen punya saraan dan kita, Majlis yang buat keputusan, ini macam mana? Jadi bermakna bahawa waktu kita hendak bincang saraan kita, kita Ahli Parlimen tidak boleh membahas.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Ini ada memperuntukkan...

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Sebab, kita juga berbahas hendak naikan saraan kita dan akhir nanti kita juga akan diminta untuk membuat keputusan. Jadi sebab itu dalam hal ini, kita tidak berlakunya mungkin *conflict of interest*, ianya *effect* kita juga. Macam mana dengan saraan kita nanti? Kita hendak bincang hendak naikan elaun kita macam mana? Siapa yang hendak bahas?

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Saya akan jawab. Yang Berhormat Menteri, di bawah Peraturan Mesyuarat 35 ada *provided* di sini, "*a member shall not speak on any matter in which he has a direct personal pecuniary interest (other than the matter of remuneration under any provision of the Constitution) without disclosing the extent of that interest.*"

Oleh itu kita boleh bincang apa-apa yang kita ada *pecuniary interest two conditions*. Satu *condition* adalah mengenai *remuneration*...

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Ipoh Barat, hendak tanya atau hendak ...Yang Berhormat...

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: *Condition* kedua adalah *as long as we disclosed*. Oleh itu, peranan kita sebagai Ahli Parlimen untuk membahaskan dan peranan Tuan Yang di-Pertua untuk mempengerusikan Dewan ini adalah berbeza. *The person who chair must be fair*.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Betul, betul. Saya setuju, tapi akhirnya kita Ahli Parlimen bukan bahas saja. Kita juga akan memutuskan untuk diri kita. Jadi sama saja, kalau tidak perkara ini tidak boleh dibawa dalam Parlimen ini. Jadi saya minta supaya peraturan itu diguna juga sama kepada Tuan Yang di-Pertua, tidak ada masalah.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Bukan, Yang Berhormat boleh saya membidas? Boleh saya bagi satu pandangan? Kita membuat pindaan kepada Peraturan Mesyuarat supaya esok hari jangan kita dalam situasi yang sama, kita katakan, saya, kita selalunya perkara *conflict of interests*.

Yang Berhormat, saya rasa sangat bagus kerana setuju dengan pandangan kita bahawa *there is conflict of interest*, tapi *I respect the Chairman*. Saya rasa, *I don't think there is anything wrong*, tapi dari segi prinsipnya Yang Berhormat Larut dan karut ini tidak faham, mereka tidak faham. Kita sebagai peguam...

Dato' Raja Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar [Larut]: Yang Berhormat Ipoh Barat yang tidak faham, kita faham. Sekejap *stage a walkout* dan sebagainya selepas itu masuk balik dalam Dewan. Apa ni? Tak malu ke? Kacau saja, kacau sini Yang Berhormat Ipoh Barat. Sudahlah, nak *corner* orang buat apa Yang Berhormat Ipoh Barat?

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*... Ini kalau tidak pandai, *there is English saying, "if you don't know, don't open your mouth."*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Baiklah Yang Berhormat...

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Saya sikit pun tahu saya *open mouth*lah. Jadi saya minta.

Dato' Raja Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar [Larut]: Yang Berhormat Ipoh Barat apa tau? Kacau tahu la. Boleh kacau, laga sana, laga sini. Sudahlah. Awak punya undi dah kalah.*[Dewan riuh]*

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Peraturan Mesyuarat perlu diubah untuk...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bolehkah saya memberikan sedikit pandangan? Jadi kedua-dua Yang Berhormat sila duduk. Ahli-ahli Yang Berhormat, perbahasan kita telah bermula pada semalam. Yang Berhormat Ipoh Barat diberi

peluang, keutamaan untuk berbahas. Tadi Yang Berhormat Ipoh Barat kata, selepas perbincangan malam tadi dengan Yang Berhormat berbincang dengan Yang Berhormat Bandar Kuching, kalau itu adalah satu alasan yang boleh diterima, soalan saya mengapa pada pagi ini pandangan itu tidak disampaikan kepada Dewan yang mulia melalui sama ada Yang Berhormat Ipoh Timur ataupun Yang Berhormat Bukit Gelugor. Itu yang pertama.

Yang kedua, teguran tadi kata tidak diberi peluang untuk mengambil bahagian dalam perbahasan, soal tambahan dan sebagainya. Saya kena beritahu saya menjalankan tugas saya mengikut Peraturan Mesyuarat. Kepada sesiapa yang terpendang oleh saya, saya beri keutamaan. Ini secara ikhlas saya kena beritahu di sini.

Peraturan Mesyuarat 35(6) yang dibangkitkan ada sebut 'bahas', saya tidak bahas. Saya tidak ambil bahagian dalam perbahasan dan pada akhirnya keputusan sama ada gaji naik atau tidak akan naik akan diputuskan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat termasuk Yang Berhormat Ipoh Barat. Jadi cukuplah, cukuplah Yang Berhormat.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Saya perlu memberi keterangan. Pertama, pagi ini kita tidak membangkitkan - Yang Berhormat Bandar Kuching dan Ipoh Barat tidak membangkitkan kerana kita telah pergi ke SUHAKAM pada pagi ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak apa...

■ 1450

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Bila polis datang ke Parlimen, bila kita beritahu *Parliament is a sensitive place*.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: ...yang tidak boleh bawa...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, saya tidak kata Yang Berhormat...

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Ini nombor satu. Nombor dua, bila Yang Berhormat kata pandang ini, itulah sensitif. *I don't believe you, I don't believe you.*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, itu...

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Itu saya hendak kata, *I don't believe you. You* hendak cakap dengan ikhlas, cakap dengan ikhlas, *I don't believe you.*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukup, cukup.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *I don't believe the...*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Cukup, cukup.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Tuan Yang di-Pertua.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat sendiri boleh tanya, kepada Yang Berhormat Bukit Gelugor. Apabila Yang Berhormat masuk,

apabila Yang Berhormat hendak tanya soalan dan ambil bahagian dalam perbahasan, Yang Berhormat akan melalui Batu Gajah, buat nota kepada saya, adakah saya benarkan beliau bahas atau ambil bahagian – adakah salah?

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: *Speaker doesn't speak. You are trying to testify your act.*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukup, Yang Berhormat.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *The judge in conflict.*

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Tuan Pengerusi pertahankan di bawah sahaja, bukan di kerusi.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, saya anggap ini tidak ...

Datuk Haji Mohd. Said bin Yusof [Jasin]: Tuan Yang di-Pertua, jangan layanlah dia orang. Buat satu *ruling*, Tuan Yang di-Pertua. Kalau dia ingkar *ruling* itu, halau dia keluar.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Malam tadi dan hari ini, sudah berapa jam kita telah diberi peluang ambil bahagian.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Kita membetulkan apa yang...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Speaker tidak akan mengambil bahagian apabila kita hendak putuskan sama ada rang undang-undang ini diterima atau tidak.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Tuan Yang di-Pertua, apabila saya membuat teguran semalam, Tuan Yang di-Pertua *react*.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: *The Speaker doesn't speak.*

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *React.* Itu menjadi bila saya...

Datuk Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Tuan Yang di-Pertua, dua orang ini, buat apa Tuan Yang di-Pertua layan?

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Kerana dengan saya...

Datuk Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Tuan Yang di-Pertua jangan layanlah.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: ...Saya perlu budi bicara Tuan Yang di-Pertua untuk mendengar dan memberi kalau boleh kelebihan kepada saya, tetapi bila membuat teguran, menunjukkan bahawa Tuan Yang di-Pertua terlibat.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, baiklah. Ini tidak payah bangkit lagi.

Datuk Dr. Marcus Makin Mojigoh [Putatan]: Tuan Yang di-Pertua, bolehkah buat keputusan?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Sila teruskan, Ayer Hitam.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Tuan Yang di-Pertua, adakah kita akan larikan daripada tanggungjawab?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah, Yang Berhormat.

Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana memberi peluang meneruskan *floor* saya dan saya rasa...

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, cukup.

Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: ...pandangan Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua ini memang bernas dan ini sebagai satu percaturan politik. Tadi kalau Ketua Pembangkang berucap, mereka tidak masuk campur, bila Bukit Gelugor cakap, dia tidak masuk campur, macam-macam yang dilemparkan kepada kerajaan, kita bersabar termasuk Timbalan Speaker tadi diminta letak jawatan. Tetapi itu hak mereka untuk menyampaikan pandangan dan sekarang giliran saya dan saya ingin teruskan perbahasan saya.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.

Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Tadi saya mengatakan...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ipoh Barat minta penjelasan.

Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Tidak apa, tidak apa, saya belum mula, macam mana dia minta?

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *[Menyampuk]*

Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Biar saya teruskan. Minta duduk, minta duduk.

Beberapa Ahli: Jangan bagi, jangan bagi.

Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Saya sudah kata setiap kali kita...

Beberapa Ahli: Duduk, duduk!

Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Saya minta Ipoh Barat duduk, menghormati ini *floor* saya, biar saya teruskan.

Beberapa Ahli: *[Bangun] [Menyampuk]*

Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Saya mendapati bahawa setiap kali kalau kita membuat pindaan Akta Parlimen (Saraan) 1980, implikasinya kita kena lihat.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, sekarang Ayer Hitam yang berucap. Sama ada dia hendak berikan laluan atau tidak, terpulang kepada dia.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *[Menyampuk]*

Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Saya belum hendak mula.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, terpulang kepada dia.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *[Menyampuk]*

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Tuan Yang di-Pertua, saya rasa ini satu taktik pembangkang supaya mereka boleh dihalau untuk mencari publisiti.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, saya boleh minta Yang Berhormat keluar. Ayer Hitam, Ayer Hitam.

Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Kita jangan layan. Saya rasa ini adalah *floor* saya, biar saya teruskan dan saya tidak mahu ada pihak yang mengganggu ucapan saya.

Beberapa Ahli: *[Bangun][Menyampuk]*

Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Tuan Yang di-Pertua, Tuan Yang di-Pertua...

Beberapa Ahli: *[Menyampuk] [Dewan gamat]*

Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Tuan Yang di-Pertua, ini bukan medan untuk percaturan politik. Biar saya teruskan ucapan saya. Ini merupakan satu rang undang-undang yang penting. Saya rasa tindakan pembangkang ini...

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *[Menyampuk]*

Beberapa Ahli: *[Bangun][Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, saya minta semua duduk, semua duduk.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ipoh Barat, saya berikan amaran terakhir. Yang Berhormat sila duduk.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *[Menyampuk] [Dewan gamat]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Baik. Saya membuat keputusan sila Yang Berhormat Ipoh Barat keluar daripada Dewan selama 4 hari.

Beberapa Ahli: *[Bersorak] [Tepuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: 4 hari. *[Tepuk]* Bentara, tolong keluarkan. *[Dewan gamat]* Tidak apa, saya sudah beri amaran minta dia duduk, dia tidak mahu patuhi. Cukup, cukup, cukup.

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: Peraturan yang mana?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, cukup, Yang Berhormat.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Usul? Mana usul?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, saya sudah minta Yang Berhormat duduk, Yang Berhormat tidak mahu. Yang Berhormat sendiri kata tidak mahu. Jadi mengikut Peraturan Mesyuarat 44(2), saya membuat keputusan itu.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk] [Tepuk] [Dewan gamat]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, tidak payah lagi. Cukuplah, cukuplah. Keluar, keluar, keluar, keluar.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Keluar, keluar, cukup.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, keluar.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk] [Dewan gamat]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukup, Yang Berhormat.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat. Bawa dia keluarlah. *[Dewan gamat]* Bentara, panggil Bentara. Keluar, keluar, keluar, keluar, keluar. Yang Berhormat Bentara, jalankan tugas. Yang Berhormat, sama ada bersetuju atau tidak, terpulang kepada Yang Berhormat. Keluar, keluar.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk] [Dewan gamat]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, keputusan saya sudah buat. Sebelum itu saya berikan peluang untuk Yang Berhormat duduk, Yang Berhormat tidak mahu.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak apa, tidak apa, baik cukup.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk] [Dewan gamat]*

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, cukup, cukup.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *That's why you are sensitive.*

Beberapa Ahli: *[Menyampuk] [Dewan gamat]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk] [Dewan gamat]*

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, tidak apa. Saya sudah buat keputusan. Saya nasihat Yang Berhormat langsung tidak hormati. Cukup, cukup, Yang Berhormat.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak apa, tidak apa, cukup, cukup.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, ini *mic..*

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: *See, this one becoming worse.* Sekarang jadi buruk lagi.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, tidak apa, cukup, cukup. Saya buat keputusan. Tidak apa, tidak apa, ini saya menjalankan tugas saya. Saya terpaksa membuat demikian. Saya terpaksa. Dengan rasa kesal, terpaksa saya buat keputusan itu.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

■1500

Beberapa Ahli Pembangkang: *[Menyampuk]*

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *[Berucap tanpa pembesar suara]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, saya sudah buat keputusan, sila keluar. Kalau tidak puas hati boleh buat usul. Ayer Hitam.

Beberapa Ahli: Keluar.

Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Tuan Yang di-Pertua.

Seorang Ahli : Dewan ditangguhkan dulu lah.

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Usahlah. Usahlah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Bentara, jalankan tugas. Bentara, jalankan tugas. *[Dewan bertambah riuh]*

Beberapa Ahli: Bawa dia keluar.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Bentara, jalankan tugas.

Seorang Ahli Pembangkang: Bawa bincanglah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, bukan tempat untuk bincanglah. Yang Berhormat keluarlah. Keluarlah.

Datuk Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Tuan Yang di-Pertua, Peraturan Mesyuarat mengatakan keputusan Pengerusi muktamad - Peraturan 43. Ini memang rancangan mereka. Rancangan mereka!

Seorang Ahli: Batu api.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak payah, saya faham.

Tuan Razali bin Ibrahim [Muar]: Tuan Yang di-Pertua, Peraturan Mesyuarat 44(7): "*Pengerusi boleh memerintah mana-mana orang, termasuk seseorang anggota kakitangan Parlimen atau mana-mana pegawai polis...*"

Seorang Ahli: Panggil polis!

Tuan Razali bin Ibrahim [Muar]: "*...untuk menguatkuasakan mana-mana keputusan atau perintah yang dibuat di bawah Peraturan ini*". Saya rasa Pengerusi sudah buat keputusan, panggillah dengan apa jua cara bawa dia keluar. Dia hendak keluar sangat.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *You come here.* Mari ke sini.

Beberapa Ahli Pembangkang: *[Menyampuk]*

Tuan Razali bin Ibrahim [Muar]: Diamlah! IGP pun bawalah ini Ipoh Barat bawa dia keluar, ganggu mesyuarat.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]: Panggil mat rempit masuklah!

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *Asking Datuk Speaker to...*

Tuan Razali bin Ibrahim [Muar]: Ini bukan pasal takut, panggil siapa juga. Ini dalam peraturan. Panggil, pertahankan keputusan Speaker.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, sekarang ini peraturan yang saya buat bukan kerana ...

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Itu asas dia. Itu asas dia.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, itu bukan. Saya sudah buat keputusan...

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Itu pokok dia. *That is the most...*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Saya dengar alasan...

Beberapa Ahli Pembangkang: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukup. Cukup. Bentara!

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Bukan. Kita telah membenarkan polis datang dekat pintu kita. Kalau dia masuk ke sini pun tidak hairan. *[Meneruskan ucapan tanpa pembesar suara]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, saya tadi sudah dengar ucapan daripada Yang Berhormat bagi Ipoh Barat dan saya telah terangkan kedudukan sebenarnya. Saya minta Yang Berhormat duduk, Yang Berhormat tidak mahu. Beberapa kali Yang Berhormat kata tidak mahu. Jadi, bererti keputusan ...

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Tuan Yang di-Pertua, saya bukan cakap tidak mahu duduk. Yang... *[Dewan bertambah riuh]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat. Cukup, cukup.

Beberapa Ahli: Dia tipu.

Tuan Chow Kon Yeow [Tanjong]: Bicara tidak habis lagi, apa tuduh.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *To be fair*, Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Semua orang dengar. Semua orang dengar. Semua orang dengar.

Seorang Ahli: Dia yang minta. Dia cabar.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Bentara.

Datuk Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Tuan Yang di-Pertua, jangan dengar cakap dia. *[Dewan gamat]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat. Ahli-ahli Yang Berhormat yang lain diminta duduk. Sila duduk. Ipoh Barat, sila keluar. Sila keluar. Panggil dia keluar.

Beberapa Ahli: Bawa keluar! Keluar!

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Saya sendiri keluar. *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak payah. Tidak payah. Yang Berhormat, saya faham Yang Berhormat hanya hendak saya bersetuju dengan Yang Berhormat sendiri, baru kata ini yang adil. Sebenarnya keputusan yang saya buat berasaskan kepada keadilan dan Peraturan Mesyuarat. *[Tepuk]* Cukup.

Seorang Ahli: Ipoh Barat, keluarlah.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Apabila kita buat.... Sehingga kini saya kurang faham kenapa *mic* ini tidak boleh *on*.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, tidak payah ulang. Saya tidak ulang lagi, saya sudah buat keputusan.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *He must be gentleman enough to....[Berucap tanpa pembesar suara]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, saya minta Yang Berhormat jangan bercakap yang bukan-bukan. Saya menjalankan tugas.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *[Masih berucap tanpa pembesar suara]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, saya sudah buat keputusan. Sekarang Yang Berhormat tidak berhak bercakap di sini lagi.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Dari mula pun...*[Masih berucap tanpa pembesar suara]*

Tuan Chow Kon Yeow [Tanjong]: *[Menyampuk]*

Tuan Chong Chieng Jen [Bandar Kuching]: Itu balas dendamkah?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah. Yang Berhormat bagi Tanjong, Yang Berhormat bagi Bandar Kuching, sila duduk. Sila duduk.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Saya hormat ... tidak dengar apa-apa Tuan Speaker cakap. Langsung tidak boleh bikin apa-apa. Tidak boleh ambil tindakan kerana saya adalah masyarakat India...*[Masih berucap tanpa pembesar suara]*

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, Yang Berhormat, jangan kata itu sangkaan jahat. Yang Berhormat, saya seorang yang boleh bersabar.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Saya pun boleh ...

Beberapa Ahli: Keluar, keluar.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Keluar, keluar.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: Tuan Yang di-Pertua,...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak payah. Tidak payah. Tadi saya sudah dengar sudah banyak Yang Berhormat bercakap dan saya sudah beri banyak nasihat kepada Yang Berhormat tadi. Yang Berhormat degil, tidak ikut Peraturan Mesyuarat dan sendiri yang kata...

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, apa yang saya katakan Yang Berhormat tidak mahu terima dan kata tidak mahu duduk. Sendiri yang kata tidak mahu duduk.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *No, no. Not fair. [Dewan gamat]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Baik, cukup. Cukup. Yang Berhormat, saya kata tidak ada kepentingan diri. Tidak ada.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *I'll go to Senai next year.*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, mana-mana pun boleh pergi. Saya tidak ada kuasa.

Tuan M. Kula Segaran [Ipoh Barat]: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Saya tidak ada kuasa. Yang Berhormat, saya menjalankan tugas di sini, di Parlimen. Apa-apa kita bincang di sini. Cukup.

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: Bincang di sinilah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Bentara, sila jalan tugas dan untuk membolehkan tugas dijalankan, saya tempohkan mesyuarat ini selama setengah jam, 30 minit.

Mesyuarat dtempohkan pada pukul 3.10 petang

Mesyuarat disambung semula pada pukul 3.44 petang.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Dr. Yusof bin Yacob) *mempengerusikan Mesyuarat*]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ahli-ahli Yang Berhormat Dewan bersidang semula. Saya jemput Yang Berhormat habiskan ucapan.

3.41 ptg.

Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana telah mengembalikan ketenteraman Dewan yang Mulia ini. Saya tetap menghormati lambang yang di belakang Tuan Yang di-Pertua ini kerana ini adalah simbol keagungan Parlimen kita. *[Tepuk]* Jadi saya baru hendak mula Yang Berhormat apa yang saya hendak cakap, saya menyokong pindaan Akta Ahli Parlimen (Saraan) 1980 cuma satu perkara yang ingin saya utarakan di sini ialah setiap kali kita membuat pindaan terhadap Akta Ahli Parlimen (Saraan) 1980 nampaknya

kita tidak melihat secara total, tidak melihatnya secara menyeluruh. Saya mengambil satu contoh tahun lalu kita baru sahaja membuat satu pindaan dan tahun ini kita buat satu pindaan dan saya yakin untuk membolehkan, untuk menjaga kebajikan Ahli Parlimen akan datang pada tahun juga kita terpaksa membuat pindaan.

Saya mengambil contoh tadi di mana Ahli Parlimen daripada Sarawak, Sabah dan termasuk mereka yang di luar Kuala Lumpur mereka ketika menghadiri persidangan Parlimen di Kuala Lumpur mereka kena duduk di hotel. Dua tahun yang lalu kos untuk harga sebenar satu bilik biasa adalah RM200 dan kini telah menjangkau ada hotel yang sampai RM400 lebih ada yang sampai RM500. Pindaan tahun lalu dari luar kita nampak sesuatu yang menjaga kebajikan Ahli Parlimen, sebenarnya lebih elok dikekalkan sebelum dibuat pindaan. Masalahnya ialah apabila dipinda, dihadkan kepada maksimum RM350 bagi mereka yang duduk Hilton Sentral ataupun banyak hotel yang berada di Kuala Lumpur mereka kena membayar baki ataupun selepas had RM350 mereka kena bayar sendiri.

Saya khuatir kerana pada tahun disebabkan kadar pertukaran mata wang US itu lebih berpihak kepada Ringgit Malaysia maka kadar kenaikan untuk penginapan itu akan naik saya jangkakan mungkin dalam RM100 atau RM200. Ini merupakan satu perkara yang perlu diberi perhatian sekiranya kita hendak membenarkan Ahli Parlimen saya rasa itu pun wajar. Kalau mereka bersidang di Parlimen tempat duduk mereka harga bilik yang biasa yang mereka inap sekarang, saya rasa itu bukan satu tuntutan yang terlalu *ridiculous*. Mereka patut menikmati keistimewaan ini tetapi pada masa akan datang saya yakin ianya tidak dapat dibuat demikian.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Cukuplah Yang Berhormat, gulung.

Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Apa yang penting kita kena buat lagi pindaan. Jadi saya menyeru supaya, minta Johor Bahru.

Dato' Shahrir Abdul Samad [Johor Bahru]: Tuan Yang di-Pertua saya ucapkan terima kasih. Saya hendak bertanya kepada Yang Berhormat Ayer Hitam. Adakah Ahli Yang Berhormat daripada Ayer Hitam mungkin hendak menyatakan bahawa kelewatan dalam membuat pindaan seperti ini yang mengambil masa kita. Mungkin satu ianya dilakukan oleh pihak Parlimen sendiri iaitu *draft* undang-undang dan sebagainya kerana hari ini nampaknya mungkin *draft* pindaan undang-undang ini semua dilakukan oleh pihak *Attorney General* (Peguam Negara). Mungkin kalau kita balik kepada cara yang dulu di mana kuasa Parlimen mempunyai *Parliamentary draftsman* boleh dilakukan pindaan itu secara *in House*, secara dalaman dan boleh disesuaikan dengan tempoh masa.

Kedua, satu lagi cadangan ialah bahawa perkara-perkara tentang Akta Saraan Parlimen dan sebagainya sepatutnya diserahkan kepada tanggungjawab satu jawatankuasa dalaman Parlimen itu sendiri. Iaitu perkara ini tidak perlu dibuangkan masa Dewan ini untuk

membahaskan tetapi boleh dilakukan secara dalaman tanpa pindaan kepada akta seperti yang dilakukan sekarang.

Ir. Dr. Wee Ka Siong [Ayer Hitam]: Terima kasih, Yang Berhormat Johor Bahru, sebenarnya satu pandangan yang bernas dan saya bersetuju dengan pandangan tersebut. Apa yang lebih penting setiap kali kita buat pindaan, tahun ini buat pindaan, tahun depan buat pindaan, kita tidak buat secara menyeluruh. Apa yang lebih penting ialah *drafting* itu sepatutnya datang daripada Parlimen. Saya mengambil contoh tahun lalu dibuat pindaan kerana untuk kita membuat penyeragaman dengan peraturan pembayaran agensi kerajaan yang lain. Apabila dibuat pindaan, sebelum pindaan lebih baik kerana dia tulis harga sebenar bilik biasa. Sekarang kita kena buat, setiap kali buat pindaan. Saya mencadangkan supaya bagilah *leeway*, bagilah satu ruang supaya tidaklah selalu kita buat satu klausa, satu peruntukkan undang-undang dan setiap kali datang ke sini buat pindaan secara minor. Kalau hendak buat secara menyeluruh kalau tidak saya khuatir orang ingat kita tiap-tiap tahun bincang tentang saraan Ahli Parlimen. Itu sahaja sekian terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Saya menjemput, cukuplah Yang Berhormat. saya menjemput Menteri menjawablah.

3.49 ptg.

Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz]:
Tuan Yang di-Pertua...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Dah panjangkan bahas, dah cukuplah.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Saya mengucapkan banyak terima kasihlah kepada Ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dan saya hendak menjawab Ahli Yang Berhormat daripada Ipoh Barat walaupun dia telah pun disuruh keluar daripada Dewan. Namun oleh kerana dia telah pun berbahas saya perlu menjawab perkara yang telah dibangkit oleh beliau.

Pertama dia tanya apa pasal kenaikan TYDP dan Timbalan TYDP tidak sama? Satu 5%, satu 12% jadi saya hendak sebut di sini iaitu untuk menjelaskan perkara ini kenaikan gaji Tuan Yang di-Pertua Dewan sebanyak RM14,219.92 sebulan kepada RM14,907.20 sebulan adalah untuk menyamakan gaji Tuan Yang Dipertua Majlis Dewan dengan gaji Yang Berhormat Menteri.

■1550

Manakala kenaikan gaji Timbalan Yang di-Pertua Dewan daripada RM9,682 sebulan kepada RM10,847.65 sen adalah untuk menyamakan gaji Timbalan Yang di-Pertua Dewan dengan gaji Yang Berhormat Timbalan Menteri. Ini merupakan satu pengiktirafan kepada Tuan Yang di-Pertua dan Timbalan Yang di-Pertua Dewan. Dengan ini, gaji Tuan Yang di-Pertua akan menyamai gaji Yang Berhormat Menteri dan gaji Timbalan Yang di-Pertua Dewan akan

menyamai Yang Berhormat Timbalan Menteri masing-masing mengikut seksyen 6(1)(c) dan 6(1)(d) Akta Ahli Parlimen (Saraan) 1980.

Maka itulah sebabnya mengapa peratusan kenaikan gaji YDP dengan gaji Timbalan YDP Dewan adalah tidak sama. Beliau juga bertanya dan membandingkan bahawa di United Kingdom, Speaker tidak ditandingi bagi kawasan pilihan raya demi menjaga status Speaker tersebut. Itu kalau sistemnya hanya menyatakan iaitu Speaker mesti datang daripada kalangan Ahli Dewan Rakyat tapi sistem kita, Speaker itu tidak semestinya Ahli Dewan Rakyat. Namun apa juga kalau sekiranya Timbalan Speaker yang merupakan Ahli Dewan Rakyat kalau dipersetujui, saya percaya di kalangan Ahli-ahli Parlimen sendiri akan mewujudkan satu persefahaman di kalangan parti-parti yang bertanding supaya tidak bertanding bagi mereka yang dijangka akan menjadi Timbalan Pengerusi. Ini agak sukar sebab kita tidak tahu siapa yang akan menjadi Timbalan Speaker.

Tuan R. Karpal Singh [Bukit Gelugor]: Minta penjelasan, Tuan Speaker.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Bagi jalan ya? Bukit Gelugor, sila.

Tuan R. Karpal Singh [Bukit Gelugor]: Tuan Yang di-Pertua, peruntukan dalam Perlembagaan khasnya artikel 57(1) membolehkan seorang yang bukan Ahli Dewan Rakyat dilantik atau dipilih sebagai Speaker Dewan Rakyat. Lebih baik untuk melantik seorang yang bukan Ahli Dewan Rakyat untuk menentukan *independence* dan *bias* dia. Saya baca apa yang ada dalam satu kes, kes Fan Yew Teng. Ini adalah apa yang dikatakan oleh mendiang Chan Min Tat dalam kes Fan Yew Teng, *I quote, "One of the most important of the Speaker's function is to protect the House against the powers and encroachment of the Executives and to protect minorities within the House itself. As Colonel Clifton Brown said, on his re-election as a Speaker in 1945, "as a Speaker, I'm not the Government's man, not the opposition's man. I am the House of Common's man and I believe above all the Back-Bencher's man.* Itu penting.

And so far as membership of this House is concerned and devote as so W.J Brown as cited by Martin Lindsay in his booklet on the House of Common, " a humbles Back-Bencher is no less than a member and the greatest Minister is no more than a member in respect of his Parliamentary rights. The high water marks of the independence of this House of Commons from the Executive was reached in the reign of Charles I when Speaker Lenthall resisted the attempt of the monarch to look for and arrest five members of this House of Common in this classic word, " May it please your Majesty, I have neither eyes to see, nor tongue to speak in this place but as the House is pleased to direct me, whose servant I am".

Oleh itu, lebih baik untuk mengadakan Speaker dan Timbalannya pun dipilih daripada hakimi-hakim yang bersara atau *senior civil servant* dan sebagainya. Bolehkah saya dapat pandangan Yang Berhormat Menteri?

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Tuan Yang di-Pertua, saya tidak ada halangan kepada pandangan yang telah dibangkit oleh Yang Berhormat Bukit Gelugor cuma pada kali ini kita kena pastikan iaitu oleh kerana semuanya pun telah pun berlaku, mungkin ianya boleh dijadikan sebagai panduan yang akan datang. Oleh kerana semua pelantikan telah pun dibuat, pokoknya di sini yang kita perlu bincang ialah sama ada pelantikan itu sah ataupun tidak mengikut Perlembagaan kita. Jadi sebab itu pada hari ini, saya kira kalau kita nak bincang perkara ini sampai malam pun tidak akan habis oleh kerana orang kata dah *fair company*. Itu semua dah dilantik. Jadi sebab itu saya kata saya tidak ada halangan pada pandangan itu cuma dia akan datang mungkin boleh difikirkanlah.

Tuan Yang di-Pertua, kemudian saya ingin bangkitkan perkara yang dibangkit oleh Yang Berhormat Sungai Petani. Dia tanya bayarlah gaji Yang di-Pertua Dewan ini RM25,000. Kalau RM25,000 Yang Berhormat, dia telah melebihi gaji Perdana Menteri lah. Walaupun daripada segi protokolnya ia betul Tuan Yang di-Pertua Dewan kedua-duanya protokol lebih tinggi lagi tapi sebagai *Chief Executive*, saya rasa Yang Amat Berhormat Perdana Menteri patutlah dapat gaji yang tertinggillah di kalangan anggota pentadbiran dan juga mereka yang dibayar oleh dana kerajaan.

Perdana Menteri menerima gaji yang diluluskan di bawah 6(1)(a) Akta Ahli Parlimen (Saraan) 1980, gaji dia RM22,826.65. Jadi dia tinggi, jadi saya ingat RM25,000 agak sukarlah. Sama dengan Menteri itu saya ingat satu perbandingan yang baiklah.

Yang Berhormat Ipoh Barat juga mencadangkan supaya lantik Tuan Yang di-Pertua Dewan, Timbalannya, saya ingat kedua-dua Timbalan dia kata lantik daripada kalangan parti pembangkang. Saya ingat dalam keadaan di mana kerusi Dewan Rakyat ini yang dipegang oleh Pembangkang adalah kurang, kalau kita lantik dia jadi Timbalan Pengerusi seorang, lagi kuranglah. Lebih baik dia main peranan dia sebagai pembangkang. Itu lebih baiklah. Jadi setakat ini kita tak bercadanglah. [*Pembangkang gamat seketika*] Untuk berlaku adil kepada pembangkang. Tuan Yang di-Pertua, ada yang ...

Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]: [*Bangun*]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat, nak bagi jalan?

Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]: Minta penjelasan. Tuan Yang di-Pertua, saya sudi menawarkan dirilah untuk menggantikan tempat Yang Berhormat, supaya Yang Berhormat boleh balik kerusi untuk berbahaslah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Itu bukan soalan, Yang Berhormat.

Datuk Haji Mohd. Said bin Yusof [Jasin]: [*Menyampuk*] Saya tak sokong!

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Memandangkan kepada *conduct* Yang Berhormat di masa-masa yang lepas, menjadi Ahli Pembangkang dan juga kena ingat ia mesti

diluluskan oleh Majlis. Tak lepaslah saya ingat oleh kerana Ahli Parlimen lain dah tentu tidak bersetujulah.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]: Saya minta penjelasan lagi.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Tak payahlah. Kita tak berhajat.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]: Yalah, saya nak bertanya lagi.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Tak, kita tak bercadang untuk nak melantik Timbalan daripada kalangan Pembangkang sebab kalau dibawa undi pun dia kalahlah.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat Menteri. Sebenarnya bila Allahyarham Yang Berhormat Tun meninggal dunia, saya pernah mencadangkan bahawa Dewan Rakyat kita perlu ada seorang Speaker wanita. Saya rasa tibalah masanya gelombang dunia yang selalu menyatakan kita harus ada *gender equality* dan Parlimen kita sudah ada satu *Gender Caucus* yang dipengerusikan oleh Yang Berhormat Ampang, saya rasa tibalah masanya kita mesti ada Speaker Dewan Rakyat ataupun *President of Senate* yang terdiri daripada kaum wanita. Apakah pandangan Yang Berhormat?

Cik Fong Po Kuan [Batu Gajah]: [*Menyampuk*] Kaum wanita tertindas.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]: Kalau tak datang dari kerusi pembangkang pun tak apa tapi saya rasa tibalah masanya supaya Ahli-ahli Yang Berhormat Barisan Nasional, mereka lebih *gender sensitive* supaya bila mereka mengutarakan,

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Cukuplah Seputeh.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]: ... Cakap bukan-bukan yang menghinakan kaum wanita, mereka juga akan diambil tindakan yang tegas oleh Speaker kaum wanita. Apakah pandangan Yang Berhormat?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya, cukuplah Seputeh ya.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Tuan Yang di-Pertua, saya tidak ada masalah sebenarnya tapi oleh kerana Speaker yang ada ini masih ada lagi, dia belum meninggal dunia, untuk berbincang tentang kedudukan dia waktu dia masih hidup, saya ingat itu etika Parlimen pun tak patutlah kita bincang ya. [*Dewan gamat seketika*]

Jadi walau bagaimanapun saya kira mungkin kita akan buat kejutan, Insyallah tidak berapa lama lagi, kalau tak dapat jadi Yang di-Pertua Dewan kah, Timbalan Yang di-Pertua pun, saya ingat kita di Parlimen memang *gender sensitive*. Mungkin kita akan lantik jawatan yang penting di dalam Dewan ini. Tak semesti Speaker atau Timbalan Speaker, Ketua Pembangkang pun tak baiklah sebab dia masih Ketua Pembangkang. Saya boleh bagi jaminan iaitu kalau ada apa-apa jawatan yang kosong dalam Dewan ini, kita akan melantik seorang wanita. Insyallah tidak berapa lama lagi. [*Tepuk meja*]

■ 1600

Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Ipoh Barat bertanya berkenaan dengan Peguam Negara tidak boleh memberi nasihat kepada Parlimen. Saya ingat tidak ada siapa bagi nasihat,

tidak ada siapa pun melantik beliau menjadi penasihat kepada Parlimen, sebab kita semua penggubal undang-undang dan di kalangan kita pun semuanya peguam-peguam.

Jadi pada ketika itu tidak perlulah kita pula sebagai peguam-peguam juga Ahli Parlimen hendakkan kepada nasihat undang-undang daripada sesiapa pun, termasuk bukan sahaja Peguam Negara tetapi nak melantik orang lain pun tidak perlu, sebab kita ada Bukit Gelugor malulah dia, dia *law practitioner*. Tidakkah malu kita, maruah iaitu Pengerusi DAP seorang peguam dan Pembangkang bila nak bagi nasihat undang-undang kita pergi ambil orang luar. Jadi tidak usahlah, sebab di kalangan kita ramai peguam-peguam ramai, penasihat kepada Parlimen ini kita sendiri kerana kita membuat undang-undang. Sememangnya Peguam Negara...

Tuan R. Karpal Singh [Bukit Gelugor]: Minta penjelasan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya, Bukit Gelugor.

Tuan R. Karpal Singh [Bukit Gelugor]: Now, di United Kingdom Parlimen ada penasihat undang-undang sendiri bukan Peguam Negara UK yang jadi penasihat kepada kerajaan. Adakah Yang Berhormat sedar itu ada di UK?

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Tuan Yang di-Pertua, Peguam Negara bukan penasihat kepada Parlimen, ini saya nak bagi tahu. Menurut Perkara 145(2) "Perlembagaan Persekutuan adalah menjadi kewajipan Peguam Negara menasihati Tuan Yang di-Pertuan Agong atau Jemaah Menteri atau mana-mana menteri, mengenai apa-apa perkara undang-undang dan melaksanakan apa-apa tugas lain yang bersifat undang-undang yang dari masa ke semasa dirujuk atau ditugaskan kepadanya oleh Tuan Yang di-Pertuan Agong atau Jemaah Menteri dan menunaikan fungsi yang diberikan kepadanya oleh atau di bawah Perlembagaan atau mana-mana undang-undang bertulis."

Berdasarkan Peruntukan Perkara 145(2) Perlembagaan Persekutuan itu, "Peguam Negara merupakan penasihat kepada Tuan Yang di-Pertuan Agong, Menteri berhubung dengan perkara undang-undang atau tugas lain yang bersifat undang-undang". Sememangnya Peguam Negara tidak menasihati Parlimen atau Tuan Yang di-Pertua Dewan mengenai apa-apa perkara yang melibatkan undang-undang. Jadi memang dia bukan penasihat kepada Parlimen.

Namun untuk melantik satu pelantikan peguam, saya tidak tahu pelantikan itu dibuat oleh siapa, kita Parlimen ke apa ke, tetapi kalau kita Parlimen melantik seorang peguam untuk menasihati kita, saya ingat tidak betul juga sebab di kalangan kita juga ramai Ahli-ahli Parlimen. Kita boleh duduk berbincang sama-sama tentang apa yang perlu dilakukan oleh kita. Jadi saya ingat, saya nak menyatakan AG bukan penasihat kepada Parlimen...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya, Bukit Gelugor nak bagi jalan?

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Sila.

Tuan R. Karpal Singh [Bukit Gelugor]: Baik saya terima itu, tetapi adakah cadangan oleh kerajaan untuk melantik seorang peguam untuk memberi nasihat kepada Parlimen? Seorang peguam yang tidak jadi Ahli Parlimen. Adakah cadangan seperti itu?

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Tidak, kita tidak bercadang. Ini kerana siapa juga kita lantik, maka dia sedikit sebanyak akan terikat juga dengan orang yang melantik dia itu. Jadi lebih baik kita sebagai Ahli-ahli Parlimen, duduk bincang dan sesama kita Ahli Parlimen tidak kira parti manalah. Ini saya tidak boleh nak mengarahkan Parlimen, sebab saya juga eksekutif, walaupun saya Ahli Parlimen. Namun terpulanglah kepada *House Committee* ke, apa yang mereka fikirkan. Itu untuk kita Parlimen kita bebas apa yang kita nak buat.

Saya percaya kalau kita bersetuju untuk melantik seorang peguam sebagai seorang penasihat, dia punya bayarannya, elaunnya, sudah tentu akan diperuntukkan di bawah peruntukan Parlimen kita. Jadi itu terpulang kepada *House Committee*, saya bukan *member* di *House Committee*.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Penjelasan. Yang Berhormat Menteri kata bahawa, Peguam Negara bukan penasihat undang-undang kepada Parlimen. Jikalau itu benar, siapa penasihat undang-undang kepada Parlimen?

Kedua, bukankah benar bahawa Peguam Negara ialah *de facto* penasihat undang-undang kepada Parlimen. Oleh kerana dalam kes, khasnya sebagai contohnya apabila ada cadangan di buat oleh Jawatankuasa Peraturan Mesyuarat mengenai beberapa pindaan kepada Peraturan Mesyuarat, semua cadangan-cadangan ini perlu ditapis dan dapat kelulusan Kamar Peguam Negara, ini contoh yang pertama.

Contoh yang kedua ialah mengenai cara satu usul tidak percaya atau *censure* yang dibuat terhadap masa itu tahun 2004 pada tahun pertama sesi Dewan yang mulia ini, mengenai usul itu, *substantive motion* di mana perkara ini ada dirujuk kepada Peguam Negara dan ini bukan *de facto*. Jika begitu kenapa kita pura-pura bahawa Kamar Peguam Negara tidak ada apa-apa hubung kait dengan urusan Parlimen?

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Tuan Yang di-Pertua, apa yang dilakukan itu merujuk semua beberapa pindaan pada *Standing Order*, itu ialah kerana saya selaku menteri. Saya sebut sebentar tadi Peguam Negara dia memang penasihat kepada menteri.

Jadi saya menggunakan kedudukan saya sebagai menteri untuk meminta kepada pihak Peguam Negara untuk melihat adakah di dalam perkara-perkara ini yang mungkin menyalahi Perlembagaan, jadi saya rujuk pada dia. Jadi itu bukan maknanya kita menggunakan sebagai penasihat kepada Parlimen, tidak! Dia penasihat kepada saya, selaku menteri, saya sebut tadi. Jadi itu hak sayalah. Tidak jadi kesalahan kalau Ahli-ahli Parlimen di sini juga nak minta seorang peguam lain untuk *to go through, there is no problem*. Tidak ada masalah Yang Berhormat, ya. Jadi ia tidak bercanggah, itu saya punya hak selaku menteri mahu memastikan jangan ada

Standing Order itu yang bercanggah dengan Perlembagaan itu sahaja, kalau tidak ada teruskanlah apa yang kita nak buat, buatlah. Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Lubok Antu...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat, Yang Berhormat Kepong.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Ya, sekejap sahaja. Nanti saya bagi. Yang Berhormat Lubok Antu, ada Yang Berhormat Lubok Antu? Yang Berhormat Lubok Antu saya nak bagi tahu soal untuk menimbangkan kita punya elaun.

Saya ingat ini satu perkara, elaun itu bukan gaji, kita elaun. Elaun Ahli-ahli Parlimen ini, sebenarnya terpulanglah kepada kita Ahli-ahli Parlimen. Duduklah bincang kemudian buatlah satu permintaan tetapi sebagai Ahli Parlimen kita ada masalah, sebab kalau kita nak naik elaun kita, kita dipilih oleh rakyat. Jadi *it is very insensitive* dalam keadaan di mana harga barang naik, kita tidak memikirkan tentang kepentingan rakyat tetapi kita memikirkan tentang kepentingan kita dalam keadaan begitu. Namun itu terpulang kepada Yang Berhormat, Yang Berhormat berkuasa. Kita lebih berkuasa lagi daripada Pengerusi, sebab Pengerusi dalam soal saraan dia, dia dengar sahaja kita yang bincang tetapi bagi kita, gaji kita, kita yang boleh putus, kita boleh bincang, ikut suka hati kita.

Yang Berhormat kalau boleh pengaruhi semua kita cadangkan naik sampai RM20,000 sebulan elaun kita, terpulang kepada Yang Berhormat, terpulanglah! Tidak ada masalah.

Tuan Yang di-Pertua, kemudian Yang Berhormat Ipoh Timur. Walaupun ini tidak ada perkara yang berkaitan dengan saraan Tuan Yang di-Pertua dan Timbalan Yang di-Pertua, dia telah membangkit perkara yang telah...

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat, Yang Berhormat Kepong bangun, nak bagi jalan?

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Oh, minta maaf, minta maaf. Sila.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Tuan Yang di-Pertua, saya tidak diberi peluang untuk menyertai perbahasan tadi. Saya hendak satu jawapan yang tepat daripada Yang Berhormat, walaupun Yang Berhormat tidak setuju dengan pihak kami presint tu di Dewan ini sahaja bagi Yang Berhormat, bagi kita...

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Tuan Yang di-Pertua, saya nak pergi kesitulah Yang Berhormat Ipoh Timur punya hal. Tunggulah dulu pasal presint inilah saya nak...

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Ya, presint.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Sebab itu lain kali jangan tidur, datang awal.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Saya ada di sini sebelum Yang Berhormat Menteri masuk tadi.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Siapa Ketua Pembangkang ni? Benda ini dibangkit oleh Ipoh Timur.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Saya tahu, saya ada di sini bila dia bangkit.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Jadi saya belum jawab macam mana nak mencelah!

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Lepas ini bagi saya peluanglah ya.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Ya, lepas itu saya bagi peluang. Tuan Yang di-Pertua, ini berkenaan dengan apa yang dibangkitkan oleh Ipoh Timur. Saya nak bagi tahu kepada Yang Berhormat Ipoh Timur iaitu bahawa sebenarnya dalam Parlimen ini, memang saya juga merasakan bahawa kawasan Parlimen ini bukan sahaja di dalam *chambers* ini tetapi juga ikut sempadan kompaun dia.

■1610

Pertamanya ada juga orang kata iaitu bahawa *sanctity* ialah dalam Dewan sahaja, dalam Dewan ini sebabnya ialah kerana kalau dikatakan tentang imuniti Ahli Parlimen, maka sesuatu perkara yang dibangkitkan katalah Yang Berhormat bagi Kepong membuat satu tuduhan yang *liables* terhadap bukan saya, dia baik dengan saya. Tak ada masalah, dia dengan saya tak ada *liables*. Mungkin dengan menteri-menteri yang lain dia tak berapa suka, dia buat *statement* yang *liables*.

Maka apa yang saya faham konvensyen apa yang pernah berlaku pada masa-masa lepas, maka orang yang telah di libel itu akan mengatakan bahawa *you are repeat your statement outside*. Jadi bila *repeat statement outside* supaya tindakan libel boleh diambil *civil liable action*.

Saya tengok di masa lepas untuk *repeat* perkara yang *liables* itu, dia dibuat di luar pintu itu sahaja. Di luar pintu itu sahaja tidak lagi dianggap sebagai memberi imuniti. Di luar Dewan ini sahaja. Saya tak pernah lagi tengok di masa lepas dia hendak bagi *libelers statement* terhadap seorang menteri, dia pergi naik kereta dia atau jalan kaki pergi keluar *gate* sana baru dia sebut. Tidak, di luar Dewan itu sahaja. Jadi kalau konvensyen ini menunjukkan iaitu bahawa yang diguna pakai sebagai tempat yang ada *sanctity*, sini sahaja.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: [Bangun]

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Nanti dahulu, tak habis lagi. Nanti dahulu. Kerana di masa-masa lepas banyak kes. Kes Menteri dahulu Abdul Rahman apabila disuruh *repeat outside* di luar Dewan ini sahaja. Dia tidak perlu pergi ke *guard house* sana keluar sana baru bercakap. Dia bercakap di luar itu sudah mencukupi dianggap sebagai *statement made outside immunity given to the MP*.

Jadi berdasarkan kepada itu di dalam ini sahaja tidak boleh. Sebab itu kita ada peraturan macam hendak dikeluarkan Ipoh Barat tadi tak boleh sentuh dia. Belum di *invoke* lagi kurungan ketujuh, *physically remove*. Tak boleh. Polis pun tak boleh masuk melainkan *last*

sekali tak boleh buat apa, mungkin boleh, tapi itu mesti dirundingkan dengan Tuan Yang di-Pertua. Sebab itu kita berhenti setengah jam kita runding macam mana.

Namun saya hendak kata kalau untuk mengatasi segala perasaan waswas tentang apakah yang dianggap sebagai *the present of Parliament*. Untuk mengatasi itu mungkin *argument* itu betul tapi untuk mengatasi itu dan membolehkan polis menjalankan tindakan mereka, sebab itu pada tiap-tiap tahun bagi tiap-tiap sebelum penggal bermula, hari pertama pada sesi pertama. Kita ramai-ramai di sini hadir dan usul yang pertama sekali yang kita bawa untuk diputus ialah Usul Kementerian Keselamatan Dalam Negeri yang mencadangkan saya baca,

“Bahawa Majlis ini memerintahkan Ketua Polis Negara menjaga supaya selama penggal Dewan Rakyat, satu tahun yang ada sekarang jalan-jalan melalui lorong-lorong menuju ke Dewan hendaklah sentiasa terbuka dan boleh dilalui dan jangan ada apa-apa halangan menghalang Ahli-ahli”.

Dia tak sebut orang ramai. Orang ramai susah itu bukan tanggungjawab ketua polis. Dia kata jangan menghalang Ahli-ahli hendak pergi dan balik dari Dewan ini, satu. Kedua, *“Jangan berlaku apa-apa kacau-bilau di jalan-jalan menuju ke Dewan ini”*. Ketiga, *“Jangan ada huru-hara di bangunan Dewan ini dan berhampiran dengan bangunan ini dan Setiausaha Dewan hendaklah menyampaikan perintah ini kepada Ketua Polis Negara yang tersebut itu”*.

Waktu kita membentang tidak pun dibahas dan diluluskan. Bermakna bahawa Ketua Polis Negara boleh melakukan apa sahaja mengikut usul yang telah diluluskan oleh kita. Ini *frame work*. Jadi...

Tuan R. Karpal Singh [Bukit Gelugor]: Minta penjelasan.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Nanti sekejap, nanti sekejap. Jadi perkataan yang penting di sini juga ialah jangan ada huru-hara. Maknanya sebelum perkara itu hendak berlaku, tindakan mencegah mesti diambil. Saya hendak beritahu bahawa iaitu saya menyokong Ketua Polis Negara kerana yang berlaku baru-baru ini pada hari Selasa, apabila saya membawa bagi bacaan pertama pada dua minggu lepas bahawa kita akan meminda perlembagaan kerana hendak menaikkan umur pengerusi dan anggota Suruhanjaya Pilihan Raya.

Jadi sebut sahaja Suruhanjaya Pilihan Raya, maka berita ini telah pun berkembang, tersebar luas dan semua orang sudah tahu. Oleh kerana pada ketika ini satu kumpulan yang Bersih tapi tak bersih membangkitkan tentang isu-isu berkenaan dengan Suruhanjaya Pilihan Raya, maka tersebar luas bahawa berita bahawa akan berlaku satu demonstrasi akan diadakan mengambil sempena kita hendak meminda perlembagaan berkenaan dengan Suruhanjaya Pilihan Raya. Maka dia hendak ambil kesempatan itu. Kalau dia hendak hantar memorandum saya rasa tak ada masalah. Tuan Yang di-Pertua ada, saya ada dan setiap kali pun kalau tak

silap saya sehari sebelum itu, saya berjumpa dengan lima orang hendak hantar memorandum yang tidak bersetuju dengan rang undang-undang RELA. Tidak ada masalah.

Apabila disebar luas SMS dan semua orang sudah tahu bahawa akan berlaku demonstrasi pada hari kita hendak meminda perlembagaan dan demonstrasi ini akan dilaksanakan oleh kumpulan yang saya sebut tadi. Di antara orang yang menjadi pengasas kuat di sebalik kumpulan BERSIH ini ialah Datuk Mustafa Ali.

Ini semua orang tahu keluar surat khabar. Sebab itu BERSIH adakan *rally* pertamanya di Terengganu. Datuk Mustafa Ali dia orang Terengganu ada di sana. Jadi oleh kerana polis yang telah diberi kuasa untuk memastikan supaya jangan ada huru-hara, maka mereka berhak untuk memastikan supaya orang-orang yang ada kaitan dengan orang ini yang telah pun bercadang untuk mengadakan demonstrasi sudah tentu polis kena ambil tindakan untuk tunjuk kejujuran mereka hendak memastikan usul yang kita luluskan itu mesti bukan sahaja disebut tapi dilaksanakan.

Tuan R. Karpal Singh [Bukit Gelugor]: Minta penjelasan.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Sebab itu dia buat. Nanti sekejap. Saya akan bagi jalan.

Tuan R. Karpal Singh [Bukit Gelugor]: Tuan Yang di-Pertua.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Saya akan bagi jalan. Jangan bimbang.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Dia belum bagi Yang Berhormat.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Jadi sebab itu apa polis ambil tindakan ialah untuk memastikan supaya jangan ada apa-apa huru-hara dan apabila ditahan bukan untuk ditangkap. Untuk hendak *check* tengok apakah sebenarnya tujuan dia berada di sini sebab kita juga tak mahu Ahli-ahli Parlimen menyalahgunakan kemudahan yang diberikan kepada kita yang boleh membawa masuk *guest* kita. Tujuannya adalah untuk memberikan dia akses kepada Parlimen dan kita lihat juga waktu kenyataan yang dibuat *press conference* di luar, Datuk Mustafa Ali duduk di belakang.

Jelas menampakkan iaitu bahawa bukan sahaja dia datang untuk menjadi *guest* mendengar, tapi dia secara kehadirannya memberi sokongan moral kepada satu perkara yang kita anggap kita tidak benarkan demonstrasi ini dan dia telah dapat masuk ke dalam dengan menggunakan kemudahan yang diberikan oleh Ahli Parlimen dan polis dia cuma hendak ambil *statement* sahaja. Apa buat di sini dan sebagainya. Itu memang kerja dia untuk memastikan supaya jangan ada huru-hara. Bukan dia kata setelah huru-hara berlaku, boleh ambil tindakan, tidak. Dia kata supaya jangan ada huru-hara. Jadi dalam hal ini pada pandangan saya iaitu bahawa Ketua Polis Negara hanya mengarah untuk menjalankan tanggungjawab dia seperti yang telah diberikan oleh kita mengikut usul yang telah kita lulus pada awal tahun ini. Sila.

■1620

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: *[Bangun]*

Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]: *[Bangun]*

Timbalan Yang Di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya, hendak bagi yang mana Yang Berhormat?

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Saya bagi Bukit Gelugor. Kepong jangan diskriminasi dia. Bagi dia dulu.

Tuan R. Karpal Singh [Bukit Gelugor]: Terima kasih. Perkataan jangan ada huru-hara di bangunan Dewan, siapa, siapa mulakan huru-hara itu? Polis, bukan orang yang datang di sini dengan sah. Adakah Yang Berhormat sedar enam orang ini, enam aktivis sosial ini dan Datuk Mustafa Ali telah diberkas dan ditangkap. Mustafa Ali ada di '*rough tough*' sebelum dia ditangkap dan mereka yang tertuduh ini dihantar ke Bukit Aman, tidak adakah apa-apa *statement* yang direkodkan? Polis minta maaf atas tangkapan itu dan semua ini ada dilepaskan. Ini bermakna apa yang terjadi di sini adalah *abuse of power* dengan izin oleh polis.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Tuan Yang di-Pertua, saya tidak dengar pun kata bahawa polis minta maaf. Sebab apa yang polis lakukan ialah untuk mendapatkan *statement* daripada mereka. Saya kira yang melakukan huru-hara kalau setiap kita sebagai orang awam, melihat polis itu sebagai menjaga keamanan, kalau kita dipanggil untuk pergi ke mana-mana, kita pergilah.

Berlakunya huru-hara itu macam tadilah Ipoh Barat. Kalau dia buat macam Batu Gajah, dia keluar baik-baik, tidaklah huru-hara tadi. Ipoh Barat, kalau dia keluar ikut peraturan jadi *first class* MP, apa keputusan Tuan Yang di-Pertua ikut, tidaklah jadi huru-hara. Jadi kepada saya, tetap mengatakan yang jadi punca huru-hara ini ialah kerana enam aktivis orang dia menahan pihak polis daripada menjalankan tanggungjawab mereka.

Kalau dia dengar cakap polis pergi, bukan hendak tangkap pun, hendak ambil *statement*, ikut sajalah. Apabila dia lawan, dia lari, dia sentap mulalah huru-hara. Jadi Yang Berhormat dalam hal ini aktivis itu yang mula bukan pihak polis. Kalau tidak puas hati, mahkamah ada.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: *[Bangun]*

Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]: *[Bangun]*

Timbalan Yang Di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya, hendak bagi siapa Yang Berhormat?

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Saya bagi Seputeh, nanti dia tuduh saya tidak gender sensitif.

Timbalan Yang Di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya, Seputeh. Kepong jangan kecewa, sabarlah.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, dan juga Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Seorang Ahli: Menteri.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]: Ya lah, Yang Berhormat Menteri.

Seorang Ahli: Sebut timbalan.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]: Yang Berhormat Timbalan Menteri Speaker dan Yang Berhormat Menteri. Dengar baik-baik. Soalan saya ialah sebenarnya Bersih, mereka pernah mengeluarkan kenyataan bahawa mereka tidak akan tunjuk perasaan tapi hanya satu rombongan untuk membentangkan memorandum kepada Ahli-ahli Parlimen.

Saya rasa memang hairan pada hari itu kita lihat begitu ramai polis, beratus-ratus mengepong Parlimen seolah-olahnya ada *terrorist* sudah datang mengepong Parlimen. Soalan saya ialah, bila Mustafa Ali dan beberapa NGO dalam rombongan itu, mereka datang membentangkan memorandum Bersih. Ini adalah yang sudah biasa berlaku di Parlimen.

Yang Berhormat pun pernah terima banyak memorandum daripada NGO dan dua hari yang lepas kita lihat sekumpulan OKU, semua datang untuk berjumpa dengan Menteri Pembangunan Wanita dan Masyarakat. Jadi saya rasa Parlimen, kita sebagai wakil rakyat, adalah tanggungjawab kita untuk menerima memorandum untuk mendengar kehendak dan suara hati rakyat.

Jadi apa salahnya selepas Mustafa Ali dan juga yang lain membentangkan memorandum kepada beberapa Ahli Dewan Rakyat termasuk saya, selepas itu dia ditangkap. Ini yang saya rasa amat tidak munasabah kerana mereka sebagai rakyat biasa membentangkan kehendak mereka kepada Ahli Parlimen. Jadi dengar atau tidak dengar ini adalah hak kita sebagai wakil rakyat.

Jadi ini apa yang saya rasa amat tidak adil dalam aspek ini. Ini menunjukkan Bangunan Parlimen kita ini tidak selamat. Masuk ke Parlimen boleh ditangkap oleh polis. Apakah gambaran yang cuba kita berikan kepada rakyat? Apakah kita menunjukkan Parlimen kita ini sebenarnya tidak mesra kepada rakyat. Ini yang saya rasa timbulkan kemarahan Ahli Yang Berhormat.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Pertamanya saya pun tidak tahu dia hendak memorandum kepada siapa? Kepada sayakah, kepada Speakerkah? Kepada saya? Kepada siapa, kepada siapa?

Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]: Kepada Ahli Parlimen. Bersih Memorandum *to the Parliament of Malaysia and all its members*.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Ya, kalau dia hendak bagi kepada Ahli Parlimen, saya percaya itu bahawa ianya boleh dilakukan dengan memberi maklum kepada kita iaitu bahawa dia hendak beri kepada Ahli Parlimen siapa itu, kena tahu. Kalau dia hendak beri kepada menteri? Sudah tentu saya tahu, tapi sampai saat terakhir pun tunggulah, tapi orang tidak mahu jumpa saya, hendak buat macam mana.. Pasal dia *peoples* Parlimen, tapi *peoples* Parlimen Malaysia yang saya tahu yang ini sahaja. Dia *peoples* Parlimen, dia tidak mahu jumpa

saya. Tidak apalah, saya *check* dengan Speaker, Speaker pun kata tidak ada buat *appointment*. Dia hendak jumpa dengan siapa?

Jadi oleh sebab itu kita mesti berhati-hati sedikit. Apatah lagi dalam usul kita ini, soalnya polis mencegah dan diberikan kuasa untuk mencegah daripada perkara ini berlaku. Walaupun kata pihak Bersih ada buat kenyataan, saya pun tidak tahu sebab saya pun tidak baca, tapi saya percaya Yang Berhormat tidak berbohong dalam Dewan inilah. Maknanya ada keluar kenyataan, tapi saya tidak baca, saya tidak tahu. Surat khabar Cina kot. Surat khabar mana?

Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]: Disiarkan dalam Malaysia Kini.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Oh, Malaysia Kini. Allah, Malaysia Kini. [Ketawa] Siapa baca Malaysia Kini? Saya tidak baca Malaysia Kini. Cuba sebut baca *Utusan Malaysia* ke, itu kita boleh percaya. Ialah...

Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]: Juga *Malaysia Today*.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: tidak, itu bukan *mainstream newspaper*, jadi tidak bolehlah dianggapkan itu sebagai notis kepada semua, keluar dalam Malaysia Kini. Jadi maknanya polis masih lagi memikirkan bahawa satu demonstrasi akan berlaku dan tanggungjawabnya untuk memastikan supaya perkara ini tidak akan berlaku.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: [Bangun]

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Ya, Kepong.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Tunggu hampir 20 minit dan dia menjelajah ke dunia yang lain. Melalui Presint itu. Terus terang mengambil presint...

Timbalan Yang Di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat, tangan boleh diam-diam Yang Berhormat?

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Boleh diam-diam, saya diam sekarang ini. Bolehkah Yang Berhormat, menerima cadangan saya, kita adakan jawatankuasa khas untuk mengkaji presint Parlimen. Hak-hak Ahli Parlimen di dalam presint ini, keluasan presint ini, itu yang pertama.

Kedua, dengan pertambahan emolumen ini saya rasa Speaker dan juga melalui Yang Berhormat Menteri dapat mengadakan satu wawasan jangka panjang dan juga rancangan untuk perkarangan Parlimen, presint. Sekurang-kurangnya jika ada yang mengambil alih tanah-tanah di belakang kita sehingga keluasan kita sampai ke 30 ribu meter persegi, sekurang-kurangnya jangka panjang yang pertama.

Kedua itu, saya berharap Yang Berhormat dapat menjawab dengan tepat sama ada terima, kita mengkaji bukan satu rujukan satu buku sana, satu buku sini dan datang ke sini. Orang yang berapa tahun dulu dia di luar saja mengeluarkan kenyataan di luar Dewan dan sebagainya. Tidak boleh terimalah macam itu Yang Berhormat. Jangan menjelajah ke kawasan lain. Ni, presint.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Dia ni nampak saja lembut, tapi dia tidak hormat orang lain. Saya bukan sengaja hendak dera dia tunggu 20 minit. Saya menghormati Bukit Gelugor, bagi dia dulu sebab dia Pengerusi DAP. Ini yang dia tidak hormat pengerusi dia sendiri. Sudah tentu, saya kalau Ketua Pembangkang, kalau Pengerusi DAP saya bagi dulu. *You* jawatan apa? Penasihat kira-kira DAP ke?

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Pengerusi dia Menteri Undang-undang, tapi dia tidak tahu apa tidak ada *primus inter pares* di sini.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Tidak ada apa? Tidak ada apa? Apa dia kata?

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: *Primus inter pares* di sini, tidak ada.

Timbalan Yang Di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Apa itu Yang Berhormat?

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Tidak apalah...

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Dia undang-undang, apa undang-undang di sini?

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Betullah, saya Menteri undang-undang. Kita semua sama. Kalau dia tidak menghormati Ketua Pembangkang, dia tidak menghormati Pengerusi DAP, dia punya pasallah. Saya hormat mereka. Sebab itu saya bagi dia jalan dulu Bukit Gelugor. Kalau Ipoh Timur bangun saya bagi Ipoh Timur dulu dan Seputeh tu pasal dia perempuan.

■1630

Jadi dia langsung tidak ada menunjukkan sikap ketimuran, tidak ada *gender bias*. Okey, sekarang saya hendak jawab. Okey, soal *precincts*. Itu apa yang dalam Dewan ini, apakah yang dianggap *precinct*, yang tidak *precinct*, itu hak kita menentukanlah. Saya menteri daripada eksekutif. Saya menjawab bagi pihak kerajaan, tetapi untuk hendak memutus perkara-perkara dalam Dewan ini, *House Committee*lah buat keputusan. Saya akan akur kerana kalau saya Ahli Parlimen dan *House Committee* ataupun apa juga jawatankuasa yang menguruskan perjalanan Parlimen dan Ahli-ahli Parlimen, buatlah keputusan apa, saya akan ikutlah.

Jadi jangan cakap kepada saya. Pindah sebelah, cakap itu kepada Ketua Pembangkang. Dia menjadi Ahli *House Committee*, saya agaklah. Tanya, beritahu kepada dia ya. Itu boleh bincang, tidak ada masalah. Saya akan akur apa juga keputusan yang dibuat oleh *House Committee*.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: *[Bangun]*

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Ipoh Timur?

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Ya. Saya tunggu habis dululah. Saya mahu bagi dia budaya ketimuran. *[Ketawa]* Yang pertama, Yang Berhormat ada buat perbezaan *distinction* antara apa yang berlaku dalam Dewan ini, kedua, di luar Dewan tetapi dalam Parlimen, ketiga adalah di luar Parlimen. Sekurang-kurangnya ada tiga tempat – dalam Dewan. Kedua, luar Dewan tetapi dalam Parlimen. Ketiga, luar Parlimen. Ada perbezaan.

Sungguhpun Yang Berhormat Menteri kata bahawa apa yang diucap dalam Dewan ini ialah ada imuniti dan sebab itu apabila dicabar untuk menangi, boleh keluar. Itu benar. Itu mengenai *absolute immunity* kepada seseorang Ahli Parlimen dalam ucapan beliau di Dewan yang mulia ini. Tidak perlu cabar pergi luar. Apa yang seorang Ahli Parlimen cakap di luar Dewan ini sungguhpun dalam *parliamentary precinct*, tidak *protected*, boleh disue tindakan undang-undang. *That is very clear*. Apa yang berlaku dalam Dewan ini adalah *absolute immunity* untuk Ahli Parlimen. Tetapi ini tidak bererti bahawa di luar Dewan ini, tidak wujud *parliamentary privilege*.

Keistimewaan Parlimen yang dinikmati oleh semua Ahli Parlimen dalam *parliamentary precinct*, di mana urusan-urusan di *parliamentary precinct* perlu juga dapat satu rejim yang berbeza dengan apa yang berlaku di luar *parliamentary precinct*. Sebab itu apa yang Yang Berhormat Menteri mengenai *absolute immunity* tidak ada bersangkut-paut dengan masalah, adakah *parliamentary precinct* dan erti kata *parliamentary precinct*. Tadi dalam ucapan saya, saya ada sebut ini mustahak oleh kerana ini bukan satu perkara yang baru.

Evolusi *parliamentary democracy* sudah beratus-ratus tahun. Sebenarnya usul yang disebut oleh Yang Berhormat Menteri mengenai arahan kepada polis pada hari yang pertama untuk mengarahkan pihak polis memastikan semua jalan dan lorong terbuka. Ini kita ikut daripada *House of Commons*, UK. Mereka berada di sana juga. Di Australia, di New Zealand, semua Parlimen ada. *We are just following*. Ini tidak dapat satu interpretasi yang sekarang dibuat oleh Yang Berhormat Menteri, bahawa inilah memberi kuasa untuk pihak polis buat apa yang mereka buat dua hari dahulu seolah-olah untuk mencegah huru-hara, tidak pernah.

Dalam ucapan saya, saya ada sebut mengenai satu kenyataan dibuat oleh Speaker New Zealand dan pendirian ini bersama dengan Parlimen lain, di mana mereka mengakui hak rakyat dalam satu demokrasi mengatakan demonstrasi di Parlimen, kemuncak sistem demokrasi. Kalau mahu satu demonstrasi dengan tujuan untuk menyampaikan suara rakyat ialah dalam Parlimen, tetapi *orderly, peaceful*, mengikut peraturan yang sedia ada, tetapi bukan samakan demonstrasi sebagai kekerasan yang sekarang nampaknya BN mahu kutip tandatangan bantah demonstrasi oleh kerana kekerasan yang menunjukkan begitu cetek fahaman mengenai demokrasi.

Itulah masalah. Sungguhpun Yang Berhormat Menteri kata bahawa terpulang kepada *House Committee* atau *Privileges Committee*, tetapi kita tahulah siapa majoriti dalam Parlimen ini - 91% majoriti Barisan Nasional *and all under the thumb of your* Yang Berhormat Menteri di Jabatan Perdana Menteri. *A very big thumb*. Ada orang yang *big ears*. Nampaknya Yang Berhormat ada *very big thumb*. 200 Ahli Parlimen *under your thumb*.

Saya bukan anggota dalam *House Committee*, saya bukan anggota dalam *Privileges Committee*, tetapi saya pagi ini ada kemukakan satu usul tergepar supaya perkara ini jangan kita politikkan menjadikan *partisan, party issue*. Kita menganggap ini sebagai satu *parliamentary*

issue. Masalah peranan, kuasa pihak polis dalam perkarangan Parlimen, *parliamentary precinct*, bukan sahaja terhad kepada Dewan ini...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat, itu sudah bahas.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Bukan. Saya tanya penjelasan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Cukuplah, Yang Berhormat.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Saya berharap bahawa Yang Berhormat Menteri mungkin boleh menunjuk sokongan kepada cadangan itu supaya perkara ini boleh dirujuk kepada Jawatankuasa Hak Keistimewaan supaya satu kajian dibuat...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Cukuplah, Yang Berhormat Ipoh Timur.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: ...mengikut apa-apa yang *international best practices*.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya, Yang Berhormat Menteri, ringkaskan jawapan.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Tuan Yang di-Pertua, pertamanya saya harap Yang Berhormat gunakan budaya ketimuran itu kerana saya tengah bercakap, tidak mahu kacau saya bercakaplah. Bukan kerana saya seorang perempuan ataupun Pengerusi DAP ya, *because I was speaking*. Sebab itu sahaja. Saya tidak mahu jadi Pengerusi DAP ataupun seorang perempuan. Saya hendak sebut di sini, jangan...

Beberapa Ahli: [Menyampuk]

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Sebab saya suka jadi lelaki. Bukan, saya tidak marah jadi perempuan sebab saya suka jadi lelaki. Itu sahaja. Bukan marah jadi perempuan, tidak. Saya suka jadi lelakilah. Tetapi Pengerusi DAP memang saya tidak mahulah. *[Disampuk]* Itu kawan Yang Berhormatlah, yang baik. Suka lelaki, kawan Yang Berhormat, yang baik, yang tidak ada dalam Dewan ini.

Tuan Yang di-Pertua, saya hendak beritahu di sini iaitu bahawa kalau Yang Berhormat kata bahawa usul yang kita bawa ini adalah usul yang biasa, yang dibawa oleh Parlimen Australia, Parlimen UK, maknanya ini satu universal punya *values*.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: *Best practices*.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: *Best practices*lah. Tetapi interpretasinya, Yang Berhormat, itu terpulang kepada kita. Kita tidak boleh diberikan interpretasi oleh Parlimen New Zealand. Kita tidak boleh diberikan interpretasi oleh Parlimen Australia. Kita kena ada interpretasi kita sendiri dan jelas di sini. Saya setuju soal *precinct*, selepas ini mari kita duduk, bincang apa maksudnya *precinct*, tetapi kalau ada sekalipun takrif *precinct* itu, tetapi sebenarnya kuasa itu telah pun kita *lift*, penguat kuasa *precinct* itu telah kita *lift*, bawa usul dan kita bagi kepada polis untuk ambil tindakan menghalang daripada huru-hara di bangunan Dewan.

Saya rasa bangunan Dewan inilah. Huru-hara jangan berlaku. Jadi dia kena ambil tindakan dia. Kita kena baca mengikut interpretasi kita. Jadi kalau Yang Berhormat fikirkan iaitu bahawa perlu tukar usul ini, bincanglah dalam *Privilege Committee* ke...

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: *[Bangun]*

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Nanti dahulu. Budaya timur, budaya timur. Ini sudah nampak budaya Barat ini, Menteri tengah jawab sudah hendak potong. Mana boleh macam itu.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: *[Menyampuk]*

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Ya. Sekarang ini apa juga yang kita putuskan dalam usul ini, itulah yang dimaksudkan, yang kita mahu. Jadi kalau polis telah melaksanakan tanggungjawab dia mengikut usul ini, jangan marah kepada dia sebab dia sebut sendiri jangan berlaku huru-hara di bangunan Dewan. Saya faham bangunan Dewan, di luar itu bangunan Dewan jugalah. Jadi jangan berlaku huru-hara. Yang Berhormat saya baca dalam surat khabar kata nanti suatu masa Ahli Parlimen pun dia akan tangkap. Tidak ada, polis tidak tangkap. Hari-hari huru-hara kalau dia ada di Dewan ini. Tidak ada polis mari tangkap dia. *[Ketawa]* Jangan salahkan polis, Yang Berhormat.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: *[Bangun]*

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Nantilah sekejap, saya bagi *chance*. Nanti.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Dalam perkara ini.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Dalam perkara ini. *[Disampuk]* Saya tidak lari, Yang Berhormat. Jangan menampakkan saya sebagai seorang pengecut pula. Saya tidak keluar, *walk-out*. Saya tetap tunggu sampai habis dan tidak akan dipaksa keluar pun.

■1640

Kemudian kalau hendak marah kata, "*Yang Berhormat semua tahulah, kalau bawa dalam Committee Privilege siapa yang majoriti!*" Yang itu jangan marahkan ibu mengandung. Dia sudah mengandung. Rakyat sudah pilih kita. Yang Berhormat, lepas ini saya akan beritahu Ketua Pembangkang marah kepada rakyat yang tidak reti nak pilih Ahli-ahli Parlimen, mengapa bagi sampai 92% kepada Barisan Nasional. Saya akan beritahu Ketua Pembangkang marah kerana pengundi tidak cerdik. Saya akan beritahulah iaitu Ketua Pembangkang marah dan dia mahu supaya ada lebih ramai pembangkang. Jangan marah kepada kita, ini kehendak rakyat. Walaupun saya tidak suka macam mana sekalipun Yang Berhormat bagi Ipoh Timur tetapi rakyat hendak, saya hormatilah keputusan pilihan raya. Saya hendak buat macam mana, dia hendak Ipoh Timur! Jadi, Yang Berhormat sila.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Nasib baik Yang Berhormat Menteri bukan hakim atau ketua hakim. *Otherwise disaster for Malaysia - end the rule of law*. Satu Usul semacam ini pun boleh diputarbelitkan. *[Ketawa]* *Disaster. Ada Tan Sri Zaki is bad enough. Thanks God, no Nazri.*

Ini saya kata, satu Usul yang bukan kita ada-adakan sahaja. Kita ikut Parlimen-Parlimen Komanwel yang lain. Tidak pernah ada satu interpretasi bahawa ini memberi kuasa untuk pihak polis seolah-olah boleh adakan huru-hara dan masuk, ambil, *take over*, semua *control* dan penguasaan dan mengetepikan Speaker. Mana ada? Tidak pernah berlaku! Kita boleh ada interpretasi - tafsiran kita sendiri tetapi bukan satu tafsiran yang begitu *outrages* dan begitu *outlandish*. *Outlandish and outrages*, tidak masuk akal langsung! Oleh kerana ini bererti supaya mencegah *disturbance*. Apa itu *disturbance*? Huru-hara. *Disturbance*, bukan *riot*.

Apabila menjaga supaya jalan-jalan dan lorong-lorong memastikan terbuka dan tidak ada boleh berlaku huru-hara. Saya tengok di luar, hari ini baru tengok. Wah! *All the* Kertas Perintah semua di *pasted* di jambatan sana. Okay, itu pihak polis boleh *maintain control*, tetapi perkarangan Parlimen tidak boleh. Mereka boleh buat apa-apa untuk melaksanakan usul ini di luar perkarangan Parlimen tetapi di dalam perkarangan Parlimen, *Parliamentary precinct* perlulah hormat Yang Dipertua Dewan Rakyat, Speaker sebagai *authority*, sebagai *occupant*, sebagai penguat kuasa di Parlimen.

Sebab itulah saya ada beri contoh. Tidak payah saya sebut di mana perlulah *consultation*, permintaan daripada Speaker sebelum pihak polis masuk, oleh kerana ini *delegated control*. Selain daripada *hot pursuit* dan seorang penjenayah tetapi bagaimana kita boleh anggap Mustaffa Ali atau NGO *activist* sebagai penjenayah. *What crime have they committed?* Adakah Yang Berhormat Menteri bersetuju dengan Timbalan Menteri *Internal Security* kata bahawa ini bukan satu *sanctuary refuge* untuk *offender*? Mana ada *offender*? Adakah Mustaffa Ali *offender*? Adakah Yap Swee Seng *offender*?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Kalau mereka *offender* kenapa bukan sahaja tidak ada *statement* diambil daripada mereka, malah mereka dibebaskan tanpa *police bill*. *So, there was no offender. You are the offender only when the Court passes the judgment.*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Cukuplah, Yang Berhormat.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Kita harap jangan lagi ada *twisted judgment*. *Thanks God, you are not at the judiciary. That is the greatest blessing to Malaysia.*

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Tuan Yang di-Pertua, kita *check* balik *handsard*. Saya tidak pernah kata orang ini *committed an offence* atau *crime*. Tidak ada. Saya kata mencegah. Mencegah ini polis tahan, minta *statement*, tanya apa awak buat di sini? Kenapa? Sebab itu apabila dilihat *statement*, tidak ada apa-apa lepaslah. Jadi, yang *twist* ini *the champion twister*. *Chubby checkers*. Tetapi Yang Berhormat, saya sudah sebut.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: *[Bangun]*

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Ini tidak hormat budaya Timur, saya tengah berucap.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Kepong, dia tidak bagi jalan.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Saya Menteri tahu?

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: *[Menunjukkan Peraturan Mesyuarat]*

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Baca dulu apa benda itu. Cuba sebut apa benda itu? Peraturan apa? Sebutlah dulu, baru saya duduk.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Peraturan, kita bangun dulu dan minta izin.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Dia tidak bagi jalan, Yang Berhormat, sila duduk.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Tidak ada minta izin pun!

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Saya akan panggil kalau bagi jalan.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Dia berdiri sahaja. Minta izin sana, bukan saya. Kemudian, saya hendak beritahu iaitu bahawa saya sudah sebut kepada Bukit Gelugor, mungkin perkara ini tidak pernah interpretasikan sebegini kerana ia tidak pernah berlaku pada masa lepas. Tetapi kalau pada hari ini ia berlaku, dan kalau kita mahu satu interpretasi bolehlah kalau hendak pergi mahkamah. Tetapi takkanlah kita hendak hantar ke mahkamah sebab ini soal rumah tangga kita, soal dalam Dewan. Kita tidak mahu *judiciary* campur tangan tentang apa yang kita hendak *interpret*, peraturan yang kita buat dan usul yang kita luluskan.

Jadi, saya boleh bersetuju Yang Berhormat bahawa usul sekarang kita putuskan bersama, sama ada saya betul atau Yang Berhormat betul. Hari juga kalau Yang Berhormat mahulah.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Ya, itu perlu diperbetulkan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat, hendak beri jalan atau tidak?

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Minta jalan. Tadi Yang Berhormat kata bahawa salah siapa Barisan Nasional ada 91%, salah siapa. Apa yang kita salahkan bukan bahawa Barisan Nasional ada 91% kerusi di sini, tetapi adalah anggota-anggota Ahli Parlimen yang tanpa ada fikiran dan pandangan *mindset parliamentary* yang luas, ada *vision*. Semua perkara di *interpret* sangat *narrowly*, sangat sempit sehingga dalam perkara semacam ini kita perlu ada *Parliamentary sense*. Rasa kita perlu bangga sebagai konvensyen tradisi Ahli Parlimen. Tidak! Semua *puppet* ikut sahaja parti lain, oleh kerana *the big thumb* kata tidak boleh, semua ikut tidak boleh. Bodoh atau tidak bodoh itu tidak apa. Kita tidak mahu *big thumb* yang begitu bodoh. *Big thumb must be intelligent* untuk *bite* negara. Bilakah *big thumb* akan lebih cerdik dan *smart*.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Dia buka pekung dia sendiri sebab perangai pembangkang pun begitu juga. Setengah orang itu tidak tahu apa pun, tiba-tiba *walkout*. Rupanya Ketua Pembangkang suruh *walkout semua walkout*. *Itu pun bodoh punya kerja juga, sampai Kubang Kerian tidak sempat hendak berucap lagi. Itu big thumblah tu.*

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Ya, big thumb.

Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: *Bigger thumb and bigger ears amongst your... [Ketawa]* Even Pengerusi DAP pun *thumb* dia kecil, walaupun dia orang besar.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingat kalau Yang Berhormat hendak tanya berkenaan dengan selepas ini kita hendak kaji balik usul ini, itu terpulang kepada *the House*. Saya akan akur dan ikut sahaja.

Jadi, Tuan Yang di-Pertua, saya ingat itu sahaja perkara yang dibangkitkan. Dengan ini saya mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]: Minta penjelasan, boleh?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Cukup. Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis *bagi* diputuskan. Masalahnya ialah bahawa Rang Undang-undang ini dibacakan kali yang kedua sekarang.

Masalah dikemuka bagi diputuskan dan disetujukan.

Rang Undang-undang dibacakan kali yang kedua dan diserahkan kepada Dewan sebagai Jawatankuasa.

Majlis bersidang dalam Jawatankuasa.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Dr. Yusof bin Yacob) ***mempengerusikan Jawatankuasa***]

Fasal-fasal dikemukakan kepada Jawatankuasa.

Fasal-fasal 1 hingga 3 diperintahkan jadi sebahagian daripada Rang Undang-undang

Rang Undang-undang dimaklumkan kepada Majlis sekarang.

Majlis Mesyuarat bersidang semula.

Rang Undang-undang dilaporkan dengan tidak ada pindaan; dibacakan kali yang ketiga dan diluluskan.

■1650

RANG UNDANG-UNDANG PEMBANGUNAN MINERAL (PINDAAN) 2007

Bacaan Kali Yang Kedua dan Ketiga

4.50 ptg.

Timbalan Menteri Sumber Asli dan Alam Sekitar [Dato' S. G. Sothinathan]: Tuan Yang di-Pertua, Akta Pembangunan Mineral 1994 telah diluluskan oleh Parlimen 29 Ogos 1994 dan mula dikuatkuasakan pada 1 Ogos 1998. Akta Pembangunan Mineral 1994 bersama dengan Enakmen Mineral Negeri di negeri-negeri telah digubal bagi menggantikan enakmen melombong iaitu satu undang-undang kacukan mengenai perlombongan yang sebelum ini diguna pakai oleh negeri-negeri di Malaysia.

Tujuan Akta Pembangunan Mineral digubal adalah untuk menentukan bahawa aktiviti eksplorasi pencari galian dan perlombongan mineral dan bijih yang dijalankan tidak menjejaskan

keselamatan dan kesihatan mana-mana orang, mengakibatkan kerosakan harta benda atau menyebabkan kacau ganggu atau mencacatkan kemudahan mana-mana kawasan atau tempat. Di samping itu Akta Pembangunan Mineral juga menetapkan agar aktiviti mentoksikan, pendulangan, eksplorasi perlombongan dan pemprosesan mineral dijalankan mengikut amalan yang terbaik, selamat dan mematuhi standard alam sekeliling.

Antara ciri-ciri utama akta ini termasuk keperluan untuk mengadakan satu skim pengendalian melombong yang perlu diluluskan terlebih dahulu. Sebelum sebarang kerja perlombongan dijalankan. Operasi perlombongan yang dilaksanakan adalah mengikut skim pengendalian perlombongan yang telah diluluskan. Selain itu, Akta ini memberi perhatian khusus kepada memastikan pengurusan dan penjagaan alam sekitar yang berkesan.

Tujuh peraturan pembangunan mineral di bawah Akta Pembangunan Mineral 1994 telah digubal oleh Kementerian Sumber Asli dan Alam Sekitar dengan input dan kerjasama dari Jabatan Mineral dan Geosains dan Jabatan Peguam Negara yang bertujuan untuk memantapkan lagi pelaksanaan Akta Pembangunan Mineral supaya lebih efektif. Seksyen 5(63) di bawah Akta ini memberi kuasa kepada Yang Berhormat Menteri Sumber Asli dan Alam Sekitar untuk membuat peraturan-peraturan yang telah disediakan seperti berikut:-

- (i) Peraturan-peraturan Pembangunan Mineral (Skim Pengendalian Melombong Pelan dan Buku Rekod);
- (ii) Peraturan-peraturan Pembangunan Mineral (Keselamatan Dalam kerja Penjelajahan dan Perlombongan Dedah);
- (iii) Peraturan-peraturan Pembangunan Mineral (Peletupan);
- (iv) Peraturan-peraturan Pembangunan Mineral (Pengurusan Alam Sekitar dan Air Effluen Lombong);
- (v) Peraturan-peraturan Pembangunan Mineral (Perlombongan Bawah Tanah);
- (vi) Peraturan-peraturan Pembangunan Mineral (Perlombongan Arang Batu Bawah Tanah); dan
- (vii) Peraturan-peraturan Pembangunan Mineral (Pengkompaunan Kesalahan-kesalahan).

Tuan Yang di-Pertua, cadangan pindaan Akta Pembangunan Mineral 1994 ini telah dibentangkan di dalam Mesyuarat Jemaah Menteri pada 29 Ogos 2007 dan adalah berkaitan dengan seksyen 53, 55 dan 63. Iaitu berhubung dengan:

- (i) peningkatan denda bagi kesalahan berterusan yang dilakukan di bawah akta pembangunan mineral 1994;
- (ii) pengenaan kompaun bagi kesalahan yang dilakukan di bawah peraturan-peraturannya; dan

- (iii) peningkatan amaun penalti dan hukuman bagi kesalahan yang dilakukan di bawah peraturan-peraturannya.

Peraturan-peraturan Pembangunan Mineral memberi kuasa kepada Jabatan Mineral dan Geosains untuk memeriksa operasi melombong agar mengikut peraturan yang diwujudkan. Bagi mencegah daripada berlakunya pelanggaran terhadap peraturan-peraturan yang disediakan, hukuman yang bersesuaian patutlah diperuntukkan di bawah Akta Pembangunan Mineral.

Pada masa ini seksyen 53 Akta Pembangunan Mineral hanya memperuntukkan penganan sebanyak RM200 bagi setiap hari kesalahan yang dilakukan secara berterusan. Akta Pembangunan Mineral juga tidak memperuntukkan kuasa kepada Menteri Sumber Asli dan Alam Sekitar untuk membuat peraturan-peraturan bagi maksud pengkompaunan kesalahan yang dilakukan di bawah peraturan-peraturan pembangunan mineral tersebut.

Selain daripada itu, Akta Pembangunan Mineral juga tidak memperuntukkan secara eksplisit hukuman atau penalti terhadap perbuatan yang melanggar peraturan-peraturan yang dibuat di bawah seksyen 63(2). Ini menunjukkan hukuman terhadap sebarang kesalahan yang dilakukan di bawah peraturan-peraturannya, hanya boleh dikenakan di bawah seksyen 27, Akta Tafsiran 1948 dan 1967 (Akta 388) iaitu denda tidak boleh RM1,000 atau penjara tidak boleh melebihi enam bulan atau kedua-duanya. Sehubungan itu bagi mengatasi kekurangan yang terdapat di dalam Akta Pembangunan Mineral 1994, adalah dicadangkan agar pindaan-pindaan dibuat sewajarnya.

Tuan Yang di-Pertua, sehubungan dengan denda atau penalti bagi pelanggaran kesalahan yang dilakukan secara berterusan yang kini hanya RM200 bagi setiap hari ulangan kesalahan yang telah disabitkan, adalah dicadangkan supaya denda tersebut ditingkatkan kepada RM2,000 sehari. Peruntukan ini bertujuan memastikan orang yang disabitkan kesalahan tersebut menghentikan perbuatan yang menyalahi peraturan seperti menghalang, menyerang atau mengganggu mana-mana pegawai galian dalam melaksanakan fungsi-fungsinya di bawah akta dan mengalih atau merosakkan papan tanda amaran keselamatan di lombong. Peningkatan amaun denda dari RM200 kepada RM2,000 adalah untuk memberi amaran dan menggambarkan ketegasan kerajaan dalam mencegah dari berlakunya pelanggaran kesalahan yang sekiranya dilakukan secara berterusan akan memberikan implikasi yang besar terhadap kesejahteraan pekerja dan orang awam serta keselamatan harta benda dan kepentingan awam.

Sementara itu, pada masa ini kompaun hanya dikenakan bagi kesalahan yang dilakukan di bawah Akta Pembangunan Mineral iaitu akta ibu di bawah seksyen 55(1) Akta berkenaan. Peruntukan ini adalah tidak mencukupi kerana peraturan-peraturan pembangunan mineral yang sedang digubal juga memperuntukkan kuasa untuk mengenakan kompaun bagi kesalahan-kesalahan yang dikategorikan sebagai kurang serius seperti tidak mematuhi arahan Penolong Pengarah Galian menyebabkan kehilangan atau kerosakan ke atas peralatan atau mesin yang

sedang disiasat dalam sesuatu kes kemalangan atau kegagalan pemegang lesen melombong untuk mempamerkan papan tanda keselamatan semasa aktiviti peletupan.

Sehubungan itu, adalah dicadangkan supaya pindaan dibuat kepada perenggan 63(2)(j) bagi memberi peruntukan yang lebih jelas berhubung pengenaan kompaun di bawah Peraturan-Peraturan Pembangunan Mineral. Manakala seksyen 55(1) Akta Pembangunan Mineral 1954 dipinda bagi memberi kuasa kepada Ketua Pengarah Galian atau Timbalan Ketua Pengarah Galian untuk menawarkan kompaun bagi kesalahan yang dibuat di bawah peraturan-peraturan pembangunan mineral. Amaun maksimum kompaun yang boleh dikenakan ialah sebanyak 50% daripada amaun denda atau penalti maksimum bagi sesuatu kesalahan.

Pada masa ini penalti maksimum yang boleh dikenakan di bawah akta ini adalah sebanyak RM100,000. Selain daripada itu, seksyen 63 Akta Pembangunan Mineral 1994 dicadangkan dipinda dengan memasukkan subseksyen 3 yang memberi peruntukan bagi menggandakan hukuman denda atau penalti dan penjara yang lebih bersesuaian dan bersifat hukuman mencegah dalam peraturan-peraturan yang dibuat di bawah Akta Pembangunan Mineral. Tempoh hukuman penjara yang dicadangkan ialah lima tahun sementara jumlah denda maksimum yang boleh dikenakan ialah RM100,000. Had penalti dan hukuman penjara yang dicadangkan di bawah peraturan-peraturan pembangunan mineral adalah bersamaan dengan had penalti dan hukuman yang diperuntukkan di bawah akta ibu serta berpadanan dengan bentuk dan tahap keseriusan kesalahan yang dilakukan.

Sekiranya peruntukan ini tidak diperkenalkan, had maksimum penalti dan hukuman penjara bagi kesalahan yang dibuat di bawah peraturan-peraturan hanyalah RM1,000 dan tidak melebihi 6 bulan atau kedua-duanya. Dengan itu matlamat untuk memastikan pematuhan kepada aspek keselamatan pekerja dan orang awam, penjagaan alam sekitar dan pematuhan kepada amalan perlombongan terbaik dalam operasi perlombongan tidak akan tercapai. Pada masa ini, Akta Pembangunan Mineral memperuntukkan penalti antara RM40,000 hingga RM100,000 dan hukuman penjara antara 2 hingga 5 tahun, bergantung kepada keseriusan kesalahan.

Saya yakin cadangan pindaan-pindaan yang dikemukakan itu, akan dapat meningkatkan keyakinan rakyat ke atas keupayaan kerajaan untuk memantau pembangunan sumber mineral negara agar ia dapat dijalankan secara berkesan, mesra alam dan mengikut prinsip-prinsip pembangunan mampan bagi menyumbangkan kepada pembangunan ekonomi, kesejahteraan sosial dan kelestarian alam sekitar negara kita. Tuan Yang di-Pertua, saya mohon dengan segala hormatnya mencadangkan.

Setiausaha Parlimen Kementerian Sumber Asli dan Alam Sekitar [Dato' Sazmi bin Miah]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Baik. Ahli-ahli Yang Berhormat, masalah di hadapan Majlis ialah Rang Undang-undang bernama suatu Akta untuk

meminda Akta Pembangunan Mineral 1994 dibacakan kali yang kedua sekarang dan terbuka untuk dibahas. Ya, Jasin.

4.59 ptg.

Datuk Haji Mohd. Said bin Yusof [Jasin]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya mengucapkan tahniah kepada Kementerian Sumber Asli dan Alam Sekitar, dengan mengemukakan Akta Pembangunan Mineral ini.

■1700

Hanya yang saya hendak tanya walaupun semasa pembentangan pihak kementerian telah menyatakan bahawa akta ini apabila telah diluluskan akan diguna pakai bersama oleh Kerajaan Pusat dan kerajaan negeri tetapi kebanyakan daripada apa yang dikemukakan denda telah dinaikkan dan sebagainya, memang Dewan setuju. Kalau kesalahan ini dilakukan oleh orang perseorangan atau syarikat, saya hendak tanya dengan kementerian sebagai contoh bagaimana yang telah diuar-uarkan di dalam Dewan ini dua tiga tahun ini dan tahun sudah di mana Kerajaan Negeri Kelantan telah mengeluarkan lesen melombong emas sesuka hati sehinggakan banyak di antara hutan simpan telah digondolkan yang mencemar alam sekitar.

Lebih-lebih lagi pada hari ini kita lihat bagaimana penggondolan itu telah memusnahkan alam sekitar dan telah menyebabkan air Sungai Kelantan telah tercemar. Oleh kerana soal-soal macam ini juga kita menghadapi pada hari ini banjir di mana-mana disebabkan penggondolan dan kerja-kerja lain yang telah dibuat. Apakah Kerajaan Pusat mempunyai kuasa mendakwa kerajaan negeri kerana tidak mematuhi? Ini yang kita hendak tanya?

Tuan Devamany a/l S. Krishnasamy [Cameron Highlands]: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat, hendak bagi jalan?

Datuk Haji Mohd. Said bin Yusof [Jasin]: Sila.

Tuan Devamany a/l S. Krishnasamy [Cameron Highlands]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih kepada Yang Berhormat Jasin. Sungai Kelantan tercemar, Pahang dan Kelantan banjir sekarang. Ini merupakan satu petanda bahawa ketepuan sungai sudah keterlaluan dan sudah lama kita sudah bincang mengenai masalah Lojing dan juga kawasan-kawasan tadahan yang sudah diteroka sewenang-wenangnya. Namun isu di hadapan kita adalah dari segi perundangan di peringkat negeri dan di peringkat Persekutuan di mana kepentingan negara kesejahteraan rakyat diketepikan kerana ada masalah percanggahan antara bidang kuasa kerajaan negeri dan bidang kuasa Persekutuan.

Lama kita sudah bincang pasal usul ini. Saya minta pandangan daripada Yang Berhormat Jasin, sampai bilakah perbincangan ini akan berlarutan? Hari ini ribuan orang, ramai daripada Ahli-ahli Parlimen kita tidak ada di sini kerana kawasan mereka banjir. Tadi saya hendak pergi ke Kuantan tidak sempat Perdana Menteri melawat kerana *highway* itu sudah

ditutup kerana air. Maka saya punya permintaan adalah sampai bilakah benda ini akan berlanjutan? Tidak bolehkah di peringkat Persekutuan, Perlembagaan itu atau peraturan itu dapat digubal supaya di peringkat negeri mereka akur demi kepentingan negara supaya kawasan-kawasan tadahan ini tidak disentuh langsung. Apakah alasan Yang Berhormat?

Datuk Haji Mohd. Said bin Yusof [Jasin]: Terima kasih sahabat saya Cameron Highlands, memang itu maksud saya kerana akta ini akan diguna pakai. Yang saya hendak soal kepada kementerian, mana kerajaan negeri yang tidak memakai, bagaimana yang telah kita meluluskan apakah tindakan kementerian terhadap kerajaan negeri? Pada hari ini saya pun kasihan Cameron Highlands kawasan dia di Jelai, di Lipis di sebabkan apa yang berlaku di Lojing orang Lipis dan orang Cameron Highlands di Jelai dapat akibatnya? Ada benar, tidak benar? Begitu juga dengan keadaan Cameron Highlands pun saya dengar Banjaran Titiwangsa telah dinodai cuaca yang sejuk pun sekarang ini sudah kurang sejuk Tuan Yang di-Pertua. Ramai orang yang pergi ke Cameron Highlands dia kata bahawa Cameron Highlands bukan Cameron Highlands lima tahun atau 10 tahun dahulu. Benarkah atau tidak?

Tuan Devamany a/l S. Krishnasamy [Cameron Highlands]: Benar, tetapi kurang 1% sahaja suhu dia.

Datuk Haji Mohd. Said bin Yusof [Jasin]: Satu peratus pun kerana ini adalah janji kita. Kita hendak pastikan bahawa generasi anak cucu kita akan menikmati suasana yang indah, suasana yang nyaman, suasana yang tenteram apabila berada di Cameron Highlands tetapi oleh kerana banyak kawasan sekitar itu yang telah dinodai akhirnya dan akibatnya kawasan yang bagi negeri-negeri yang mengikut peraturan, bagi negeri-negeri yang akur tentang akta ini menjadi mangsa. Itulah sebabnya saya hendak tanya kementerian.

Yang kedua Tuan Yang di-Pertua, kita lihat baru-baru ini di pantai Mersing orang mendulang emas. Dahulu kita lihat di Terengganu, pun kegiatan yang sama berlaku sehinggakan menimbulkan banyak kehilangan jiwa, kemalangan jiwa berlaku.

Kalau ini sudah ada ketemuannya, mengapa tidak dilesenkan dan saya dengar jangan kata orang Mersing orang Johor ketika itu tetapi masalah masa ketika ini banjir ini mungkin tidak datang lagi kot. Berita yang dipaparkan oleh akhbar orang kampung saya Melaka pun pergi ke sana mencuba nasib mencari dulang emas. Secara kebetulan pula oleh kerana memberi pulangan agak lumayan segala kualiti-kualiti di bandar-bandar Mersing dan sekitar pun habis dijual. Orang-orang Johor sampai datang ke Tangkak, ke Muar mencari kualiti kerana hendak mendulang emas.

Yang ini mineral juga dan mengapa tidak kerajaan mengadakan peraturan. Kita takut besok, benda ini akan berlaku seperti di Terengganu oleh kerana mereka terlampau ghairah hendak mencari lebih banyak lagi emas, dia gali, gali, gali, gali akhirnya tertimbus oleh lubang yang sendiri gali. Apabila sudah mati dua tiga orang barulah kementerian hendak buat peraturan dan barulah kementerian ataupun jabatan hendak ambil tindakan. Wakil rakyat satu ceritalah.

Jadi kita berharaplah, supaya kementerian juga mewujudkan peraturan-peraturan yang lebih teratur berkenaan dengan perkara-perkara ini.

Yang terakhir Tuan Yang di-Pertua, yang ialah berkenaan dengan pasir. Ini pun mineral. Dahulu memang kita faham. Ramai di antara mereka-mereka yang usahakan kerja-kerja ambil pasir ini memang banyak yang tidak dilesenkan, mencuri pasir dan sebagainya. Apabila dia kena tangkap denda terlampau ringan. Pasir satu ketika dahulu di Melaka sampai RM200 RM300 satu lori. Kalau dia mencuri satu hari 20 lori, 30 lori kena tangkap satu kali tengah jalan denda baru RM200 kata orang Tionghoa 'sap sap suilah' pergi bayar tetapi mengapa tidak diwujudkan juga dalam rang undang-undang ini.

Apabila mereka-mereka yang didapati melanggar peraturan ini bukan sahaja didenda, tetapi segala peralatan dia termasuk lori, termasuk *excavator* dan segala alatan-alatan ini dirampas akhirnya dia tidak dapat menjalankan kerja-kerja mencuri lagi. Kalau sekiranya hanya denda sahaja, dia akan bayar denda, akhirnya kerja-kerja mencuri ini akan diteruskan. Kalau hari ini dia curi kat Kuala Selangor, kena denda dia lari ke Sepang. Dia mencuri juga. Di Sepang dia kena denda, dia lari balik ke Sabak Bernam. Sabak Bernam yang ada. Jadi kalau mereka ini sudah terbukti menjalankan kerja-kerja mencuri pasir ini. Kalau kerajaan mengadakan peruntukan untuk merampas segala harta kenderaan dan juga alat-alat yang digunakan untuk mencuri pasir ini, saya cukup yakin dan percaya mereka akan berhenti kegiatan ini kerana takut. Dengan demikian Tuan Yang di-Pertua, saya menyokong rang undang-undang ini. Terima kasih.

■ 1710

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Baik, saya jemput kementerian menjawab. Sila.

5.10 ptg.

Timbalan Menteri Sumber Asli dan Alam Sekitar [Dato' S. G. Sothinathan]: Tuan Yang di-Pertua, saya ucapkan berbilang-bilang terima kasih kepada Yang Berhormat daripada Jasin yang memberikan pandangan beliau tentang pindaan kepada Akta Mineral ini. Sebenarnya berkaitan dengan isu di Kelantan, sebenarnya ini adalah satu penyalahgunaan oleh kerajaan negeri Kelantan untuk menggondolkan kawasan hutan mereka. Jadi, sebenarnya tidak ada isu perlombongan di sini walaupun mereka menggunakan alasan melombong emas ataupun melombong lain-lain bijih yang ada di sana untuk menggunakan alasan untuk menebang hutan yang ada di Kelantan ini.

Jadi, atas kesalahan tersebut memang ada beberapa tindakan yang telah diambil bukan melalui undang-undang ini tetapi melalui undang-undang alam sekitar di mana semua kertas-kertas siasatan telah pun dihantar kepada Jabatan Peguam Negara untuk tindakan selanjutnya tetapi tidak ada aktiviti perlombongan bermakna kita tidak boleh ambil tindakan di bawah akta ini.

Cuma alasan melombong digunakan untuk menggondolkan hutan. Jadi itu adalah satu kesalahan di bawah Akta Perhutanan dan juga di bawah jenayah alam sekitar.

Jadi itu adalah satu perkara pertama dan selain daripada itu, perkara seterusnya yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Jasin ialah berkaitan dengan perlombongan dan untuk melesenkan individu-individu yang terlibat dalam perlombongan emas. Jadi, seperti Yang Berhormat sedia maklum kalau individu-individu terlibat dalam aktiviti-aktiviti perlombongan ini, memang ianya akan membawa banyak bahaya kepada mereka. Jadi itulah sebabnya apa yang dilakukan oleh mereka adalah secara haram dan secara tidak sah. Jadi, kerana kita tahu bahawa ada prosedur-prosedur yang harus dipatuhi khususnya berkaitan dengan pembayaran royalti, isu keselamatan, isu alam sekitar yang semuanya harus diikuti. Jadi, individu-individu kita tahu bahawa mereka tidak dapat menepati perkara-perkara ini, jadi cuma lesen diberikan kepada syarikat-syarikat yang berkomited untuk melakukannya dengan jumlah pelaburan yang mencukupi untuk mengusahakan sesuatu lombong. Jadi itu adalah di antara perkara-perkara yang disentuh. Berkaitan dengan isu pasir, saya percaya isu pasir ini dikendalikan di bawah Akta Kanun Tanah Negara dan berkaitan dengan penalti yang disebutkan itu pun memang perkara ini telah pun diambil perhatian semasa pindaan Kanun Tanah Negara yang akan dibentangkan sebentar lagi. Jadi saya ucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat dan itu sajalah jawapan saya. Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Baik, Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis bagi diputuskan. Masalahnya ialah bahawa Rang Undang-undang ini dibacakan kali yang kedua sekarang.

Masalah dikemukakan bagi diputuskan, dan disetujukan.

Rang Undang-undang dibacakan kali yang kedua dan diserahkan kepada Dewan sebagai Jawatankuasa.

Majlis bersidang dalam Jawatankuasa.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Dr. Yusof bin Yacob) ***mempengerusikan Jawatankuasa***]

Fasal-fasal dikemukakan kepada Jawatankuasa.

Fasal-fasal 1 hingga 4 –

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya, Kepong. Sila.

5.13 ptg.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Tuan Pengerusi, saya tak tahu. Tak ada orang yang nak berminat kerana ini memang pindaan yang penting, pindaan penting. Sekurang-kurangnya pihak kementerian ada mengambil perhatian mengenai kesalahan-kesalahan yang dilakukan di lombong dan sebagainya dan saya percaya dengan peraturan-peraturan yang dibuat di bawah seksyen ini boleh mendatangkan apa-apa perbuatan atau peninggalan yang melanggar

peraturan-peraturan itu menjadi satu kesalahan yang boleh menetapkan penalti, denda tidak melebihi RM100,000 atau pemenjaraan selama tempoh tidak melebihi lima tahun atau kedua-duanya. Tuan Pengerusi, yang penting, apakah itu asas yang diadakan untuk menetapkan denda RM100,000 ataupun pemenjaraan selama tempoh tidak melebihi lima tahun atau kedua-duanya. Misalnya Tuan Pengerusi, kalau satu lombong, memang seperti batu karang. Batu karang lombong ini sering berlaku kemalangan kerana pengurusan yang tak cekap, keselamatan yang tak cukup dan sebagainya terutama di negara China dan juga di negara-negara yang lain.

Seperti Colombia, sangat dahsyat yang berlaku di lombong di situ dan di sini saya setuju kita mesti adakan denda yang lebih berat dan juga pemenjaraan yang lebih panjang untuk sesiapa saja pengurus lombong yang melakukan kesalahan ini dan saya percayalah dengan adanya pindaan ini, semua jenis lombong termasuk emas tidak akan wujudnya kesalahan dan keselamatan mestilah ditetapkan, dijamin supaya tidak berlaku kemalangan seperti berlaku di negara-negara yang lain termasuk Australia. Walaupun di Australia dia ada peraturan-peraturan sangat ketat tapi berlaku juga.

Seorang ahli: [Menyampuk] China, China.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: China memang satu insiden yang paling tinggi di dunia dan mujurlah di negara ini tidak ada. Cuma ada keluhan, aduan daripada misalnya di Bukit Koman. Ada aduan sedikit. Saya pun tak begitu faham mengenai lombong menggunakan asid *cyanide*. Saya pun tak begitu fahamlah tapi penjelasan kepada saya dan rakan-rakan saya daripada pihak kementerian, dia kata ini tak jadi masalah, *cyanide* ini. Kalau dedah kepada mentari, dia hilang dengan sekelip mata. Itu yang jawapan daripada pihak kementerian tapi saya tak tahu sama ada ini benar ataupun tidak kerana bagi kita di bidang perubatan, *cyanide* memang racun dan dia gunakan *chloride*, *disodium cyanide* yang digunakan di Bukit Koman, *disodium cyanide*. Sama ada ini benar-benar racun ataupun tidak tapi mengikut kementerian tidak. Bagi kita, bila kita dengar *cyanide*, memang satu perkara yang tidak boleh terima.

Walau bagaimanapun, kementerian perlu memberi penjelasan, menemui dengan para penduduk di Bukit Koman yang sangat tidak puas hati dengan perlombongan emas di situ. Itu yang pertama dan di sini saya percaya kita akan menemui banyak logam atau mineral di Malaysia lagi. Bukan saja mineral, benda-benda lain bukan sahaja minyak mentah dan gas. Yang lain pun mesti ada dengan prospektus yang lebih *sophisticated*, kita mesti ada dan bukan saja kita perlu pindaan seperti ini bahkan pindaan-pindaan yang lain untuk memastikan keselamatan di dalam lombong-lombong semua jenis ini terpelihara dan rakyat Malaysia tidak akan menghadapi kesusahan. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya, Timbalan Menteri sila.

5.19 ptg.

Timbalan Menteri Sumber Asli dan Alam Sekitar [Dato' S. G. Sothinathan]: Tuan Pengerusi, sebenarnya saya telah pun beri penjelasan sebenar yang panjang lebar tentang *cyanide* ini semasa perbahasan Belanjawan. Kalau Yang Berhormat tak faham pun tak apalah, saya boleh terangkan secara peribadi nanti kerana ini semua sudah ada dalam Hansard. Berkaitan dengan denda itu, saya telah pun terangkan dalam huraian tadi bila saya bentangkan apakah tujuannya kita cuba menyeragamkan dan juga meningkatkan penalti ini supaya amaun RM100,000 bagi denda-denda penalti yang berterusan itu tidak memadai, pada masa yang sama juga, untuk menyeragamkan denda itu pada masa ini daripada RM40,000 ke RM100,000 dan tempoh penjara itu adalah di antara dua hingga lima tahun.

■1720

Jadi kita menyeragamkannya kepada RM100,000 maksimum dan minumnya adalah RM5,000. Kita juga lihat bahawa kesalahan yang melibatkan pelombong semakin serius dan kesannya adalah tinggi. Jadi dengan adanya pindaan ini adalah diharapkan ia akan menjadi satu pencegahan supaya tidak dilakukan. Jadi itu sahajalah jawapan saya. Sekian, terima kasih.

Fasal-fasal 1 hingga 4 diperintah jadi sebahagian daripada Rang undang-undang.

Rang undang-undang dimaklumkan kepada Majlis sekarang.

Majlis Mesyuarat bersidang semula.

Rang undang-undang dilaporkan dan tidak ada pindaan; dibacakan kali yang ketiga dan diluluskan.

**RANG UNDANG-UNDANG
KANUN TANAH NEGARA (PINDAAN) 2007**

Bacaan Kali Yang Kedua dan Ketiga

5.22 ptg.

Timbalan Menteri Sumber Asli dan Alam Sekitar [Dato' S. G. Sothinathan]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan iaitu rang undang-undang bernama suatu Akta untuk meminda kanun tanah negara 1965 dibacakan kali yang kedua sekarang.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Baik.

Dato' S. G. Sothinathan: Tuan Yang di-Pertua, kanun tanah negara 1965 telah mula berkuat kuasa pada 1 Januari 1966 di seluruh negeri di semenanjung Malaysia. Kanun ini telah digubal dengan berasaskan kepada Perkara 76(4) Perlembagaan Persekutuan yang bertujuan untuk menyeragamkan sistem pentadbiran tanah ke seluruh negeri di semenanjung Malaysia.

Sejak penguatkuasaan kanun ini, ia telah dipinda sebanyak 30 kali oleh Dewan yang mulia ini. Bermula dari tahun 1968 sehinggalah ke tahun 2001. Pindaan-pindaan yang dilakukan adalah bertujuan untuk memastikan sistem pentadbiran tanah di semenanjung Malaysia dapat memenuhi keperluan dasar dan pembangunan sosioekonomi semasa.

Namun begitu, akhir-akhir ini pentadbiran tanah kembali menjadi perhatian apabila isu-isu yang menyentuh kecekapan pentadbiran tanah telah diketengahkan oleh pelbagai pihak. Kerajaan sememangnya peka mengenai rungutan yang diterima dan sentiasa berusaha untuk mengatasinya. Ini adalah selaras dengan kehendak dan keperluan semasa berkaitan urusan pentadbiran tanah bagi menyokong ke arah mewujudkan sebuah negara Malaysia yang cemerlang, gemilang dan terbilang. Justeru itu pihak kerajaan akan terus merangka dan melaksanakan usaha-usaha memodenkan pentadbiran tanah bagi tujuan meningkatkan sistem penyampaian perkhidmatan kerajaan ataupun *government delivery system* dengan izin kepada rakyat jelata.

Cadangan-cadangan pindaan yang terkandung dalam rang undang-undang pindaan kanun tanah negara ini telah dibentangkan dan diluluskan oleh Jemaah Menteri pada 14 November 2007, mesyuarat 63 Majlis Tanah Negara pada 20 November 2007. Semua cadangan pindaan-pindaan ini telah dirangka dengan teliti untuk penambahbaikan dan menepati keperluan semasa yang melibatkan pentadbiran dan pengurusan tanah di negeri-negeri khususnya dan negara amnya.

Secara keseluruhan, cadangan pindaan yang dikemukakan ini melibatkan 25 seksyen. Jadual pertama iaitu pindaan terhadap borang-borang, jadual ke 14 iaitu mengenai pelaksanaan

Sistem Pendaftaran Tanah Berkomputer (SPTB) dan pengenalan jadual ke 16 yang baru bagi tujuan pelaksanaan sistem pentadbiran tanah secara elektronik ataupun sistem e-tanah.

Tuan Yang di-Pertua, umumnya pentadbiran tanah di negara ini telah mengalami perubahan selari dengan kehendak dan perkembangan pembangunan negara. Selaras dengan itu telah timbul keperluan untuk memperkenalkan tafsiran baru di samping memperkemaskan lagi tafsiran sedia ada dalam Seksyen 5 Kanun Tanah Negara. Sehubungan itu tafsiran *Digital Cadastral Database* dan *Disaster Recovery Centre* dengan izin diperkenalkan sejajar dengan pemodenan pentadbiran awam ke arah kerajaan elektronik.

Tafsiran *Digital Cadastral Database* diperkenalkan bagi mengiktiraf peringkat pangkalan data ukur *cadastral* (PDUK) sebagai maklumat tanah berdigit yang sah di sisi undang-undang dan boleh diguna pakai dalam pentadbiran tanah khususnya bagi penyediaan dokumen hak milik. Pengiktirafan ini perlu bagi mengesahkan pemakaian pangkalan data ukur *cadastral* serta memastikan integriti dan kesahihan maklumat berhubung pengukuran tanah seperti *bearing*, jarak, keluasan serta lain-lain maklumat dalam PDUK. Dalam sistem manual yang dilaksanakan sebelum ini, pelan akui yang diluluskan akan dikemaskinikan dalam *sheet* piawai. Sekarang ini pelan akui telah dibuat secara digital dan terus dikemas kini di dalam PDUK.

Seterusnya diperkenalkan tafsiran *Disaster Recovery Centre* bagi mengiktiraf fungsinya yang akan bertindak sebagai pusat *back up* dengan izin dan sistem pemulihan bagi memastikan kesinambungan pelaksanaan sistem e-tanah apabila berlakunya bencana. Pada masa yang sama ia juga akan berfungsi sebagai pejabat pendaftaran tanah yang akan membolehkan urusan-urusan tanah terus dilakukan tanpa gangguan sekiranya berlaku apa-apa bencana.

Selain daripada itu, tafsiran yang diperkemaskan pula ialah *Pre-computation Planner* ataupun pelan pra-hitungan dan *rock material* dengan izin bahan batuan dipinda bagi memenuhi keperluan semasa. Tafsiran *Pre-computation Plan* sebelum ini tidak menyatakan secara jelas mengenai pihak mana yang seharusnya menyediakan pelan ini. Sehubungan itu Seksyen 5 Kanun Tanah Negara dipinda dengan memasukkan perkataan-perkataan "*prepared by director of survey and mapping department*" dengan izin bagi menjelaskan pihak yang dibenarkan dan dipertanggungjawabkan iaitu kepada pengarah ukur dan pemetaan atau juruukur tanah berlesen sahaja.

Cadangan pindaan ini bertujuan untuk memastikan pelan ini disediakan oleh mereka yang berkelayakan dalam bidang ukur tanah sahaja. Jaminan agar perkara ini dilaksanakan sedemikian adalah penting dan pelan pra-hitungan yang melibatkan maklumat-maklumat ukur seperti *bearing*, jarak, koordinat dan sebagainya memerlukan kepakaran dalam bidang berkenaan.

Pindaan juga dilakukan ke atas tafsiran *rock material* dengan izin yang sedia ada bertujuan mengelakkan kekeliruan dan memudahkan kerja mengenal pasti bahan-bahan batuan yang boleh diambil di bawah Kanun Tanah Negara dan pengambilan bahan mineral bernilai tinggi

di bawah Enakmen Mineral Negeri serta menyelaraskan dan mengelakkan pertindihan tafsiran bahan batuan dan bahan mineral

Tuan Yang di-Pertua, pada masa ini pihak kerajaan telah pun melaksanakan proses pendaftaran tanah secara berkomputer yang dikenali sebagai Sistem Pendaftaran Tanah Berkomputer (SPTB). Selaras dengan perkembangan dengan teknologi maklumat dan komunikasi yang begitu cepat dan sentiasa berubah, maka terdapat keperluan untuk membuat pindaan ke atas peruntukan am dan borang-borang yang sering digunakan melalui SPTB ini.

Sehubungan itu, dicadangkan pindaan ke atas Seksyen 5B Kanun Tanah Negara dilakukan untuk memberi kuasa kepada Yang Berhormat Menteri dengan kelulusan Majlis Tanah Negara membuat apa-apa pindaan yang sewajarnya ke atas jadual ke 14 kepada Kanun Tanah Negara. Jadual ini meliputi kaedah pentadbiran SPTB, borang-borang dan peruntukan-peruntukan lain yang bersesuaian dengannya. Lanjutan daripada pengkomputeran sistem pendaftaran melalui SPTB tersebut, bahagian baru Satu C diperkenalkan dalam Kanun Tanah Negara dengan memasukkan Seksyen 5D iaitu mengenai pelaksanaan sistem e-tanah yang merangkumi hampir keseluruhan urusan pentadbiran di pejabat tanah. Melalui peruntukan ini jadual ke 16 diperkenalkan yang akan memperuntukkan secara terperinci mengenai kaedah borang-borang dan peruntukan-peruntukan yang bersesuaian dalam melaksanakan sistem e-tanah.

Selain daripada itu juga peruntukan ini memberi kuasa kepada menteri dengan kelulusan Majlis Tanah Negara untuk menetapkan tarikh yang berlainan bagi permulaan kuat kuasa sistem e-tanah di mana-mana pejabat pendaftaran tanah serta kuasa untuk membuat sebarang pindaan kepada jadual ke 16 sekiranya terdapat keperluan pada masa hadapan.

Selanjutnya, selaras dengan usaha untuk meningkatkan sistem penyampaian perkhidmatan, kerajaan mencadangkan agar dipinda sub perenggan 14(1)(i) Kanun Tanah Negara bagi membolehkan Pihak Berkuasa Negeri melantik agen untuk memungut atau menerima bayaran hasil tanah. Dengan pindaan yang dicadangkan ini bayaran hasil tanah boleh dilakukan melalui sistem perbankan internet atau di kaunter-kaunter seperti di pejabat pos dan sebagainya.

Tuan Yang di-Pertua, tanah-tanah rizab kerajaan di negeri-negeri hendaklah dikawal dengan ketat penggunaannya agar tidak disalah guna oleh mana-mana pihak. Oleh sebab itu peraturan memperuntukkan bahawa hanya penjawat awam atau *public officer* sahaja boleh dilantik sebagai pengawalnya.

■1730

Perkara ini tidak begitu jelas dalam Kanun Tanah Negara. Oleh yang demikian, adalah dicadangkan dipinda di perenggan 62(2)(c) Kanun Tanah Negara. Dengan memasukkan perkataan publik bagi memperuntukkan supaya pengawal-pengawal tanah rizab kerajaan hendaklah daripada penjawat awam sahaja.

Tuan Yang di-Pertua, dalam usaha kerajaan meningkatkan lagi kualiti penyampaian perkhidmatan kerajaan berkaitan pentadbiran tanah, usaha-usaha untuk mempercepatkan urusan tertentu telah diberikan perhatian. Bagi mempercepatkan urusan pengeluaran hak milik adalah dicadangkan pindaan dibuat ke atas seksyen 80 Kanun Tanah Negara. Pindaan ini akan memasukkan peruntukan mengenai pengeluaran hak milik tetap tanpa perlu mengeluarkan hak milik sementara terlebih dahulu dengan syarat ukuran halus telah disempurnakan dan segala keperluan lain telah dipenuhi. Melalui pindaan ini kerajaan berharap agar jumlah tunggakan penukaran hak milik sementara kepada hak milik tetap akan dapat dikurangkan.

Selaras dengan hasrat itu, pindaan juga dibuat turut dibuat ke atas perenggan seksyen 81(1)(d) Kanun Tanah Negara bagi membolehkan mendaftar, memungut bayaran fi untuk penyediaan dan pendaftaran hak milik sahaja. Sementara itu Tuan Yang di-Pertua, peruntukan proviso kepada subseksyen 92D Kanun Tanah Negara pula dicadangkan dipinda bertujuan untuk mensyaratkan supaya semua cukai tanah yang perlu di bayar kepada pihak berkuasa negeri hendaklah dijelaskan terlebih dahulu sebelum sebarang urusan atau permohonan berkaitan tanah bawah tanah ataupun '*state term*' dibuat. Syarat-syarat ini telah tertinggal untuk dimasukkan sebelum peruntukan menaik tanah bawah tanah diperkenalkan dahulu.

Sub-perenggan 124(4)(c) Kanun Tanah Negara pula dicadangkan dipinda untuk memasukkan perkataan *or restriction in interest* dengan izin, perkataan ini sepatutnya telah dimasukkan semasa pindaan dibuat kepada Subseksyen 124 Kanun Tanah Negara melalui Akta A587 yang telah berkuat kuasa pada 25 Mac 1985 tetapi kita telah tertinggal untuk dimasukkan dalam pindaan tersebut.

Tuan Yang di-Pertua, kerajaan memang prihatin dengan kehendak dan keperluan rakyat. Terutamanya dalam meneruskan projek pembangunan. Menyedari kehendak ini, tuan punya tanah dikehendaki menyediakan kawasan tertentu bagi maksud awam apabila mengemukakan permohonan pembangunan tanah kepada kerajaan. Seterusnya tuan punya tanah juga dikehendaki bersetuju menyerahkan hak apa-apa bahagian kepada kawasan tanah itu untuk digunakan bagi maksud awam. Sebagaimana yang ditentukan oleh pihak berkuasa perancang yang berkenaan.

Bagi memenuhi keperluan tersebut, dicadangkan pindaan ke atas seksyen 136(1) Kanun Tanah Negara dengan memasukkan perenggan baru iaitu C. Kerajaan juga prihatin ke atas masalah tuan punya bersama iaitu *co-proprietor* bagi tanah-tanah kategori pertanian atau berkeluasan 2/5 hektar atau kurang yang tidak dapat membangunkan tanah mereka kerana halangan untuk memecah bahagi tanah tersebut. Bagi mengatasi masalah ini, dicadangkan dipinda peruntukkan subseksyen 140(3) Kanun Tanah Negara bagi membolehkan tanah berkategori pertanian yang melibatkan keluasan 25 hektar atau kurang pecah bahagi.

Seterusnya sub perenggan 141(1)(c) Kanun Tanah Negara dicadangkan dipinda bagi mengetepikan syarat yang melarang tanah pertanian yang kurang daripada 2/5 hektar tersebut di

pecah bahagi. Bagi memudahkan urusan, seksyen 141A Kanun Tanah Negara dicadangkan dipinda untuk membolehkan urusan pecahan bahagian dilakukan mana-mana pemilik bersama. Sebelum ini di bawah peruntukan Kanun Tanah Negara sedia ada, pemilik bersama yang mempunyai pegangan minoriti tidak dibenarkan memohon untuk pecah bahagian kecuali mendapat persetujuan daripada semua pemilik yang berlainan. Pemilik bersama yang lain.

Seterusnya subseksyen 142(5) Kanun Tanah Negara pula dicadangkan dipinda bagi memperuntukkan mengenai prosedur permohonan pecah bahagian tersebut. Bagi memenuhi hasrat tersebut, dicadangkan peruntukan seksyen 143A Kanun Tanah Negara diperkenalkan bagi memberi kuasa kepada pihak berkuasa negeri untuk menimbang permohonan pecah bahagi tanah pertanian yang melibatkan keluasan 25 hektar atau kurang.

Tuan Yang di-Pertua, subseksyen 147(1) pula dicadangkan dipinda bagi mengecualikan permohonan penyatuan tanah ataupun *amalgamation* daripada dikenakan syarat menyediakan sebahagian tanah untuk kawasan awam sebagaimana yang dikenakan atas permohonan pecah sempadan di bawah cadangan pindaan subseksyen 136(1) Kanun Tanah Negara. Penyatuan tanah hanya melibatkan lot-lot tanah tersendiri untuk kegunaan sendiri sahaja dan tidak melibatkan pihak awam.

Sementara itu bagi memperkemas lagi tatacara berkaitan proses serah dan beri milik semula. Seksyen 204GA Kanun Tanah Negara dicadangkan dipinda dengan memasukkan subseksyen dalam (1A) bagi tanah-tanah yang tertakluk kepada gadaian. Bagi tanah-tanah yang tertakluk kepada gadaian, kebenaran pemegang gadaian perlu diperolehi sebelum tuan tanah membuat permohonan. Pindaan ini mengehendaki pentadbir tanah membatalkan catatan persetujuan pemegang gadaian atas dokumen hal milik pendaftaran. Jika pemohon-pemohon berkenaan ditarik balik atau urusan yang dibuat ditolak oleh pihak berkuasa negeri. Pada masa ini peruntukan berhubung pembatalan catatan persetujuan pemegang gadaian ini tidak diperuntukkan.

Tuan Yang di-Pertua, subseksyen 254(1) Kanun Tanah Negara dicadangkan dipinda untuk memberi tempoh minimum yang tidak kurang dari satu bulan kepada penggadaai sebelum pemegang gadaian boleh menyampaikan notis Borang 16D iaitu borang tuntutan kepada penggadaai iaitu tuan tanah, kerana apa-apa kemungkiran dalam perjanjian gadaian. Cadangan pindaan ini bertujuan memberi tempoh masa yang munasabah kepada penggadaai untuk menghalang pemegang penggadaian mengemukakan notis yang singkat jika berlaku kemungkiran perjanjian penggadaian. Sebelum ini tiada tempoh minimum ditetapkan dan terpulang kepada pemegang gadaian menetapkan tempoh tersebut di dalam *right and action* dengan izin.

Subseksyen 264A(1) Kanun Tanah Negara pula dicadangkan dipinda bagi memperbetulkan kesilapan cetakan ataupun *printing error* semasa pindaan Kanun Tanah Negara pada 2001 iaitu di mana Borang 16O dicetak sebagai Borang 16P.

Tuan Yang di-Pertua, seiring dengan pelaksanaan sistem e-Tanah. Seksyen 375 Kanun Tanah Negara dicadangkan dipinda bagi meletakkan tanggungjawab ke atas pendaftaran hak milik untuk memastikan penyimpanan selamat data digital dan maklumat yang disimpan dalam pangkalan data Pejabat Pendaftaran Tanah dan Pusat Pemulihan Bencana iaitu *Disaster Recovery Center*.

Selain daripada itu, perkembangan teknologi maklumat dan komunikasi dalam pentadbiran tanah juga dapat dilihat dalam konteks pengukuran tanah iaitu dengan wujudnya pangkalan data ukur kadaster yang menyimpan maklumat berhubung pengukuran tanah yang berkaitan dengannya. Oleh itu, Sub-perenggan 399(1)(d) dicadangkan dipinda bagi meletakkan tanggungjawab kepada pengarah ukur dan kepada pematahan untuk memastikan penyimpanan selamat data-data pangkalan data ukur kadaster tersebut. Dalam konteks ini dicadangkan juga dipinda seksyen 412 Kanun Tanah Negara untuk mengiktiraf salinan-salinan pelan yang dikeluarkan daripada pangkalan data kadaster sebagaimana salinan-salinan pelan yang boleh didepositkan.

Tuan Yang di-Pertua, kerajaan memandang berat terhadap kesalahan mengambil atau mengalirkan bahan batuan secara tidak sah. Sehubungan itu, seksyen 426 Kanun Tanah Negara dicadangkan dipinda bagi meningkatkan hukuman denda daripada RM10,000 kepada RM50,000 dan tempoh penjara dari satu tahun kepada lima tahun. Adalah diharapkan agar peningkatan hukuman denda dan penjara ini dapat menjadi satu langkah *deterrent* dengan izin, agar bantuan ini tidak diambil sewenang-wenangnya.

Sebagaimana yang diperuntukkan di bawah Perkara 145(3) Perlembagaan Persekutuan, kuasa mendakwa dan mengkompaun hanya ada pada pendakwa raya. Begitu juga dengan proses mendakwa dan mengkompaun hanya boleh dimulakan dengan kebenaran bertulis daripada pendakwa raya. Oleh itu, adalah dicadangkan seksyen 429A dan seksyen 429B Kanun Tanah Negara dipinda bagi memperuntukkan dengan jelas bahawa pendakwaan dan kompaun bagi sebarang kesalah di bawah Kanun Tanah Negara hanya boleh dimulakan oleh pendakwa raya atau dengan kebenaran bertulis daripadanya.

Tuan Yang di-Pertua, sebentar tadi saya telah membentangkan cadangan-cadangan pindaan yang di utama terhadap Kanun Tanah Negara 1965. Pindaan-pindaan lain yang tidak dinyatakan adalah merupakan pindaan-pindaan yang berbangkit ataupun *consequential amendment* dengan izin. Saya yakin cadangan-cadangan pindaan yang dikemukakan itu akan dapat meningkatkan keyakinan rakyat ke atas pentadbiran tanah dalam menangani masalah-masalah semasa dan menerajui pembangunan negara pada masa akan datang. Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Baik ada yang menyokong?

Setiausaha Parlimen Kementerian Sumber Asli dan Alam Sekitar [Dato' Sazmi bin Miah]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Baiklah. Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang ialah masalah di hadapan Majlis ialah Rang Undang-undang bernama suatu Akta untuk meminda Akta Kanun Tanah Negara dibacakan kali yang kedua sekarang dan terbuka untuk di bahas. Ya, Sungai Petani.

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir [Sungai Petani]: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Yang Berhormat, Yang Berhormat tak nak balik ke? Yang Berhormat. Yang Berhormat, kita nak balik.

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir [Sungai Petani]: Boleh saya sambung hari Isnin?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ya, minggu depanlah Yang Berhormat.

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir [Sungai Petani]: Ya, terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Yusof bin Yacob]: Ahli-ahli Yang Berhormat, Dewan ditangguhkan sehingga jam 10 pagi hari Isnin.

Dewan ditangguhkan pada pukul 5.40 petang.